

roc **teraa** helmond

JAARVERSLAG 2018

ROC TER AA
POSTBUS 490
5700 AL HELMOND

WWW.ROC-TERAA.NL

Jaarverslag 2018

ROC Ter AA

Het Geïntegreerde Jaardocument 2018 van ROC Ter AA, bestaande uit het Bestuursverslag, de Jaarrekening en de Bijlagen

Keizerin Marialaan 2 (hoofdlocatie)
5702 NR Helmond
Telefoon: 0492 507900

e-mailadres: info@roc-teraa.nl
website: www.roc-teraa.nl

Goedgekeurd door Raad van Toezicht na vaststelling door College van Bestuur
Helmond, 27 mei 2019

Voorwoord

Graag kijken wij samen met u terug op het jaar 2018. Voor ROC Ter AA mogen wij constateren dat 2018 een succesvol jaar was op een aantal belangrijke gebieden. Als roc staan wij uiteraard voor onze studenten, docenten en relaties. Je wil het samen met elkaar goed doen, studenten perspectief geven in een veilige overzichtelijke omgeving. Dit alles met oog voor de dynamische en soms complexe context waarin onze studenten leven en wij opereren. Uiteindelijk wil je dan dat die omgeving die intenties als positief ervaart en ook waardeert. Welnu, voor het tweede jaar op rij staat ROC Ter AA fier op de derde plaats van de MBO Keuzegids. Een prestatie van formaat waar we hard aan gewerkt hebben en ook verder op voort bouwen. Een andere belangrijke blijk van waardering is het medewerkerstevredenheid onderzoek dat we eind 2018 uitgevoerd hebben. Op dit onderzoek scoren we hoger dan twee jaar terug en hoger dan de benchmark.

Het is fijn als het harde werken van al onze docenten en medewerkers gewaardeerd wordt. Dat geeft energie en een positieve vibe. Er zijn echter ook andere criteria die van belang zijn bij het duiden van succes in relatie tot ambities en continuïteit. Over 2018 voegen wij ruim 1 miljoen euro toe aan onze reserves, dat was geen doel op zich. Een ander belangrijk gegeven zijn de studentaantallen. Zeker voor een relatief klein roc, is het verkrijgen van nieuwe studenten van groot belang. In 2018 schreven wij 170 studenten meer in dan in 2017.

Naast alle lof voor bovenstaande punten was 2018 ook een jaar met een aantal inhoudelijke uitdagingen, gericht op versterking van ons onderwijs. Eind 2017 kwam de onderwijsinspectie met een aantal duidelijke verbeterpunten, met name gericht op toetsing van examinering in de beroepspraktijk. Hoewel dit thema slechts bij een aantal opleidingen geconstateerd is, hebben wij een roc breed programma uitgerold om dit te verbeteren in alle colleges. De teams hebben veerkracht getoond in het verbeteren van dit punt, waarvoor dank en waardering. Een ander lastig punt wat in 2018 zorgen veroorzaakte was het feit dat we in formatieve zin boven ons doel uit gekomen zijn. In 2017 en 2018 hebben veel collega's gebruik gemaakt van een vrijwillige vertrek regeling. Deze maatregel was bedoeld om op een positieve wijze bij te dragen aan de afbouw van formatie. Door verschillende factoren is dat niet gelukt, waardoor we in 2019 ook zullen werken aan een afbouw van formatie waardoor er een betere balans komt tussen bekostiging, studentenaantallen en kosten.

In 2018 hebben we veel aandacht besteed aan de totstandkoming van onze nieuwe koers "goed voor elkaar". In een intensief gezamenlijk traject van directie, teamleiders, kerndocenten, kernfunctionarissen, studenten en relaties hebben we een nieuwe koers uitgezet waarbij we onze missie hebben geactualiseerd en deze in 7 W's nader hebben uitgewerkt. Onze nieuwe koers is vervolgens door-vertaald in de kwaliteitsagenda.

Een roc staat voor regionaal onderwijs. In die zin is de samenwerking en goede relatie met de beroepspraktijk een groot goed. In 2018 investeerden we daar opnieuw in en dat heeft geresulteerd in mooie samenwerkingen met de volgende partijen:

- Techniekcentrum | Brainport in Deurne, een twee daagse BBL variant voor technische studenten.
- Verdieping en versterking van de Zorgcampus een samenwerking met de vijf grote zorgaanbieders in Helmond, De Peel en Fontys.
- KR8!, een samenwerking gericht op het ondersteunen van overbelaste jongeren.
- Uitbouw van de opleiding Food Tech, met foodbedrijven in de regio.
- Hechte samenwerking met partners, middels Servicepunt Leren en Werken in Helmond / De Peel.

Het verslag dat voor u ligt zal bovenstaande ontwikkelingen verder in perspectief zetten. Ik wens u veel leesplezier en mocht u vragen hebben, neem dan gerust contact met ons op.

Mei 2019
Igor van Hooff

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Leeswijzer	6
ROC Ter AA: Feiten en cijfers over 2018 (Pauline en Jos)	8
A. Bestuursverslag	10
1. Strategie en organisatiestructuur ROC Ter AA	10
1.1 Missie	10
1.2 Uitwerking van de missie met behulp van de 7 W's	10
1.3 De organisatiestructuur	11
1.3.1 Samenstelling management 2018	11
1.4 Bestuur en Toezicht	12
1.4.1 Samenstelling College van Bestuur (CvB)	12
1.4.2 Verslag van College van Bestuur over het jaar 2018	12
1.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht (RvT)	13
1.4.4 Verslag Raad van Toezicht over het jaar 2018	14
1.5 Medezeggenschap	17
1.5.1 Ondernemingsraad	17
1.5.2 Studentenraad	18
2. De gerealiseerde doelstellingen in 2018	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Welke doelstellingen hebben we in 2018 gerealiseerd?	19
3. ROC Ter AA in beweging	20
3.1 Inleiding	20
3.2 Inspraak op de besluitvorming van het directieoverleg (KPI 1)	20
3.3 Professionalisering (KPI 2)	20
3.4 Kwaliteit van het onderwijs(proces)	20
3.4.1 Inspectie van het Onderwijs: vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen	21
3.4.2 Keurmerk 'Blik op Werk'	22
3.5 Verslag van de Instellingsexamencommissie 2018 (IEC mbo)	23
3.6 Verslag van de examencommissie VAVO	25
3.7 Klachten	25
3.8 Hulpvragen bij de vertrouwenspersonen	27
4. ROC Ter AA is competent	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Medewerkertevredenheid (KPI 3)	28
4.3 Leiderschap (KPI 4)	28
4.4 Ziekteverzuim (KPI 5)	29
4.5 Preventief medisch onderzoek (PMO)	29
4.6 Mobiliteit	30
4.7 Medewerkers in dienst	30
4.8 Huisvesting	31
4.8.1 Locaties	31
4.8.2 Waardering van gebouwen	32
4.9 Veiligheid	32
4.9.1 Monitor sociale veiligheid	32
4.9.2 Aandacht voor preventie	32
4.9.3 Inspectie SWZ	32
4.9.4 Incidentenregistratie	33
5. Studenten en andere stakeholders over ROC Ter AA	34
5.1 Inleiding	34
5.2 Competente studenten	34
5.2.1 Breed aanbod van onderwijsactiviteiten	34
5.2.2 Toelatingsbeleid	34
5.2.3 Onderwijsvernieuwing	35
5.2.4 Dienst Intake & Begeleiding	37
5.2.5 Studenttevredenheid (KPI 6)	38
5.2.6 Onderwijsresultaten (KPI 7)	38
5.3 Een ondernemend ROC	40
5.3.1 Bedrijventevredenheid (KPI 8)	40
5.3.2 Dialoog en bestuurlijke samenwerking in de regio	41
5.3.3 ROC Ter AA: ketenpartner in arbeidsmarktontwikkelingen	42

5.3.4	Volwasseneneducatie	43
5.4	Internationale oriëntatie van studenten en docenten	43
6.	Een gezonde bedrijfsvoering	45
6.1	Inleiding	45
6.2	Financiën	45
6.2.1	Liquiditeit en solvabiliteit (KPI 9)	45
6.2.2	Studentenpopulatie (KPI 10)	46
6.2.3	Betaalbaar onderwijs (KPI 11)	46
6.2.4	Treasurybeleid en -managementtoetsing	46
6.2.5	Inkoop	47
6.3	Notitie Helderheid	48
6.4	Continuïteitsparagraaf	51
6.4.1	Balans, kengetallen en staat van baten en lasten	52
6.4.2	Huisvestingsbeleid	54
6.4.3	Risicobeheersings- en controlesysteem	55
6.4.4	Risico's en onzekerheden	55
B.	Jaarrekening met controleverklaring	57
7.	Jaarrekening 2018	57
7.1	Geconsolideerde jaarrekening over 2018 van ROC Ter AA	57
7.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)	57
7.1.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2018	57
7.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	58
7.1.4	Geconsolideerde financiële kengetallen	59
7.2	Algemene gegevens	60
7.3	Grondslagen voor de waardering, resultaatbepaling en consolidatie	60
7.4	Toelichting op de geconsolideerde balans ROC Ter AA	63
7.4.1	Toelichting op de geconsolideerde balans	63
7.4.2	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	68
7.4.3	Overzicht verbonden partijen	69
7.4.4	Gebeurtenissen na balansdatum	70
7.4.5	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	71
7.5	Enkelvoudige jaarrekening over 2018 van ROC Ter AA	77
7.5.1	Enkelvoudige balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)	77
7.5.2	Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2018	77
7.5.3	Toelichting op de enkelvoudige balans	78
7.5.4	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	79
7.6	Overige gegevens	82
7.6.1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	82
7.6.2	Goedkeuring Jaarverslag door Raad van Toezicht ROC Ter AA	85
7.6.3	Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming	85
C.	Bijlagen	86
	Bijlage 1: Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan (OKM)	86
	Bijlage 2: Industrieel Praktijk Centrum (IPC) B.V.	87
	Bijlage 3: MBO Automotive Center (MAC) B.V.	89
	Bijlage 4: Onze studenten	90
	Bijlage 5: Overzicht gemeentelijke baten	91
	Bijlage 6: Programma School ex	92
	Bijlage 7: De indicatoren van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)	93
	Bijlage 8: Afkortingenlijst	94

Leeswijzer

Voor wie is het jaarverslag bedoeld?

Dit jaarverslag 2018 is bedoeld om verantwoording af te leggen aan allen die betrokken zijn bij onze school. Onderstaand overzicht geeft aan in welk hoofdstuk een belanghebbende de informatie kan vinden.

Overzicht van belanghebbenden en hun belangen

Belanghebbenden	Belangen	Beschreven in hoofdstuk
Studenten en hun ouders	Goed onderwijs met perspectief op de arbeidsmarkt of doorstroom naar hoger beroepsonderwijs; betrokken docenten	5.3 6.2
Eigen medewerkers	Goede en sociale werkgever; continuïteit van de organisatie	4
Bedrijven, instellingen en belangenorganisaties	Deskundig personeel; geschikte kandidaten voor beroepspraktijkvorming	5.3
Toeleverende scholen voor voortgezet onderwijs in de regio De Peel	Goede overdracht van leerlingen; juiste aansluiting in de beroepskolom	5.3
Afnemende (hoge)scholen die onze gediplomeerde schoolverlaters opnemen	Juiste aansluiting op vervolgonderwijs (mbo + hbo) in de beroepskolom	5.3 6.2
Collega roc's, aoc's en vakscholen	Delen van oordelen, gegevens en ervaringen	3 6
Gemeenten en regionale overheden	Kwalitatief goede uitvoering van volwassenentrajecten; optimale aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt; voldoende aandacht voor specifieke doelgroepen	5.3
Toezichthoudende instanties: ministerie OCW/ Inspectie van het onderwijs /accountant	Goed onderwijs; verantwoorde besteding publieke middelen	Gehele verslag
Overige belangstellenden	Interesse in de school	Gehele verslag of delen daarvan

In het jaarverslag verantwoordt het College van Bestuur zich voor het beleid en de resultaten die zijn behaald in het afgelopen jaar. De verantwoording is in lijn met de wettelijke richtlijnen, zoals beschreven in de 'Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs' (RJO). De verslaglegging is opgesteld op basis van de input van de onderwijsafdelingen (colleges) en de ondersteunende diensten.

De indeling van het jaarverslag 2018

- A. Bestuursverslag (hoofdstuk 1 t/m 6)
- B. Jaarrekening met contoleverklaring (hoofdstuk 7)
- C. Bijlagen

1. Bestuursverslag

In hoofdstuk 1 wordt ROC Ter AA aan de hand van een profielschets nader voorgesteld. Wie zijn wij? Wat is onze missie? Hoe zijn wij georganiseerd? We kijken terug op het afgelopen jaar met de verslagen van het College van Bestuur, de Raad van Toezicht, de Ondernemingsraad en met informatie over de Studentenraad.

Hoofdstuk 2 geeft in één overzicht weer welke scores we hebben behaald op de doelstellingen van 2018 (KPI's). De indeling die we hierbij hanteren, is die van de Balanced Scorecard (BSC) welke tevens wordt gehanteerd bij de interne verslaglegging.

Hoofdstuk 3 (Een ROC in beweging) zoomt in op het perspectief van leren en groeien. In hoeverre is ROC Ter AA in staat om zich continue te verbeteren? Er zijn doelstellingen geformuleerd voor inspraak in besluitvorming en professionalisering.

Hoofdstuk 4 (ROC Ter AA is competent) gaat over het interne perspectief, met doelstellingen op het gebied van medewerkerstevredenheid, direct leiderschap en ziekteverzuim.

Hoofdstuk 5 (De studenten van ROC Ter AA en de maatschappij) gaat over klantperspectief. Belangrijk daarbij is het studiesucces en de tevredenheid van onze studenten en het werkveld.

Hoofdstuk 6 (Een gezonde bedrijfsvoering) gaat over de bedrijfsvoering in het kader van het financieel perspectief. Aan de orde komen onder meer liquiditeit, solvabiliteit en ons marktaandeel. Ook de notitie Helderheid en de Continuïteitsparagraaf zijn hierin opgenomen.

2. Jaarrekening met controleverklaring
Hoofdstuk 7 omvat de jaarrekening 2018 inclusief de Overige Gegevens. Daarin is ook de controleverklaring van de (externe) accountant (EY, Ernst & Young Accountants LLP) opgenomen.
3. Bijlagen
De bijlagen tonen voornamelijk cijfermatige overzichten op het gebied van studentenaantallen, resultaten en financiële gegevens (onder meer OKM en MAC B.V.), de indicatoren van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en personele kengetallen.

Van het jaarverslag verschijnt ook een samenvattende publieksversie. Deze is vanaf augustus 2019 voor iedereen beschikbaar op www.roc-teraa.nl.

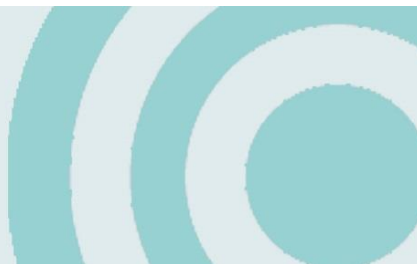
Reageren op dit jaarverslag is mogelijk en wordt zeer op prijs gesteld. Reacties kunnen worden gestuurd aan het College van Bestuur ROC Ter AA, Postbus 490, 5700 AL Helmond of naar het e-mailadres cvb@roc-teraa.nl

E-mailadres en website

Onze algemene contactgegevens:

ROC Ter AA
Keizerin Marialaan 2 (hoofdlocatie)
5702 NR Helmond

T 0492 - 50 79 00
E info@roc-teraa.nl
W www.roc-teraa.nl

ROC Ter AA: Feiten en cijfers over 2018

Een overzicht van de belangrijkste kengetallen van onderwijs(resultaten) en bedrijfsvoering in 2018

 3.225 mbo-studenten 659 studenten VAVO en Educatie	 394 medewerkers in vaste dienst
 86 nationaliteiten 17,3% heeft niet-Nederlandse nationaliteit	 41% man 59% vrouw
 1.032 uitgereikte diploma's	 7,5 algehele tevredenheid medewerkers
 72% slagingspercentage (jaarresultaat)	 4,6% ziekteverzuim
 5,9% voortijdige schoolverlaters onder 23 jaar	 4 locaties in Helmond, 1 locatie in Mierlo, 1 locatie in Deurne
 7,3 tevredenheid studenten beroepsonderwijs	 boekwaarde gebouwen: M € 12,3
 7,4 tevredenheid BPV leerbedrijven/werkveld	 € 673 huisvestingskosten per deelnemer
 Keurmerk voor inburgering (Blik op Werk)	 2,26 liquiditeit
 7,0 tevredenheid studenten inburgering	 € 61% solvabiliteit
 93% studenten voelt zich veilig	
 55 internationale stages in Europa	
 5 officiële klachten of bezwaren	

Jaaroverzicht 2018

Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen van ROC Ter AA van het afgelopen jaar.

Eerste kwartaal

- Zorgcampus de Peel, opleidingen in de zorg met baangarantie, gaat van start.
- Het Studentenportaal gaat Live!
- De BBL-Banenmarkt is druk bezocht.
- Het online-platform Check it ROC Ter AA wordt gelanceerd.
- Het succes van Tim Klessens, Luuk Isbouts en Toon Hesius bij Skills The Finals; drie Nederlands kampioenen!
- Het was volle bak bij Kabaal 2018 met een recordopbrengst voor het goede doel.

Tweede kwartaal

- Lokaal Sociaal gaat van start: jong en oud vermaakt elkaar.
- De studenten Techniek gaan op studiereis naar Duitsland en Italië.
- De studenten van het Dienstverlening College hebben een indrukwekkende werkweek in Bosnië.
- Er komen steeds meer samenwerkingsprojecten tussen het mbo en Volwasseneneducatie.
- Het project Kr-8! gaat van start.

Derde kwartaal

- De jongerenorganisatie beroepsonderwijs publiceert 'JOB Monitor 2018'.
- Dion Dekkers wordt de nieuwe MBO Ambassadeur 2018 van ROC Ter AA.
- De afstudeerprojecten van de studenten Techniek zijn wederom indrukwekkend.
- In Deurne beginnen de eerste studenten bij het Techniekcentrum I Brainport.

Vierde kwartaal

- Techniekstudent Mara Tielen wint de ir. Noordhofprijs Junior Vaktalent.
- Metselaar Tim, ICT'er Luuk en tegelzetter Toon nemen deel aan de EuroSkills in Boedapest.
- ROC Ter AA presenteert de nieuwe Koers 2019 – 2024.
- In de Keuzegids Mbo handhaaft ROC Ter AA de derde plaats en heeft in 2019 22 topopleidingen.
- Volwasseneneducatie doorstaat weer met glans de audit voor Inburgeren 'Blik op Werk'.

A. Bestuursverslag

1. Strategie en organisatiestructuur ROC Ter AA

In 2018 is door alle medewerkers van ROC Ter AA hard gewerkt aan de Koers 2019-2024. Hieronder een korte samenvatting.

1.1 Missie

Onze missie laat zien wie we zijn, wat onze bestaansreden is en waar we voor staan. In onze missie zetten we de koers uit. Door onze kernwaarden voelen we ons met elkaar verbonden en herkennen we elkaar in wat ons drijft. Dat alles nemen we mee om onze strategische doelen voor de komende periode te bereiken.

ROC Ter AA is opleider voor jongeren en volwassenen. Zij geven zelf hun toekomst en ambitie vorm, enthousiast begeleid door onze medewerkers. Voor, tijdens en na de opleiding werken wij structureel samen met andere scholen, bedrijven en instellingen. Dat is cruciaal om onze studenten en cursisten succesvol te laten zijn in vakmanschap en werk, in deelname aan onze internationaal georiënteerde samenleving en in een leven lang ontwikkelen. ROC Ter AA onderscheidt zich door de persoonlijke manier van werken gericht op sfeer en kwaliteit.

1.2 Uitwerking van de missie met behulp van de 7 W's

Waar we op aankoersen

Zelfstandigheid, stabiele studentenpopulatie, maatwerk en efficiëntie

Waar we voor staan

Trots met een rijk verleden, gewaardeerde samenwerkingspartner en een persoonlijke aandacht en aanpak.

Wat er speelt

Demografische ontwikkelingen, toenemende samenwerking met collega mbo-scholen, nieuw bestuursakkoord, vraag om wendbare vakmensen en een veranderende mix in de studentenpopulatie (meer volwassenen en minder jongeren).

Waar we voor gaan

Opleider voor iedereen die vooruit wil komen, gelijke kansen, naast branche specifieke kennis ook brede oriëntering aanbieden, passende begeleiding, maatwerk, oriëntatieperiode voor studiekeuze en het ontwikkelen van regio opleidingen of modules voor commerciële relaties.

Waar we in geloven

Wat we doen wordt nog beter, stabiele relatie met oud-studenten, een veilige community waar je bij wilt horen, klantgerichte instelling bij iedere medewerker, docenten maken het verschil, less is more, de sfeer is argument om voor ons te kiezen.

Wat we beloven

- "We kennen elkaar"
- "Met ons kom je verder"
- "Je weet bij ons waar je aan toe bent"

Wat je daarvan merkt

In de bewijzen moeten we laten zien hoe serieus we onze beloftes nemen. Hoe doordacht we omgaan met de belangen van studenten, medewerkers en samenwerkingspartners. We hebben ze scherp en ambitieus geformuleerd.

De combinatie van beloftes en bewijzen, inclusief prioritering, nemen we integraal op in onze kwaliteitsagenda 2019-2022.

1.3 De organisatiestructuur

Organigram ROC Ter AA
Transitie schooljaar 2018 - 2019

1.3.1 Samenstelling management 2018

- De heer I. van Hooff, voorzitter College van Bestuur;
- De heer M. van Knegsel, directeur vanaf 1 februari 2018;
- Mevrouw W. Piek, directeur;
- De heer P. Sijbers, directeur;
- De heer F. van de Wiel, directeur tot 1 februari 2018;
- De heer S. Warmoeskerken, directeur;
- Mevrouw A. Wassing, directeur a.i.

1.4 Bestuur en Toezicht

1.4.1 Samenstelling College van Bestuur (CvB)

De heer I. van Hooff
Nevenfuncties
(onbetaald)

Voorzitter College van Bestuur
Directeur Industrieel Praktijkcentrum (IPC) BV
Commissaris MAC BV (MBO Automotive Centrum)
Secretaris Brainport Industries College
Voorzitter Bestuur Stichting Marathon Eindhoven
Lid/voorzitter Servicepunt Leren & Werken Helmond/De Peel
Lid Raad van Toezicht Dutch Design Foundation
Lid Stichting Beheer Keizerin Marialaan te Helmond
Lid Stuurgroepen VSV Zuidoost-Brabant
Lid Regionaal Arbeidsmarkt Platform
Lid stuurgroep Brabants Bestuurders Overleg
Lid stuurgroep Bouwcampus Mierlo
Lid stuurgroep Zorgcampus
Lid stuurgroep Platform Sociale Cohesie
Lid stuurgroep Onderwijs & Arbeidsmarkt
Lid Vereniging Industrieel Contact Helmond
Lid Raad van Advies Helmond Marketing
Lid stuurgroep Stichting Jeugd en Beroep
Lid stuurgroep Peelportaal
Lid Rotary Helmond

1.4.2 Verslag van College van Bestuur over het jaar 2018

2018 was voor ROC Ter AA een succesvol jaar. We hebben met elkaar hard gewerkt aan het in stand houden van ons dagelijkse kernproces onderwijs en weten, dat wij voor het tweede jaar op rij door onze studenten en DUO beloond zijn met een derde plaats in de MBO Keuzegids. Daarbij opgeteld een mooie score op medewerker tevredenheid, maakt dat we op de kwalitatieve as positief scoren. In financiële zin was 2018 een gezond jaar. We zijn erin geslaagd veel van onze ambities te verwezenlijken en hebben daarbij ook een positief financieel resultaat gerealiseerd.

De koers en kwaliteitsafspraken

In het voorjaar van 2018 zijn we begonnen met het nader verkennen van onze koers. Doel was om voor de zomer een beeld te hebben waar ROC Ter AA voor staat in de komende vijf jaar. Mooi vertrekpunt was dat in het voorjaar van 2018 de achtergrond van de kwaliteitsagenda bekend werd. 2018 was het laatste jaar van het kwaliteitsplan en het overgangsjaar naar de kwaliteitsagenda. Voor de komende vier jaar ligt vast welke, reeds goedgekeurde, afspraken we hebben met het ministerie van onderwijs en zijn daarvoor bedragen gealloceerd om aan kwaliteit van onderwijs te werken.

Op het juiste moment konden wij de insteek van de toekomstige agenda doorvertalen naar onze koers. Dat koersproces heeft zich in een cyclisch proces voltrokken. In ongeveer vier rondes hebben CvB en directie steeds een volgende stap voorbereid en zo kwamen wij met alle stakeholders tot een gedragen koers "goed voor elkaar". In deze koers doen wij drie beloftes:

1. We kennen elkaar!
2. Met ons kom je verder!
3. Bij ons weet je waar je aan toe bent!

Deze beloftes hebben we nader uitgewerkt in bewijzen per belofte, zodat we concrete doelen hebben voor ieder college en over vier à vijf jaar kunnen zien of we onze beloftes nagekomen zijn.

Uitdagingen

2018 was ook een jaar met een aantal inhoudelijke uitdagingen, gericht op versterking van ons onderwijs. Eind 2017 kwam de onderwijsinspectie met een aantal duidelijke verbeterpunten, met name gericht op toetsing en examinering in met name de beroepspraktijk. Hoewel dit thema slechts bij een aantal opleidingen geconstateerd is, hebben wij een roc-breed programma uitgerold om alle colleges te versterken. De teams hebben veerkracht getoond in het verbeteren van dit punt, waarvoor dank en waardering.

Per team zijn verbeterplannen gemaakt op basis van geconstateerde aandachtspunten. In het najaar van 2018 hebben we de verbeteringen laten toetsen en is een interne audit uitgevoerd

door een gecertificeerde audit-organisatie en is gebleken dat op heel veel punten daadwerkelijk verbetering is gerealiseerd.

Een ander punt dat in 2018 zorgen baarde was het feit dat we in formatieve zin boven ons doel uitkwamen. In 2017 en 2018 hebben veel collega's gebruik gemaakt van een vrijwillige vertrek regeling. Deze maatregel was bedoeld om op een positieve wijze bij te dragen aan een afbouw in formatie. ROC Ter AA is in balans met ongeveer 300 à 310 fte. Daar zijn we in de tweede helft van 2018 overheen gegaan, waardoor we in 2019 zullen moeten werken aan een reductie van fte's.

De regio

Een roc, staat voor regionaal onderwijs. In die zin is de samenwerking en goede relatie met de beroepspraktijk een groot goed. In 2018 hebben we die samenwerking versterkt en dat heeft geresulteerd in mooie samenwerkingen met de volgende partijen:

- Techniekcentrum | Brainport in Deurne, een tweedaagse BBL variant voor technische studenten. Samen met een elftal technische bedrijven in de regio hebben we hier vanuit een intensieve samenwerking een praktijkcentrum opgetuigd. Nu ontwikkelen we daar samen onderwijs en blikken we met de bedrijven vooruit richting Leven Lang Ontwikkelen.
- Verdieping en versterking van de Zorgcampus een samenwerking met de vijf grote zorgaanbieders in Helmond-De Peel en met Fontys.
- KR8!, een samenwerking gericht op het ondersteunen van overbelaste jongeren. Het gaat hier om jongeren zonder indicatie, maar die toch door omstandigheden uit balans geraken. Wij bieden deze jongeren tijdelijk een rustgevende inspirerende omgeving en trachten ze daarmee aan boord te houden en VSV te voorkomen.
- Uitbouw van opleiding Food Tech, met foodbedrijven in de regio.
- Hechte samenwerking met partners, overheden, Werkbedrijf, UWV, onderwijs en bedrijfsleven middels het Servicepunt Leren en Werken in Helmond-De Peel.

Kwaliteit, Cultuur en borging/controle

In 2018 zijn we gaan werken met een vereenvoudigd besturingsmodel. Dit model poogt een brede groep kernfunctionarissen en docenten te betrekken bij de totstandkoming van beleid. We hebben tot op heden moeten constateren, dat we het beoogde ritme van dynamische, open afstemming, verantwoordelijkheid en besluitvorming nog onvoldoende gevonden hebben. We hebben wel de koers te pakken, maar hebben besloten dat 2019 een jaar gaat worden voor herbezinning op structuur, afstemmingscultuur en doorzettingskracht.

1.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht (RvT)

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht worden aan de hand van een daartoe opgesteld profiel voor een periode van 4 jaar benoemd. Conform de 'Branchecode goed bestuur in het mbo' is herbenoeming voor een periode van 4 jaar mogelijk.

Tabel 1a. Samenstelling Raad van Toezicht

Naam	Rol RvT	Jaar 1e benoeming	Einde lopende termijn	Herbenoembaar
De heer ir. M.H. Hendrikse	voorzitter	1-4-2010	1-4-2018	nee
De heer P.A.M. van Esch	lid/voorzitter *	1-9-2017	1-9-2021	ja
De heer drs. A.J.M. Broeren	lid	1-4-2014	1-4-2022	nee
Mevrouw A.M.H. Buskes	lid	1-11-2009	1-2-2018	nee
De heer mr. D. Zoomer	lid	1-5-2013	1-5-2021	nee
Mevrouw drs. H.J. Suurd	lid	1-5-2013	1-5-2021	nee
Mevrouw M.C.T. Fiers	lid	1-9-2017	1-9-2021	ja
Mevrouw M.H.W. van Doorn - van Boxtel	lid	1-11-2017	1-11-2021	ja

* de rol van voorzitter is per 1-2-2018 overgenomen door de heer P.A.M. van Esch

De heer ir. M.H. Hendrikse: (tot 1-2-2018)

Hoofdfunctie: - CEO NTS-Group (bezoldigd)

Nevenfuncties: - lid algemeen bestuur stichting Brainport (onbezoldigd)
- lid bestuur coöperatie Brainport Industries (onbezoldigd)
- voorzitter Topteam HTSM (bezoldigd)
- voorzitter Raad van Toezicht Fontys Hogescholen (bezoldigd)

De heer P.A.M. van Esch:

Hoofdfunctie: - directeur Vescom Groep BV (bezoldigd)

Nevenfuncties: - voorzitter Bestuur Helmond Sport (onbezoldigd)
- voorzitter Vereniging Industrieel Contact Helmond (VICH) (onbezoldigd)
- bestuurslid VNO-NCW (Helmond) (onbezoldigd)
- voorzitter Raad van Commissarissen Laura Metaal Holding BV (bezoldigd)

De heer drs. A.J.M. Broeren:

Hoofdfunctie: - algemeen directeur/bestuurder Scholengroep voor voortgezet onderwijs Best-Oirschot (VOBO-scholen) (bezoldigd)

Nevenfuncties: - lid Adviesraad Fontys PTH (onbezoldigd)
- lid Ledenadviesraad VO-raad (onbezoldigd)
- lid dagelijks bestuur Regionaal Samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland (onbezoldigd)
- voorzitter caritasinstelling Catharina in Eindhoven (onbezoldigd)

Mevrouw A.M.H. Buskes: (tot 1-2-2018)

Hoofdfunctie: - directeur/bestuurder Trajekt (welzijnsorganisatie Maastricht en Heuvelland) (bezoldigd)

Nevenfunctie: - voorzitter stichting Playing for Success te Maastricht (onbezoldigd)

De heer mr. D. Zoomer:

Hoofdfunctie: - directeur Juridische Zaken en directiesecretaris bij DAF Trucks N.V. (bezoldigd)

Nevenfunctie: - bestuurslid DAF Museum (onbezoldigd)

Mevrouw drs. H.J. Suurd:

Hoofdfunctie: - directeur Novicare (bezoldigd)

Nevenfunctie: - geen

Mevrouw M.C.T. Fiers:

Hoofdfunctie: - directeur Groen Ontwikkelfonds Brabant BV (bezoldigd)

Nevenfuncties: - voorzitter bestuur Jeugdfonds Sport Eindhoven (onbezoldigd)
- bestuurslid Afslag Eindhoven (onbezoldigd)
- voorzitter bestuur PvdA Regio Eindhoven (onbezoldigd)
- toezichthouder dak- en thuislozenopvang (SMO) te Helmond (t/m oktober 2018) (bezoldigd)
- toezichthouder woningbouwvereniging (TBV Wonen) te Tilburg (bezoldigd)
- toezichthouder zorgorganisatie (Robuust) Zuid-Nederland (t/m september 2018) (bezoldigd)

Mevrouw M.H.W. van Doorn-van Boxtel RA:

Hoofdfunctie: - directeur bedrijfsvoering SECVO (Christiaan Huygens College) (bezoldigd)

Nevenfuncties: - lid Raad van Toezicht SAAM scholen te Oss (bezoldigd)
- extern deskundige bij de thesis verdediging van HEAO-studenten BE en AC van de AVANS-hogeschool te 's-Hertogenbosch (bezoldigd)

1.4.4 Verslag Raad van Toezicht over het jaar 2018

Governance

De taak van de Raad van Toezicht (hierna te noemen RvT) is die van toezichthouder, adviseur en werkgever.

Op basis van deze taken en de daarbij behorende bevoegdheden brengt de Raad van Toezicht hierbij verslag uit.

Vanuit de maatschappelijke doelstellingen en de daarmee verbonden onderwijsdoelstellingen ziet de RvT toe op het beleid van het College van Bestuur, de uitvoering daarvan en op naleving van wettelijke verplichtingen.

De RvT en het College van Bestuur sluiten hierbij aan bij de branchecode 'Goed Bestuur in het mbo'. De RvT heeft geconstateerd dat zij en het College van Bestuur werken in lijn met de branchecode 'Goed bestuur in het mbo'. De RvT heeft dit kunnen vaststellen op basis van de geldende checklist. In de checklist worden de in hoofdstuk 3 'Verantwoordelijkheden van colleges van bestuur die als lidmaatschapseisen gelden' en in hoofdstuk 4 'Aanbevelingen aan raden van toezicht' van de branchecode beschreven eisen/aanbevelingen getoetst of deze zijn opgevolgd.

De RvT heeft vastgesteld, dat in 2018 geen meldingen zijn gedaan in het kader van de Klokkenluidersregeling. Deze Klokkenluidersregeling is aangepast en op 12 december 2018 opnieuw door de RvT vastgesteld.

De nevenactiviteiten van de toezichthouders zijn alle verenigbaar met de uitvoering van hun functie. De leden van de RvT zijn niet betrokken geweest bij transacties waarbij sprake was van een tegenstrijdig belang. In artikel 11 lid 11 van de statuten is het (potentieel) tegenstrijdig belang, naast het bekleden van nevenfuncties, geregeld. In artikel 2 lid 5 (Raad van Toezicht) van het vigerende Bestuursreglement is dit vastgelegd. Er zijn geen meldingen van integriteitswaarschuwingen gedaan.

De RvT kwam in 2018 zes keer voor een reguliere RvT-vergadering bijeen, in aanwezigheid van het CvB, de directeur Finance & Control en de secretaresse College van Bestuur (notulist). In september werd een extra vergadering belegd in verband met een brainstormsessie over de nieuwe strategische koers. Ook was er voor de RvT tweemaal een werkbezoek ingepland evenals de jaarlijkse bijeenkomst met de directie van ROC Ter AA.

De RvT heeft de statutair verplichte onderwerpen besproken en zich op de hoogte gesteld van de belangrijkste ontwikkelingen binnen ROC Ter AA. Het jaarverslag 2017, inclusief de jaarrekening 2017 en de begroting 2019/meerjarenbegroting 2020-2023 waren onderwerpen ter bespreking en vaststelling c.q. goedkeuring. Bij de bespreking van de jaarrekening was de accountant (EY) aanwezig.

Tijdens het verslagjaar hebben zich, met uitzondering van de aangepaste Klokkenluidersregeling, geen inhoudelijke wijzigingen voorgedaan in statuten en/of reglementen die doorwerken in de wijze van besturing van de organisatie.

Om de voortgang en de resultaten van het door het CvB vastgestelde beleid te monitoren en toe te zien op de rechtmatige verwerving en op de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van ROC Ter AA, laat de RvT zich hierover in de reguliere RvT vergaderingen informeren door het CvB, of op uitnodiging, door de directieleden. Daarnaast hecht de RvT er belang aan om ook rechtstreeks informatie via andere geledingen binnen (en buiten) de organisatie in te winnen om te kunnen toetsen wat de vertaling van het beleid in de praktijk betekent voor het onderwijs, de studenten/deelnemers, de ouders, het bedrijfsleven en andere belanghebbenden.

Beeldvorming hierover heeft onder meer plaatsgevonden tijdens onderstaande activiteiten:

- De voorzitter en een lid van de RvT hebben tweemaal met de Ondernemingsraad (OR) overlegd. Onderwerpen die hierbij o.a. zijn besproken: begroting 2019 en meerjarenperspectief (procesmatig en inhoudelijk), Meerjaren strategie en koers, transitie naar een nieuw organigram, bedrijfscultuur, HR en samenwerkingsverbanden.
- Een afvaardiging van de RvT heeft overleg met de Studentenraad (SR) gevoerd. Onderwerpen van overleg waren onder andere de strategische koers van ROC ter AA alsmede zaken van dagelijkse en praktische aard die relevant zijn voor studenten.
- De leden van de RvT hebben twee werkbezoeken bij ROC Ter AA afgelegd: begin 2018 bij de colleges Onderwijs & Kinderopvang en Zorg & Welzijn en in november is een bezoek gebracht aan de nieuwe opleidingslocatie in Deurne, Techniekcentrum | Brainport.
- Een lid van de RvT was als jurylid aanwezig bij de ambassadeursverkiezingen op 5 juni 2018.

De bevindingen/ervaringen van deze activiteiten worden meegenomen in de afwegingen en besluitvorming van de RvT.

Belangrijke bespreekpunten

In 2018 heeft de RvT extra aandacht besteed aan:

- **Onderwijskwaliteit**

In het najaar van 2017 heeft het vierjaarlijks onderzoek Onderwijsinspectie plaatsgevonden. De bevindingen en het Plan van Aanpak om tot verbeteringen te komen zijn met de RvT besproken.

In iedere RvT vergadering is de voortgang van het Plan van Aanpak besproken en zijn tussentijdse resultaten/bevindingen onderwerp van dialoog geweest.

In lijn met het opvolgen van de verbeteracties t.a.v. het onderzoek van de Onderwijsinspectie informeert het CvB de RvT per kwartaal mondeling over het kwartaalrapportagegesprek met de Instellingsexamencommissie (IEC).

De RvT heeft in 2018 geconstateerd dat ROC Ter AA onverminderd staat voor goed onderwijs. Dit bleek niet alleen uit de terugkoppeling van diverse stakeholders, ook de hoge positionering in de Keuzegids MBO 2019 (derde plaats) heeft dat opnieuw bevestigd.

- **Strategische Koers**

Vanuit landelijke en regionale ontwikkelingen onderstreept de RvT de nieuw geformuleerde koers 2019-2024. In verschillende vergaderingen is de RvT (regulier en brainstormsessie) geïnformeerd over het proces, de voortgang en heeft de RvT als klankbord gefungeerd. De betrokkenheid, input en feedback van stakeholders en de dialoog met hen worden door de RvT als belangrijk gezien voor de maatschappelijke legitimering van wat een roc doet.

- **Samenwerking**

Nieuwe en bestaande samenwerkingsverbanden staan regelmatig op de agenda van de RvT. Voorbeelden hiervan zijn de opstart van Techniekcentrum | Brainport (ROC Ter AA, Brainport Industries College en elf maakbedrijven in de Peel starten een nieuw opleidingscentrum in Deurne) en de samenwerking ROC Ter AA en Bouwinfra Mensen Mierlo (de praktijkopleidingspartner van het ROC Ter AA voor een aantal bouwopleidingen).

Evaluatie accountant

De RvT heeft vanuit haar toezichthoudende functie de evaluatie van de rol van de accountant geagendeerd en er is besloten in 2019 tot een nieuwe aanbesteding van de accountantsdiensten over te gaan.

Samenstelling RvT

Mevrouw Buskes is per 1 februari 2018 en de heer Hendrikse is per 1 april 2018 afgetreden als lid van de RvT van ROC Ter AA wegens het bereiken van de maximale zittingsduur (twee termijnen van 4 jaar). In 2017 was reeds voorzien in de invulling van deze vrijgekomen posities.

De heer P. van Esch heeft per 1 februari 2018 de rol van voorzitter van de heer Hendrikse overgenomen.

Zelfevaluatie RvT

In november is een aanzet gemaakt met een zelfevaluatie van de RvT onder begeleiding van een externe. Vanuit deze voorbereiding is een vervolg ingepland in de eerste helft van 2019, waarna een volledige zelfevaluatie zal worden vastgesteld.

Beoordeling en evaluatie College van Bestuur

Op 14 maart en op 29 maart 2019 zijn functioneringsgesprekken gehouden met CvB. Dit betrof een evaluatie van het functioneren en persoonlijke optreden. Er zijn aandachtspunten overeengekomen voor het lopende jaar.

Wet Normering Topinkomens

De bezoldiging van het CvB vindt plaats op basis van 'Regeling Bezoldiging Topfunctionarissen OCW-sectoren vanaf 01-01-2017'. De bezoldigingsmaxima zijn voor 2018 vastgesteld op € 158.000 (bezoldigingsklasse E). De maximale vergoeding voor toezichthouders is hiervan afgeleid en bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de leden 10% van de maximale bezoldiging voor topfunctionarissen. De RvT heeft de salariëring van het CvB en de beloning van de RvT geëvalueerd (december 2018). De RvT heeft vastgesteld dat de bezoldiging van het CvB en RvT voldoet aan de eisen van de wettelijke regelgeving zoals vastgesteld binnen de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

De beloningsbedragen worden toegelicht in de jaarrekening, onder: 7.4.5 Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten.

Tot besluit

De RvT dankt alle medewerkers, het management en het College van Bestuur voor de enorme betrokkenheid en inzet die wordt getoond bij het dagelijks werk en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen. De RvT heeft waardering voor de bereikte resultaten en deelt de trots daaromtrent die onder het CvB en de medewerkers leeft.

De nieuwe Koers en de begroting 2019 brengen veel uitdagingen met zich mee, we hebben er vertrouwen in dat de lijn van bereikte resultaten in 2019 kan worden voortgezet.

1.5 Medezeggenschap

Personeel, studenten en ouders/verzorgers hebben (een bij wet geregelde) medezeggenschap. Dit betreft onder andere rechtspositionele zaken, beleidsplannen en (de inrichting van) het onderwijs. De medezeggenschap is geregeld via de Ondernemingsraad (OR) en de Studentenraad (SR).

1.5.1 Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) is in functie sinds maart 2011. De zittingstermijn is 4 jaar.

Tabel 1b. Overzicht samenstelling Ondernemingsraad in 2018

Functie	Januari-Juli 2018	Augustus-December 2018
- voorzitter	de heer K. Helsper	de heer K. Helsper
- secretaris en penningmeester	de heer B. Luijten	de heer T. Van Stiphout
- lid	de heer P. van der Biesen	de heer P. van der Biesen
- lid	mevrouw M. van Doren	mevrouw M. van Doren
- lid	de heer T. van Stiphout	de heer T. van den Elsen
- ambtelijk secretaris	mevrouw M. Gielen	mevrouw M. Gielen

De zittingstermijn van de heren K. Helsper en B. Luijten is in 2018, na 4 jaar, verlopen. In juni 2018 heeft de verkiezing plaatsgevonden voor deze beschikbare zetels. Er hadden zich 4 kandidaten gemeld. Conform de wettelijke eisen zijn de heren T. van den Elsen en K. Helsper per 1 augustus 2018 verkozen tot lid van de OR voor een zittingsperiode van 4 jaar.

De agenda van de OR doorloopt een maandcyclus bestaande uit: agendaoverleg tussen Dagelijks Bestuur OR en CvB, vooroverleg OR, overleg OR met CvB en een besluitvormende (openbare) OR-vergadering. De verslagen worden na vaststelling gepubliceerd op Plaza, het communicatiemedium van ROC Ter AA.

De OR participeert in diverse externe overlegsgremia: met vakorganisaties, met regionale en landelijke ondernemingsraden en intern met de Studentenraad. Twee keer per jaar vindt overleg plaats met de bedrijfsarts. Minimaal twee maal per jaar vindt overleg plaats tussen (afgevaardigden van) de OR en de voorzitter van de Raad van Toezicht.

Verslag van de ondernemingsraad

De OR heeft met het CvB uitvoerig gesproken en gediscussieerd over het te voeren strategisch beleid. De uitwerking is te vinden in het document "Koers ROC Ter AA 2019-2024". Het CvB zal de OR regelmatig informeren over de voortgang van het proces. Een en ander wordt positief kritisch gevolgd.

Op gezette tijden vinden er binnen de onderwijsafdelingen gesprekken plaats tussen studenten en teamleiders en/of directie rondom een centraal thema. De uitkomst kan een reden zijn het thema, samen met het CvB, nader te bespreken.

De OR heeft in 2018 instemming verleend aan: Koers ROC Ter AA 2019-2024 (strategisch beleid), beleid ten aanzien van de (aangepaste) gesprekscyclus, vakantieplanning 2018-2019, begroting 2019, investeringsbegroting 2019, meerjarenprognose 2020-2023, (niet)collectieve vakantiedagen 2019 en 2020, vervangingsbeleid bij langdurig ziekteverzuim, bijgesteld taakbelasting- en werkverdelingsbeleid, bijgesteld privacyreglement als gevolg van de AVG en een nieuwe opzet medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO).

De OR heeft in 2018 advies gegeven over het opleidingsaanbod 2019-2020.

1.5.2 Studentenraad

De samenstelling 2^e helft schooljaar 2017-2018:

- Voorzitter : de heer B. van Rijbroek
- Vicevoorzitter : mevrouw J. van den Heuvel
- Penningmeester : de heer T. Otterdijk
- Secretaris : de heer R. van der Burgt
- Lid : mevrouw I. Vervenne
- Lid : mevrouw A. van Haaren
- Lid : de heer S. Kuijpers
- Lid : de heer B. van der Linden

De samenstelling vanaf begin schooljaar 2018-2019:

- Voorzitter : mevrouw L. van Poppel
- Vicevoorzitter : mevrouw M. van den Elzen
- Penningmeester : de heer W. van den Einden
- Secretaris : de heer P. Wagemans
- Lid : mevrouw J. van den Heuvel
- Lid : de heer M. Lemmen
- Lid : mevrouw S. Raeijmaeckers

Verslag van de Studentenraad

De Studentenraad (SR) heeft in 2018 acht keer overlegd met het College van Bestuur (CvB) met de volgende agendapunten: begroting 2019, opleidingsaanbod 2019-2020, informatiebeveiligingsbeleid, nieuwe koers 2019-2024, vakantieplanning 2018-2019, examenreglement, nieuwe voorwaarden OOK en BPVO, klachtenreglement studenten, privacyreglement studenten, bespreken van studentenlunchverslagen en deelname aan de monitor sociale veiligheid inclusief opname in kwaliteitszorg.

De SR heeft in 2018 één keer overleg gehad met de voorzitter van de Raad van Toezicht en één keer met de Ouderraad.

2. De gerealiseerde doelstellingen in 2018

2.1 Inleiding

In onderstaande tabel worden de doelstellingen van 2018 en de realisatie daarvan in beeld gebracht.

2.2 Welke doelstellingen hebben we in 2018 gerealiseerd?

Tabel 2a. Overzicht van de ambities en de resultaten

Hfst. 3	Perspectief leren en groeien		Norm	Realisatie
			2018	2018
KPI 1	Inspraak in besluitvorming	Teamleiders waarderen inspraak besluitvorming DO	7,0	7,4
KPI 2	Professionalisering	Alle organisatorische eenheden werken cf. het eigen professionaliseringsplan	75%	75%
Hfst. 4	Intern perspectief	ROC Ter AA is competent	Norm	Realisatie
KPI 3	Medewerkertevredenheid	Betrokkenheid, bevoegenheid en tevredenheid (conform MTO 2016)	7,5	7,7
KPI 4	Direct leiderschap	Tevredenheid/vertrouwen in direct leiderschap	7,3	7,0
KPI 5	Ziekteverzuim	Ziekteverzuim personeel bedraagt maximaal	4,5%	4,6%
Hfst. 5	Klantperspectief	De studenten van ROC Ter AA en de maatschappij	Norm	Realisatie
KPI 6	Studenttevredenheid	a. Rapportcijfer voor de opleiding (JOB Monitor)	7,2	7,3
		b. Rapportcijfer voor 'aandacht'	7,1	7,6
		c. Rapportcijfer voor 'faciliteiten'	6,3	6,1
KPI 7	Studiesucces	a. Jaarresultaat	75%	72%
		b. Diplomaresultaat	75%	73%
		c. Startersresultaat	85%	PM
		d. Percentage voortijdige schoolverlaters (vsv) vs. doelgroep	5,0%	5,9%
KPI 8	Tevredenheid werkveld	Tevredenheid leerbedrijven over bpv van ROC Ter AA	7,5	7,4
Hfst. 6	Financieel perspectief	Bedrijfsvoering van ROC Ter AA is gezond	Norm	Realisatie
KPI 9	Financiële kengetallen	a. Liquiditeit (geconsolideerd) is groter dan	1,0	2,3
		b. Solvabiliteit (geconsolideerd) is groter dan	50%	61%
KPI 10	Studentenpopulatie	Aantal bekostigde studenten (bol + bbl) is groter dan	3.207	3.225
KPI 11	Betaalbaar onderwijs	a. Totale personele lasten versus totale baten	75-80%	77%
		b. Personele lasten O(O)P versus totale personele lasten	63%-66%	62%

Realisatie in groen = doelstelling behaald; realisatie in rood = doelstelling niet behaald

In de volgende hoofdstukken worden de vier perspectieven verder uitgewerkt.

3. ROC Ter AA in beweging

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het perspectief van leren en groeien toegelicht. Aan de orde komt in hoeverre ROC Ter AA erin slaagt zich continu te verbeteren.

3.2 Inspraak op de besluitvorming van het directieoverleg (KPI 1)

Met de directie en teamleiders zijn afspraken gemaakt om invloed en draagvlak op de besluitvorming te vergroten. Eén van de maatregelen betreft het invoeren van een nieuw besturings- en overlegmodel waarin de inbreng van teamleiders en kerndocenten beter tot zijn recht komt. In dit model worden teamleiders voorzitter van een thema-overleg. Deze overleggen bereiden beleid voor dat uiteindelijk tot besluitvorming in het directieoverleg leidt. Bij deze thema-overleggen worden niet alleen teamleiders, maar ook kerndocenten en kernfunctionarissen uit de organisatie betrokken.

KPI 1 gaat over de invloed op besluitvorming en waardering voor die inspraak. Doelstelling was dat teamleiders in 2018 méér inspraak of draagvlak op de besluitvorming zouden ervaren dan in 2017. De norm werd gesteld op 7,0. Vanuit recente MTO resultaten wordt de betrokkenheid door de teamleiders gewaardeerd met een 7,4.

3.3 Professionalisering (KPI 2)

De kpi (75% uitvoering) is gehaald. Voor alle onderwijscolleges en ondersteunende diensten was in 2018 een eigen budget ten behoeve van hun professionaliseringsactiviteiten beschikbaar.

Daarnaast zijn onderstaande professionaliseringsactiviteiten centraal ter beschikking gesteld:

- eind 2017 is 'leergang versterk elkAAR', het opleidingstraject voor teamleiders, kerndocenten, kernfunctionarissen en adviseurs gestart. Het programma wordt verzorgd door experts uit het werkveld en is gestoeld op het gedachtegoed van de 21st century skills. Er is aandacht voor: communiceren, kritisch denken, creativiteit, samenwerken en probleemoplossend vermogen. De leergang zal in mei 2019 worden afgerond;
- directeuren en teamleiders nemen, afhankelijk van het onderwerp, ook deel aan bovenstaande leergang. Daarnaast hebben ze een eigen programma gevolgd dat in het teken stond van de nieuwe koers. Het management heeft deze koers meerdere malen met de medewerkers besproken (inclusief uitreiken 'koersboekje') en heeft een cursus 'Storytelling' gevolgd om het verhaal goed over te kunnen brengen.
- de implementatie van de nieuwe gesprekscyclus en de bijbehorende module Performance Management in HR Portaal is in 2018 afgerond. Alle medewerkers hebben eind 2018 een evaluatie in kunnen vullen. De reacties zijn verwerkt en in 2019 zal een verbeterde versie van de gesprekscyclus beschikbaar komen;
- de opleiding voor studieloopbaanbegeleiders is niet uitgevoerd maar is doorgeschoven naar 2019.
- professionalisering examencommissie (IEC)
- trainingen t.b.v. een nieuwe elektronische leeromgeving (ELO)
- binnen ROC Ter AA is gekozen voor gecertificeerde assessoren. Deze worden door een extern bureau (bij)geschoold. Met een acteur werd het thema 'gespreksvaardigheden' geoefend;
- de scholing voor de lerarenagenda is voorlopig uitgesteld;
- fase 2 van de inrichting en implementatie van E-HRM loopt nog. Als gevolg van prioritering voor actualiseren functiehuis is de uitrol van de modules in 2018 on hold gezet. In 2019 gaan we weer verder met de inrichting en implementatie.
- er is een centraal budget voor professionalisering die noodzakelijk is voor het functioneren van medewerkers. (BIG-registratie, bevoegd docentschap en instructeurs).

3.4 Kwaliteit van het onderwijs(proces)

Het onderwijs is constant in beweging. Op alle plekken in de organisatie wordt het onderwijs aangepast ten gevolge van veranderende wet- en regelgeving, vraag en behoefte van studenten en andere belanghebbenden.

3.4.1 Inspectie van het Onderwijs: vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen

Eind 2017 heeft de Inspectie van het Onderwijs op ROC Ter AA een vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en opleidingen op basis van het nieuwe onderzoekskader uitgevoerd. Daarbij is het bestuur onderzocht op de sturing van kwaliteit en op deugdelijk financieel beheer. De volgende opleidingen zijn onderzocht in drie soorten onderzoeken:

Risico-onderzoek

Bij een risico-onderzoek wordt de opleiding op alle kwaliteitsstandaarden onderzocht op mogelijke risico's.

- VAVO: vavo gymnasium (5100) en vavo atheneum (5200)
- Pedagogisch medewerker kinderopvang niveau 3 92620 (25486)

Verificatieonderzoek

Met dit onderzoek wordt een opleiding in alle lagen onderzocht aan de hand van een tweetal (door onszelf aangedragen) thema's namelijk Ontwikkeling & Begeleiding en Beroepspraktijkvorming, zodat de Inspectie een compleet beeld krijgt van de opleiding.

- Middenkader functionaris bouw niveau 4 25104
- Assistent dienstverlening en zorg niveau 1 25251
- Assistent verkoop/retail niveau 1 25257
- Allround verspaner niveau 3 25298

Stelselonderzoek

Bij een stelselonderzoek worden de opleidingen op de drie standaarden van examinering en diplomering onderzocht.

- Medewerker marketing en communicatie niveau 4 90532
- Verkoper niveau 2 25167
- Mbo Verpleegkundige niveau 4 95520
- Pedagogisch medewerker kinderopvang niveau 3 92620 (25486)

Bij de opleiding Medewerker marketing en communicatie werd tevens de melding en registratie van ongeoorloofd verzuim onderzocht. Daarnaast onderzocht de Inspectie ook verschillende instellings- en opleidingsdocumenten en examendossiers.

Medio maart 2018 hebben wij het definitief rapport vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen ontvangen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van ROC Ter AA neemt zijn verantwoordelijkheid voor onderwijs van voldoende kwaliteit in de regio serieus. Daardoor kunnen studenten kiezen voor veel verschillende opleidingen. Ook kan de arbeidsmarkt erop rekenen dat de instelling studenten goed voorbereidt en begeleidt. Specialisten werken daarvoor samen met docenten, zodat studenten de begeleiding krijgen die ze nodig hebben.

ROC Ter AA zorgt voor verbeteringen in het onderwijs als ze ziet dat dat nodig is. Risico's en knelpunten blijven niet lang liggen. De aanpak ervan is effectief.

Ook maakt ROC Ter AA bewuste keuzes in de besteding van financiële middelen. De belangen van de studenten staan daarbij voorop.

ROC Ter AA vraagt studenten en stagebedrijven vaak om suggesties over hoe de kwaliteit beter kan. Deze suggesties worden vaak toegepast. Studenten en bedrijven zijn tevreden tot zeer tevreden over ROC Ter AA.

Wat moet beter?

ROC Ter AA heeft één examencommissie voor alle beroepsopleidingen. Deze commissie is verantwoordelijk voor de examinering. We zien dat deze commissie de kwaliteit van de examinering onvoldoende bewaakt. Dat komt omdat ze onvoldoende zicht heeft op de afname en beoordeling van examens bij bedrijven. De examencommissie en de teams moeten hun werkzaamheden beter op elkaar afstemmen en er samen voor zorgen dat ze kunnen instaan voor de waarde van de diploma's.

Wat kan beter?

ROC Ter AA heeft kleine teams waardoor deze kwetsbaar zijn als er door ziekte mensen uitvallen. Wat beter kan is het sneller vervangen van zieke docenten. Dit heeft de aandacht van het bestuur.

Wat daarnaast beter kan is de effectiviteit van de lessen. Docenten kunnen dit verbeteren door samen te bepalen wat goede lessen zijn en wat zij nodig hebben om dat te bereiken. Er is voldoende ruimte voor scholing en coaching. Het gaat hierbij vooral om het formuleren van kaders waar een goede les aan moet voldoen.

Vervolg

Bij een aantal opleidingen heeft de Onderwijsinspectie tekortkomingen gezien en komen zij terug om te bepalen of de kwaliteit is verbeterd.

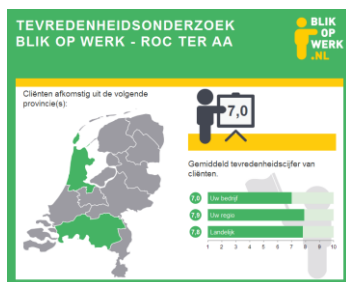
Tevens moet het bestuur een analyse maken van het zicht en grip op de examenkwaliteit.

De opvolging van het vierjaarlijks onderzoek

Op basis van de mondelinge terugkoppeling van het vierjaarlijks onderzoek eind 2017 heeft het bestuur en directie begin 2018 extra capaciteit ingezet om gericht opvolging te geven aan de geconstateerde tekortkomingen. Roc breed zijn de bevindingen per opleiding in kaart gebracht en voor de onderzochte opleidingen is per opleiding, per college een verbeterplan opgesteld. De uitvoering van de verbeteracties hebben in de colleges en in de IEC plaatsgevonden; daarnaast werd dit proces door een projectleider apart gemonitord en gerapporteerd aan het bestuur en directie. Na de zomer van 2018 zijn de verbeteracties verder opgenomen in de bestaande organisatie. Ter controle is er in oktober en november een (interne) audit uitgevoerd bij de opleidingen die in het vierjaarlijks onderzoek tekortkomingen vertoonden. Deze audit is uitgevoerd door een gecertificeerde audit-organisatie. Het rapport laat zien dat de verbeteracties geleid hebben tot het wegnemen van der eerder geconstateerde tekortkomingen. Het bestuur en directie zien het heronderzoek met vertrouwen tegemoet.

3.4.2 Keurmerk 'Blik op Werk'

'Blik op Werk' beoordeelt de kwaliteit van de inburgeringscursussen. Als aan alle eisen is voldaan, krijgt de school "het Keurmerk Blik op Werk". Daarmee kan de school laten zien dat een taal- of inburgeringscursus van goede kwaliteit is. Voor de inburgeraar is het een voorwaarde om de kosten van zijn inburgeringscursus bij DUO te kunnen lenen. De kwaliteit wordt beoordeeld door middel van een audit, enkele lesbezoeken en een financiële inspectie. Onder andere het slagingspercentage en de tevredenheid van de studenten worden meegenomen in de audit. Elke student die bij ROC Ter AA een inburgeringscursus (bijna) volledig heeft afgerond, wordt aangemeld voor het tevredenheidsonderzoek (mits hij/zij hiervoor toestemming heeft gegeven). De antwoorden vormen samen het cijfer voor klanttevredenheid. De klanttevredenheidsscore van de school moet tenminste 6,5 bedragen om aan dit onderdeel te voldoen voor behoud van het keurmerk. De studenten zijn met een gemiddelde van 7,0 tevreden over onze inburgeringscursussen. ROC Ter AA voldoet in 2018 aan alle eisen die het keurmerk stelt en heeft zo (opnieuw) het keurmerk 'Blik op Werk' behaald. ROC Ter AA is met twee sterren beoordeeld.

3.5 Verslag van de Instellingsexamencommissie 2018 (IEC mbo)

Verbeteracties examinering mbo

In maart 2018 ontvingen we het definitieve rapport van het onderzoek dat de inspectie in november 2017 heeft uitgevoerd. Naar aanleiding van dit rapport en de gesprekken met de inspectie heeft de IEC de verbeteracties geïntensiveerd en versneld ingezet. Deze verbeteracties betreffen het toezicht op de examinering, de professionalisering van de betrokkenen en de communicatie van de examencommissie met de onderwijsteams. Met name het toezicht op de afname en de beoordeling van examens in de praktijk is sterk verbeterd. De kaders voor de afname van examens zijn duidelijker omschreven en besproken met de betrokkenen. De competenties en eisen aan de praktijkbeoordelaars zijn beschreven en richting onderwijsteams is duidelijk hoe zij de professionalisering van hun team vorm moeten geven. De examencommissie voert risicogerichte steekproeven uit op de afname en beoordeling van examens en koppelt haar bevindingen terug aan de teams. Per kwartaal gaat de examencommissie in gesprek met de teamleiders onderwijs rondom speerpunten examinering. Een keer per kwartaal rapporteert de examencommissie aan het CvB de geconstateerde risico's en acties die nodig zijn.

Klachten en beroep

De IEC heeft een vijftal klachten ontvangen. Het betrof met name overlast bij het examenlokaal 'centrale examens'. In 2019 komt dit lokaal in een rustig gedeelte van het gebouw aan de Keizerin Marialaan.

Onregelmatigheden tijdens examens

In 2018 waren er 22 meldingen van onregelmatigheden tijdens de afnames van een examen. Deze zijn beschreven in het separate Jaarverslag Examinering 2018.

Commissie van Beroep voor de Examens

Deze commissie, met vertegenwoordigers van de Helicon opleidingen, Citaverde College, Gilde opleidingen, ROC de Leijgraaf, Summa College en ROC Ter AA, heeft in 2018 diverse beroepszaken van de deelnemende instellingen behandeld. De Commissie van Beroep voor de Examens heeft geen beroepszaken van studenten van ROC Ter AA behandeld.

Tevredenheid over toetsing en examinering

- Uit de lunchgesprekken (directie en studenten) blijkt dat studenten redelijk tevreden zijn over de voorbereiding en uitvoering van de examens. Soms vinden studenten opdrachten onduidelijk en geven aan dat er overlast is tijdens het centraal examen.
- De JOB Monitor laat zien dat studenten de toetsing en examinering met een 7,6 waarderen. Dat is een daling van 0,4 ten opzichte van 2016 (8,0).

Tabel 3a. Overzicht kwantitatieve gegevens examinering

Opleidingen	Aantal	Bron
Aantal actieve uitstroomrichtingen (oude crebo's)	64	Eduarte
Aantal actieve uitstroomrichtingen (nieuwe crebo's)	120	Eduarte

Examenplannen	Cohort 18
Aantal vastgestelde examenplannen	105

Vastgestelde examens	Ingekocht	Geconstrueerd
- Nederlands	0	11
- Beroepskerntaken (BKT)	443	75
- Moderne Vreemde Talen/Engels (MVT/ENG)	0	124

Centrale examens	Afgenomen	Afnamemomenten
- Nederlands 2F	645	41
- Rekenen 2F	768	50
- Nederlands 3F	885	45
- Rekenen 3F	803	44
- Rekenen A2	71	4
- Rekenen ER	4	2
- Engels B1	648	30
- Engels B2	59	4

Uitgereikte diploma's	Aantal
Aantal uitgereikte diploma's	930
Aantal uitgereikte certificatie	0
Aantal uitgereikte instellingsverklaringen	1

Klachten en onregelmatigheden	Aantal
- Klachten, beroepen en bezwaren	5
- Beroepszaken eigen studenten bij CvBvE	0
- Onregelmatigheden instellings- en centrale examens	22

Verzoeken van studenten aan IEC	Aantal	Toegekend
- Toelating examen via EVC	1	0
- Verzoek aanpaste examinering	196	189
- Verzoeken tot vrijstelling	345	272
- Verzoeken voor extra examenpoging	79	78
- Verzoeken hoger niveau examineren	28	24
- Inzage centraal examen	2	2

Steekproeven door IEC	Aantal
- Exameninstrumenten / kadertoetsing	6
- Vaststelprocedure examenleverancier	1
- Opvolgingproces adviesvaststelling door adviesvaststeller	1
- Praktijkbeoordelaars	5
- Afname en beoordeling examens	36
- Opname examen Nederlands	3
- Examendossiers	100

3.6 Verslag van de examencommissie VAVO

Het Voortgezet Onderwijs (VO) kent verschillende soorten opleidingen. Het VAVO College van ROC Ter AA biedt certificaten en diploma's gymnasium, vwo en havo aan waarbij elk vak in één schooljaar kan worden afgesloten. Elk van deze opleidingen kent profielen waaruit een student een keuze moet maken. Deze keuze wordt gemaakt voordat de student zich bij het VAVO College aanmeldt. Het is afhankelijk van de voorkeur, eerdere schoolloopbaan en capaciteiten van de student. De examinering bestaat uit twee delen: het schoolexamen (hierna te noemen SE) en een centraal examen (hierna te noemen CE). Het schoolexamen is het gedeelte van het examen dat binnen wettelijke kaders door de school wordt georganiseerd en getoetst. Het centraal examen is een landelijk examen.

Het vwo en havo bestaat uit de volgende profielen:

- Cultuur en Maatschappij (C&M);
- Economie en Maatschappij (E&M);
- Natuur en Gezondheid (N&G);
- Natuur & Techniek (N&T).

Elk profiel bestaat uit drie categorieën, namelijk: het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het vrije deel. Het totaal aan vakken levert gezamenlijk een wettelijk vastgestelde, minimale hoeveelheid studielast op. Het diplomaresultaat over 2018 is 86%; het vakresultaat 75%.

Tabel 3b. Overzicht van aantal afgegeven diploma's in 2018

Type student	HAVO	VWO	GYM	Totaal
Deeltijd	40	26	1	67
Voltijd	4	1	0	5
Convenant	12	0	0	12
Zelfbetaler (september)	3	0	0	3
Totaal	59	27	1	87

Tabel 3c. Overzicht van aantal behaalde vakken in 2018

Type student	HAVO	VWO	GYM	Totaal
Deeltijd	215	120	2	337
Voltijd	34	21	0	55
Convenant	55	0	0	55
Zelfbetaler (september)	0	0	0	0
Totaal	304	141	2	447

3.7 Klachten

Bij de behandeling van klachten werkt ROC Ter AA volgens een procedure waarbij klachten zowel mondeling als schriftelijk kunnen worden geuit. Een mondelinge klacht kan aan iedere medewerker worden geuit en wordt beschouwd als een informele klacht. Registratie vindt nog niet plaats. Een formele klacht wordt in de regel met een digitaal klachtenformulier ingediend. Als de klacht betrekking heeft op grensoverschrijdend gedrag wordt deze altijd beschouwd als een formele klacht, ongeacht de wijze van indiening.

De klachtenregelingen en de namen van de vertrouwenspersonen zijn te vinden op onze website.

Begin 2018 kende ROC Ter AA diverse regelingen die, binnen één regeling, zowel betrekking hadden op zowel studenten als medewerkers. Bij de revisie van deze regelingen, noodzakelijk in verband met gewijzigde wetgeving ten aanzien van klachtbehandeling, werd geconstateerd dat dit de leesbaarheid en transparantie, niet ten goede kwam. Daarom is besloten, per categorie, aparte regelingen vast te stellen.

Categorie (oud) studenten:

- Algemene klachten;
- Klachten betreffende grensoverschrijdend gedrag;
- Klachten betreffende examinering (bezwaar);
- Klachten betreffende bindend studieadvies.

Categorie (oud) medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en leden Raad van Toezicht:

- Algemene klachten;
- Klachten betreffende grensoverschrijdend gedrag;
- Klachten betreffende arbeidsgeschillen.

Categorie externen/ derden/ aspirant studenten;

- Algemene klachten.

Binnen de wettelijke voorschriften heeft ROC Ter AA, door het nemen van eigen verantwoordelijkheid, gekozen één klachtencommissie in het leven te roepen bestaande uit 1 interne medewerker en 2 externen. Uitzondering hierop zijn klachten voor de Commissie Arbeidsgeschillen en klachten aangaande examens en bindend studieadvies.

Klachten aangaande Examens en bindend studieadvies

Klachten rond een examen (bezwaar) worden ingediend bij de Instellingsexamencommissie (IEC). Is een student het niet eens met de uitspraak van de IEC dan kan de student in beroep gaan bij de Commissie van Beroep en Examens. Deze commissie wordt gevormd door roc's en aoc's (Helicon opleidingen, Citaverde College, Gilde opleidingen, ROC de Leijgraaf, Summa College en ROC Ter AA) waardoor het beroep in behandeling wordt genomen door onafhankelijke leden. Is een student het niet eens met een bindend studieadvies, kan eveneens in beroep worden gegaan bij bovenstaande commissie.

Klokkenluidersregeling:

De klokkenluidersregeling is bestemd voor medewerkers van ROC Ter AA en regelt het omgaan met (een vermoeden van) een misstand. In verband met het bereiken van de expiratedatum van de regeling is in 2018 de geldende regeling gereviseerd. In 2018 zijn geen meldingen ontvangen in het kader van de klokkenluidersregeling.

Integriteitscode

Het is van groot belang dat medewerkers en studenten van ROC Ter AA rekening houden met elkaar, aandacht hebben voor elkaar en elkaar respecteren en kunnen vertrouwen. Net zo belangrijk is het dat al onze belanghebbenden vertrouwen hebben in onze organisatie en in de mensen die met elkaar het gezicht van ROC Ter AA bepalen. De integriteitscode van ROC Ter AA geldt daarom niet alleen voor alle medewerkers van onze eigen organisatie, maar ook voor medewerkers van bedrijven en instanties die werken in opdracht van ROC Ter AA. In 2018 hebben er zich geen misstanden voorgedaan op het vlak van integriteit.

Preventie

Om klachten en incidenten te voorkomen kent ROC Ter AA diverse preventieve maatregelen. Door middel van een actief veiligheidsbeleid met aandacht voor sociale, pedagogische en fysieke componenten wordt een veilig en gezond studie- en werkklimaat voor alle studenten en medewerkers gecreëerd. Daarnaast wordt het melden van klachten makkelijker gemaakt voor studenten en medewerkers en proberen we drempels weg te nemen. De aanwezigheid van vertrouwenspersonen in de organisatie is hiervan een voorbeeld. De interne en externe vertrouwenspersonen van ROC Ter AA kunnen adviseren over de procedure en/of over het op schrift stellen van de klacht.

Formele klachten en bezwaren

In 2018 heeft ROC Ter AA in totaal vijf klachten ontvangen:

- studieadvies aan student;
- seksuele intimidatie van student door stagiair;
- materiële schade door toedoen school;
- kosten als gevolg van foutieve informatie door school);
- BPV-biedend bedrijf i.v.m. onvoldoende communicatie over overplaatsing student.

4 klachten zijn in de informele fase van de klachtafhandeling naar tevredenheid van de klagers opgelost.

De klacht met betrekking tot seksuele intimidatie is, zoals gebruikelijk bij dit soort klachten, direct door ons in de formele sfeer opgepakt en naar tevredenheid van betrokken student afgehandeld.

Ten aanzien van klachten (bezwaar en beroep) met betrekking tot examinering en bindend studieadvies, wordt verslag gedaan in paragraaf 3.5 waarin de IEC rapportage uitbrengt.

3.8 Hulpvragen bij de vertrouwenspersonen

Met hulpvragen en vragen en ervaringen over ongewenst gedrag, kunnen studenten én medewerkers van ROC Ter AA terecht bij twee vertrouwenspersonen. Zij kunnen hen verder begeleiden in de procedure om de vraag of ervaring bespreekbaar te maken.

Tabel 3b. Overzicht van het aantal hulpvragen bij de vertrouwenspersoon

Meldingen	2018	2017	2016	2015	2014
- Studenten	20	25	23	25	27
- Medewerkers	7	16	11	15	5
totaal	27	41	34	40	32

In 2018 is een daling van het aantal hulpvragen bij de vertrouwenspersonen van studenten (van 25 naar 20) waarneembaar. Het betreft hulpvragen op het terrein van persoonlijke problematiek (13x), agressie/intimidatie (2x) en begeleiding door school (5x).

Het aantal meldingen door medewerkers is gedaald (van 16 naar 7) en betreft: beoordeling door de organisatie (5x), intimidatie (1x) en persoonlijke problematiek (1x).

4. ROC Ter AA is competent

4.1 Inleiding

Hoofdstuk 4 gaat over het 'Intern perspectief'. Hierin komen de gerealiseerde prestaties op het gebied van de bedrijfsprocessen aan bod. Voor 2018 zijn doelstellingen voor medewerkerstevredenheid, ziekteverzuim, planning & control cyclus, kwaliteitsborging geformuleerd. Aan de hand van kpi's worden de betreffende doelstellingen nader uitgewerkt.

4.2 Medewerkertevredenheid (KPI 3)

Begin 2019 heeft er een medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) plaatsgevonden. De resultaten hiervan worden in dit jaarverslag verwerkt omdat zij vooral betrekking hebben op 2018. De gemiddelde norm voor betrokkenheid, bevoegenheid en tevredenheid is in 2018 gesteld op 7,5.

Tabel 4a. Overzicht resultaten uit het MTO 2019

Resultaten	2018	Benchmark MBO	Benchmark MBO
Bevoegenheid	7,7	7,5	7,5
Betrokkenheid	8,0	7,4	7,7
Tevredenheid	7,5	7,4	7,5
Werkgeverschap	7,1	6,9	7,5

De resultaten voor bevoegenheid zijn precies gelijk gebleven aan vorig jaar; de betrokkenheid en tevredenheid zijn met 0,1 punt toegenomen. Werkgeverschap is voor de eerste keer in het onderzoek meegenomen en scoort hoger dan de MBO Benchmark.

Ieder MTO brengt aandachtspunten met zich mee. Momenteel worden de bevindingen door de teamleiders met hun teams besproken en samen maken ze verbeterplannen.

Invoering E-HRM

In 2017 is gestart met de fasegewijze invoering van E-HRM, een digitaal systeem dat leidinggevend en medewerkers inzicht in en controle geeft over hun HRM-proces. In de eerste fase is de nieuwe gesprekscyclus (Performance Management) van ROC Ter AA geïmplementeerd en geïntroduceerd aan de medewerkers. Eind 2018 heeft de 1^e evaluatie plaatsgevonden. HR is de input hiervan aan het verwerken om daarmee, waar nodig, het proces aan te passen of het systeem anders in te richten. Naast Performance Management is de verzuimmodule (RVM) en Selfservice ingericht. De tweede fase van invoering van E-HRM, die in 2019 zal starten, bestaat uit het opstarten en inrichten van de modules Personeelsdossier, Skillsmanagement, Opleidingsmanagement en Werving en Selectie.

Opleidingstraject kerndocenten/kernfunctionarissen en adviseurs

In 2017 is het opleidingstraject 'Versterk ElkAAr' gestart voor kerndocenten, kernfunctionarissen en adviseurs, met een opleidingsduur van 2 jaar. Het centrale thema 'gespreksvaardigheden' werd behandeld in de onderdelen: adviesvaardigheden, beïnvloedingsstijlen, activeren, omgaan met weerstand, intervisie, coaching vaardigheden, verandermanagement en effectief werken. De scholingsbehoefte is vooraf, samen met de doelgroep, geïnventariseerd. In mei 2019 wordt dit opleidingstraject afgerond.

4.3 Leiderschap (KPI 4)

Het direct leiderschap wordt gewaardeerd met een gemiddelde score van 7,0 (doelstelling 7,3). Directeuren en teamleiders zijn in 2018 gedeeltelijk aangesloten bij het bovenstaande opleidingstraject voor kerndocenten, kernfunctionarissen en adviseurs. Daarnaast hebben zij een eigen programma gevolgd om gezamenlijk te komen tot de 3 beloftes van ROC Ter AA. Vervolgens zijn aan deze 3 beloftes bewijzen gekoppeld. Daarvoor hebben de teamleiders meerdere malen input opgehaald bij de medewerkers van hun teams. Het voorgaande heeft mede geleid tot de nieuwe koers 2019-2024.

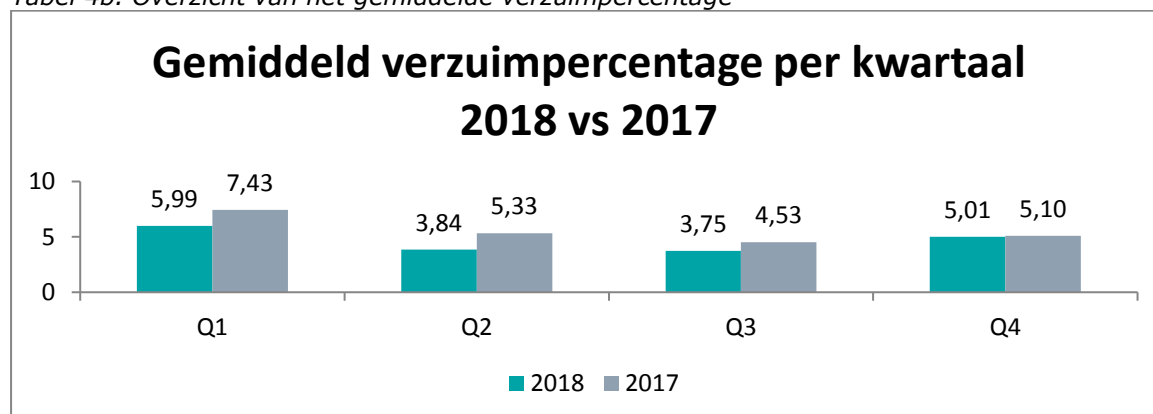
4.4 Ziekteverzuim (KPI 5)

Het ziekteverzuim van ROC Ter AA is in 2018 gedaald naar 4,6% (2017 5,5%). Daarmee komen we net iets uit boven onze eigen norm van 4,5%. Het ziekteverzuim is in 2018 gedaald door de volgende redenen¹:

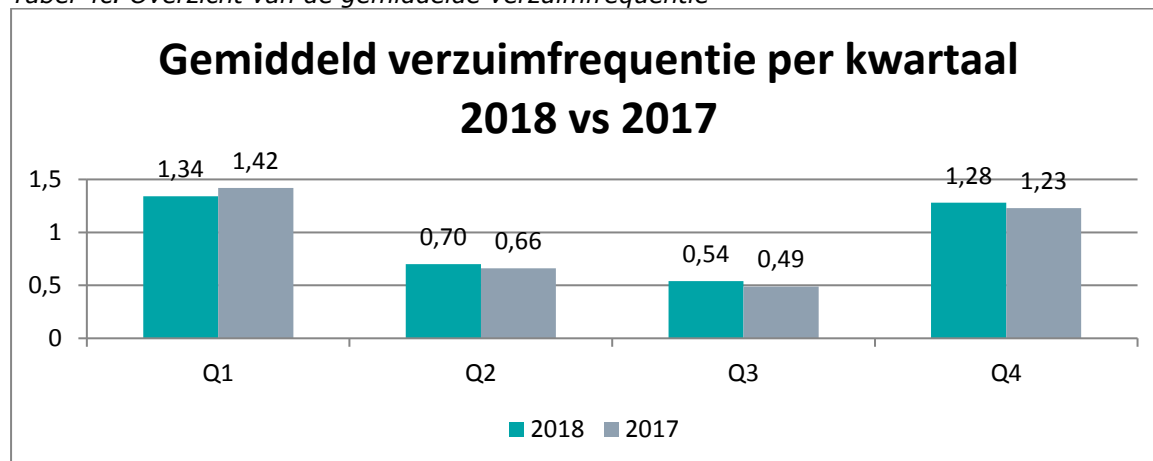
- de interne maatregelen op de sturing van verzuim hebben het wenselijk effect gehad (zie onderstaande maatregelen);
- de verdere afbouw van medewerkers als gevolg van de VVR.

De bevindingen worden regelmatig in combinatie met onder meer de uitkomsten van het MTO onder de loep genomen en gemonitord in diverse overlegbijeenkomsten. Ze vormen input voor (bij)sturing. Zo vindt eenmaal per zes weken een Sociaal Medisch Team (SMT) plaats met de HR-adviseurs en de bedrijfsarts. Met name de langdurige – en frequente verzuimers worden hier besproken. Daarnaast bespreken de HR-adviseurs het ziekteverzuim en vervolgacties met iedere directeur en teamleider afzonderlijk. Vier keer per jaar wordt het ziekteverzuim, onderverdeeld naar duur en leeftijd, aan de hand van een presentatie teruggekoppeld aan directie en teamleiders. In 2018 is gewerkt aan een verzuimbeleid dat begin 2019 is vastgesteld.

Tabel 4b. Overzicht van het gemiddelde verzuimpercentage

Tabel 4c. Overzicht van de gemiddelde verzuimfrequentie

4.5 Preventief medisch onderzoek (PMO)

ROC Ter AA vindt het een goede zaak om de gezondheid en vitaliteit van zijn medewerkers regelmatig te (laten) onderzoeken. Medewerkers worden in de gelegenheid gesteld om (vrijwillig) deel te nemen aan een periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn alleen bestemd voor de individuele medewerker en voor de bedrijfsarts van ROC Ter AA. De organisatie ontvangt een anoniem totaalbeeld van de gezondheidsontwikkeling en het werkvermogen binnen de organisatie. Dit preventief medisch

¹ Bron: registratie door Administratie in samenwerking met HR. Afstemming van de oorzaken vindt plaats door HR met de bedrijfsarts en het management.

onderzoek brengt de status van de gezondheid en de leefstijl van de medewerkers, alsmede eventuele risico's daarvan, in kaart.

4.6 Mobiliteit

De instroom van nieuwe medewerkers in 2018 bedraagt 79 en is daarmee hoger dan de instroom van 2017 (68). Zowel in 2017 als in 2018 hebben veel medewerkers van 60 jaar en ouder gebruik gemaakt van de vrijwillige vertrekregeling. Deze plaatsen zijn grotendeels weer ingevuld.

Daarnaast is in 2018 meer dan voorheen gestuurd op het functioneren van medewerkers, onder andere door vaker het gesprek aan te gaan en kritisch te kijken naar (het verlengen van) dienstverbanden.

Tabel 4d. Aantallen medewerkers instroom vanaf 2016

Reden instroom	2018	2017	2016
vacatures	63	51	44
(waarvan via detachering)	6	12	14
vervanging	14	12	11
(waarvan via detachering)	10	7	7
projectwerkzaamheden	2	5	7
(waarvan via detachering)	2	5	7
Totaal	79	68	62

Tabel 4e. Aantallen medewerkers uitstroom vanaf 2016

Reden uitstroom	2018	2017	2016
Einde tijdelijk dienstverband	22	21	10
Einde vervanging	5	5	4
Einde projectwerkzaamheden	3	17	15
Ontslag op eigen verzoek	12	13	9
Ontslag om gewichtige redenen	0	0	1
Overleden	1	1	1
(FPU/flexibel) pensioen	28	19	5
Einde tijdens proeftijd	1	0	0
Arbeidsongeschikt	0	0	0
Met wederzijds goedvinden	1	5	3
Instroom WIA	1	1	0
Totaal	74	82	48

4.7 Medewerkers in dienst

De omvang van het aantal medewerkers in dienst is het afgelopen jaar meer gegroeid dan de daling van de studentaantallen in de voorgaande jaren wat niet meer correspondeert met de uitgangspunten. Voor 2019 zal een daling van aantal medewerkers worden voorzien. Het bereiken van een lager aantal medewerkers zal grotendeels het resultaat zijn van natuurlijk verloop en het afbouwen van de 'flexibele' schil. Door middel van strategische personeelsplanning zal goed inzicht in de ontwikkeling van aantal medewerkers worden verkregen, maar ook op het functioneren en potentieel van de medewerkers.

Tabel 4f. Overzicht medewerkers in fte's per 31-12-2018 respectievelijk 31-12-2017
Opmerking: Afrondingsverschillen komen voor

Categorie medewerkers	2018			2017			2018 versus 2017
	Totaal	M	V	Totaal	M	V	
Onderwijzend Personeel	172,0	82,1	89,9	166,7	86,8	79,9	5,3
Onderwijsondersteunend Personeel	25,0	14,0	11,0	25,2	13,1	12,1	-0,2
Ondersteunend- en Beheerspersoneel	120,0	48,7	71,3	110,7	43,1	67,6	9,3
Totaal	317,0	144,8	172,2	302,6	143,0	159,6	14,4

De leeftijdsopbouw van de medewerkers is terug te vinden in onderstaande tabel. Er is een duidelijke afname van medewerkers van 55 jaar en ouder. Het risico bestaat dat ROC Ter AA op den duur de nodige kennis en ervaring gaat verliezen. Om de kennis binnen de organisatie op peil te houden wordt de strategische personeelsplanning en professionalisering steeds belangrijker.

Tabel 4g. Leeftijdsopbouw medewerkers

Leeftijdsopbouw	2018		2017		2016	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
< 26 jaar	15	4%	7	2%	4	1%
26 tot 35 jaar	61	15%	59	15%	55	15%
35 tot 45 jaar	88	22%	78	20%	73	20%
45 tot 55 jaar	113	29%	99	26%	99	26%
55 tot 60 jaar	51	13%	64	17%	64	17%
60 jaar of ouder	66	17%	76	20%	79	21%
Totaal	394	100%	383	100%	374	100%

4.8 Huisvesting

4.8.1 Locaties

ROC Ter AA heeft twee gebouwen in Helmond in eigen bezit (locatie Keizerin Marialaan 2 en locatie Nieuwveld 59) die maximaal worden benut. Waar nodig wordt ruimte gehuurd zodat er een grote mate is van flexibiliteit (eigendom versus huur). In geval van huur wordt zoveel mogelijk voorzien in plaatsing van de opleidingen dicht bij het beroepenveld in de regio. Hieronder een overzicht welke organisatieonderdelen op welke locatie gehuisvest zijn.

In Helmond:

- Locatie Keizerin Marialaan 2: Business College, Dienstverlening College, Bouw & Design College (opleiding Vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie), ICT College, Techniek & Technologie College, Vavo, Volwasseneneducatie, CvB, directie en diensten;
- Locatie Gasthuisstraat 79: Entreeopleiding;
- Locatie Nieuwveld 59: Zorg & Welzijn College;
- Locatie Nieuwveld 61: Onderwijs & Kinderopvang College in de brede school Noorderpoort.

In Mierlo:

- Locatie Goorsedijk 6: Bouw & Design College.

In Deurne:

- Locatie Indumastraat 13: Techniek & Technologie College (Techniekcentrum | Brainport).

Volwasseneneducatie heeft in de regio een permanent onderwijsaanbod in de gemeenten Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel en Someren, waarbij gebruik wordt gemaakt van flexibel gehuurde ruimtes in lokale activiteitencentra.

Ten aanzien van een stabiele huisvestingslast per student heeft het studentenaantal veruit het grootste effect op deze ratio. De huisvestingslasten (exclusief afschrijving gebouwen) per gewogen student² bedraagt in 2018 €673.

4.8.2 Waardering van gebouwen

De boekwaarde van de gebouwen en terreinen bedraagt ultimo 2018 circa € 12,3 miljoen en betreft de locaties Keizerin Marialaan, Nieuwveld en een perceel aan de Helmondselaan. Per 31 december 2018 is de boekwaarde van de gebouwen en terreinen ruimschoots lager dan zowel de WOZ-waarde als de verzekerde waarde.

De boekwaarde van de panden wordt mede bepaald door het gebruik van de panden. Volgens het huidige huisvestingsbeleid worden de gebouwen en terreinen voor eigen gebruik gehandhaafd en bestaat er geen risico ten aanzien van de (mogelijke af-) waardering van de gebouwen en terreinen.

4.9 Veiligheid

Veiligheid op school is een belangrijke voorwaarde voor een goed leer- en werkklimaat. Veiligheid gaat niet alleen over het voorkomen van fysiek geweld, wapens of drugs, maar ook over het dagelijks handelen en denken van iedereen binnen de school. Er wordt een actief veiligheidsbeleid gevoerd waarin zowel preventieve maatregelen zijn vastgelegd als hoe te handelen bij calamiteiten en grensoverschrijdend gedrag.

4.9.1 Monitor sociale veiligheid

ROC Ter AA heeft in het schooljaar 2017/2018 deelgenomen aan de landelijke enquête Monitor Sociale Veiligheid voor studenten. De monitor geeft de school inzicht in de (sociale) veiligheid en de beleving hiervan.

In onderstaande tabel zijn drie kerncijfers opgenomen:

- het percentage studenten dat zich onveilig heeft gevoeld in de klas, in het schoolgebouw, op het terrein of in de directe omgeving van school;
- het percentage slachtoffers onder studenten van materieel geweld (diefstal en vernieling);
- het percentage slachtoffers onder medewerkers en studenten van psychisch-fysiek geweld (pesten, discriminatie, verbale agressie, bedreiging, lichamelijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld).

Uit het onderzoek blijkt dat het gevoel van veiligheid bij ROC Ter AA hoger is dan het landelijke niveau. Omdat veiligheid de verantwoordelijkheid is van iedereen binnen ROC Ter AA, zijn de resultaten van de enquête besproken binnen de organisatie.

Tabel 4h. Resultaten monitor sociale veiligheid vs. Landelijke resultaten schooljaar 2017/2018

Resultaten	Onveilig gevoeld	Slachtoffer materieel geweld	Slachtoffer psychisch-fysiek geweld
ROC Ter AA	7%	5%	10%
Landelijk	8%	7%	13%

4.9.2 Aandacht voor preventie

De samenwerking tussen fysieke veiligheid en sociale veiligheid (integrale aanpak) heeft in 2018 verder vorm gekregen. Naast dat de teams direct schakelen bij calamiteiten en incidenten wordt er ook ingezet op voorlichting en preventie. Er zijn diverse bijeenkomsten voor medewerkers georganiseerd met thema's als straat-cultuur, suïcide preventie en meldcode huiselijk geweld. Indien nodig wordt er gebruik gemaakt van de expertise van externe hulpverleners zoals politie, GGZ en de LEV groep.

4.9.3 Inspectie SWZ

Jonge mensen die voor een beroep leren, moeten 'arboproof' worden opgeleid. Dit is niet alleen belangrijk voor de latere beroepspraktijk, maar ook tijdens de beroepsvorming nu. Het gaat om kennis hebben van de risico's van het vak en het aanleren van de juiste skills om daar goed mee om te kunnen gaan. In dit kader heeft het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid een inspectie uitgevoerd naar de arbeidsomstandigheden in de praktijklokalen voor metaalonderwijs. Er zijn enkele tekortkomingen geconstateerd die direct

² Gewogen studenten per teldatum 01-10-2016 (t-2): definitief aantal: 2.776 (BOL 2.440; BBL 839)
Totale huisvestingslasten 2018 € 1.868.323, zijnde €673 per student

verholpen zijn. Tijdens de her-inspectie heeft ROC Ter AA aangetoond dat er voldaan wordt aan de arbeidsomstandighedenwetgeving en dat er structureel aandacht is voor gezond en veilig onderwijs.

4.9.4 Incidentenregistratie

Met ingang van 2015 worden incidenten centraal geregistreerd. Daardoor is er zowel zicht op het aantal klachten dat binnenkomt, als op het type incident en de afhandeling. Met behulp van deze informatie kijken we waar we het al goed doen, maar ook waar verbeteringen mogelijk zijn. Naast de landelijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid in het onderwijs biedt de informatie over onze eigen organisatie ons de mogelijkheid om met een gerichte aanpak de veiligheid op school te vergroten.

Tabel 4i. Registratie van meldingen in het kader van veiligheid en/of beveiliging

Locatie	Aard van de meldingen				Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
	(bijna) Ongeval EHBO	Diefstal vernieling vermissing	Sociale Veiligheid	Preventief signaal	2018	2017	2016	2015
Keizerin Mariaalaan	11	2	9	4	26	22	39	49
Nieuwveld	1	0	2	0	3	5	10	4
Gasthuisstraat	0	0	2	0	2	3	8	3
Brede School	0	0	0	0	0	1	2	1
Deurne	0	0	0	0	0	nvt	nvt	nvt
Mierlo	0	0	0	0	0	1	2	0
Totaal	12	2	13	4	31	32	61	57

*Gasthuisstraat was voorheen Julianalaan

5. Studenten en andere stakeholders over ROC Ter AA

5.1 Inleiding

In hoofdstuk 5 komt het 'Klantperspectief' aan de orde. Hieronder vallen prestaties die enerzijds beoordeeld worden door onze studenten, anderzijds door leerbedrijven en andere stakeholders van ROC Ter AA. Voor 2018 zijn doelstellingen geformuleerd voor de studenttevredenheid en de tevredenheid van het werkveld (bpv-leerbedrijven).

5.2 Competente studenten

5.2.1 Breed aanbod van onderwijsactiviteiten

ROC Ter AA heeft als regionaal opleidingencentrum binnen de regio Helmond-De Peel diverse vestigingen waar een breed onderwijsaanbod plaatsvindt.

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

De beroepsopleidingen niveau 2 tot en met 4 worden georganiseerd vanuit 7 mbo-colleges en zijn toegankelijk voor jongeren en volwassenen in de beroepsopleidende leerweg (bol= leren en stage) en de beroepsbegeleidende leerweg (bbl= leren en werken). Daarnaast verzorgen wij diverse profielen van de bol- of bbl variant binnen de Entree-opleiding (niveau 1). Wij kennen de volgende niveaus van opleidingen:

- Entree (niveau 1): uitvoerende werkzaamheden onder begeleiding.
De Entreeopleiding biedt voor mensen zonder vo-diploma de mogelijkheid om toegang te verwerven tot een mbo-opleiding met niveau 2. Studenten die dit perspectief niet hebben, worden begeleid naar de arbeidsmarkt. De Entree-opleiding valt niet onder het mbo.
- mbo-opleidingen:
 - Niveau 2: Basisberoepsbeoefenaar : uitvoerende werkzaamheden;
 - Niveau 3: Vakfunctionaris : zelfstandig uitvoeren van werkzaamheden;
 - Niveau 4: Middenkaderfunctionaris : zelfstandig uitvoeren van werkzaamheden met brede inzetbaarheid;
 - Niveau 4: Specialist : zelfstandig uitvoeren van werkzaamheden met brede inzetbaarheid c.q. specialisatie.

Volwasseneneducatie

Het team Volwasseneneducatie verzorgt o.a. de cursussen voor inburgering, werknemersvaardigheden, taallessen ouderparticipatie en taalcoaching voor statushouders. In 2018 is vooral ingezet om inburgeraars of ingeburgerden, indien ze dat wensen, een vervolgopleiding binnen het mbo (of elders) te laten volgen. Zo'n vervolgopleiding leidt tot meer kansen op de arbeidsmarkt.

VAVO College

Het VAVO College verzorgt bovenbouw havo en vwo in het kader van 'tweedeweg'-onderwijs voor jongvolwassenen die in het voortgezet onderwijs (vo) geen diploma hebben behaald. Het biedt aansluiting op hbo en wo-onderwijs.

Bedrijfsgerichte opleidingen

In samenspraak met het regionale bedrijfsleven verzorgt ROC Ter AA op verzoek bedrijfsgerichte opleidingen. Meestal gaat het hierbij om crebo-opleidingen. In voorkomende gevallen kan het ook gaan om trainingen of cursussen.

5.2.2 Toelatingsbeleid

Alle leerlingen met een diploma zijn bij ROC Ter AA toelaatbaar tot één van de mbo-opleidingen; vo-leerlingen zonder diploma kunnen starten in de Entree-opleiding. Aspirant studenten nemen deel aan intake-activiteiten zoals kennismakingsbijeenkomsten of meeloopactiviteiten.

In de meeste gevallen vindt een individueel welkom gesprek plaats met student en ouders. Studenten die zich aanmelden voor een Entree-opleiding of voor een niveau 2-opleiding krijgen altijd een individueel gesprek met hun ouders of verzorgers.

Als de student extra begeleiding nodig heeft, is een coördinator passend onderwijs aanwezig om een begeleidingsplan op te stellen. Er is een klein aantal opleidingen waarvoor een beperkt

aantal bpv-plaatsen beschikbaar is. Hiervoor geldt een beperkte instroom. Dit publiceren wij op onze website. Studenten worden geplaatst in volgorde van aanmelding, zowel vanuit het voortgezet onderwijs als vanuit een mbo-opleiding. In die gevallen worden die studenten geplaatst die zich het eerst hebben aangemeld, zowel vanuit het voortgezet onderwijs als vanuit een mbo-opleiding.

5.2.3 Onderwijsvernieuwing

Keuzedelen

Alle opleidingen hebben opleidingsspecifieke en/of ROC-brede keuzedelen. Daarbij geldt dat:

- ROC Ter AA heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijk voor mbo-instellingen om af te wijken van de keuzedeelverplichting in het kader van persoonlijke culturele of levensbeschouwelijke vorming (amendement Rog);
- studenten nog geen verzoeken hebben gedaan voor niet-gekoppelde keuzedelen;
- in 2018 (nog) geen keuzedelen uit het keuzedelenaanbod zijn gehaald vanwege doelmatigheidsoverwegingen.

Vanaf augustus 2018 kunnen studenten deelnemen aan het keuzedeel Gezonde Leefstijl; dit keuzedeel is vanuit de samenwerking in Kennispact Brabant ontwikkeld (onderdeel van Lifestylecoach) en door SBB erkend en gekoppeld.

Tweetalige opleiding

In 2018 is een volgend cohort tweetalige opleiding ICT gestart. Deze opleiding trekt meer studenten dan verwacht en wordt positief beoordeeld door bedrijfsleven en studenten.

Kwaliteitsplan 'Aandacht voor kwaliteit 2015-2019'

De thema's van het Kwaliteitsplan Onderwijs hebben structureel aandacht en worden per kwartaal gemonitord door de betrokken kartrekkers. Het gaat om de volgende (deel)plannen: professionalisering, voortijdig schoolverlaten (vsv), studiewaarde, beroepspraktijkvorming (bpv), intensivering Nederlands en rekenen en excellentie.

De voorgenomen doelstellingen in het Kwaliteitsplan zijn in 2018 behaald. We hebben gebruik gemaakt van de eindrapportage 2018 om de voortgang in het kort weer te geven, zoals hieronder beschreven:

- **Professionalisering**

Na de training van het management is in 2018 de scholing voor kerndocenten, kernfunctionarissen en adviseurs uitgevoerd. Deze training bestaat uit 7 trainingsdagen en eindigt in het voorjaar 2019. In 2018 was het thema met name flexibilisering in het onderwijs. Bij de totstandkoming van de nieuwe koers is gebruik gemaakt van de overlegstructuur met thema-overleggen om ideeën vanuit de hele organisatie op de halen en te sonderen. HR heeft de gesprekscyclus via E-HRM geïmplementeerd en ondersteund. Kwaliteitssupport heeft de PDCA-cyclus aangescherpt. Dit komt o.a. tot uitdrukking in een nieuw format voor de teamjaarplannen (resultaatgebieden o.b.v. risico-analyse) en de invoering van tertiaalgesprekken tussen directeur en teamleider en CvB en directeuren.

- **Voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV)**

Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten is verweven in alle inspanningen die wij doen om kwalitatief goed onderwijs te verzorgen. Evenals voorgaande jaren ondernemen we een groot aantal activiteiten voor dit thema; onder andere:

- nauwe samenwerking met voortgezet onderwijs (VO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en praktijkonderwijs PRO;
- roc brede aanpak vanuit de dienst Intake & Begeleiding;
- in samenwerking met het TRIMBOS instituut zijn twee colleges de pilot gestart gericht op het vroegtijdig signaleren in de klas van mogelijke depressieve klachten en het adequaat handelen door de docent;
- inzet van doorstroomcoaches;
- inzet verzuimcoördinator bij 2 colleges (pilot);
- gestructureerd overleg met de afdeling leerplicht van gemeenten en het RMC;
- extra inzet van trajectcoach-uren of slb-uren bij kwetsbare doelgroepen zoals niveau 1, niveau 2 en ICT;
- maandelijkse analyse van afwezigheidsregistraties in relatie tot dreigende schooluitval. Overleg per college en team om (analyse van) de scores onder de aandacht te brengen;
- monitoren van hulpvragen die via Check-it binnen komen;

- professionalisering van docenten en begeleiders op gerelateerde thema's zoals drugs, schulden, social media en depressie;
- inzet van Schoolmaatschappelijk Werk;
- start van het project KR8!: een buitenschoolse voorziening waar studenten, die dreigen uit te vallen, tijdelijk aan kunnen deelnemen om hun motivatie terug te vinden;
- inzet van Match-mentoren in het onderwijs;
- inzet van een Intercedent Student & Arbeid om studenten te helpen bij het vinden van en voorbereiden op een leerbaan c.q. stageplaats;
- inzet Keuzebegeleiding om studenten te helpen die van opleiding willen veranderen.

In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de behaalde scores in relatie tot de gestelde doelen (kpi's).

- **Beroepspraktijkvorming (bpv)**

Reeds in 2017 werden een aantal doelstellingen van het Verbeterplan BPV behaald en geïmplementeerd in het basisregistratiesysteem Eduarte. In 2018 is met name het thema matching en de e-module verder onderzocht. Met betrekking tot matching via Eduarte is, na onderzoek en overleg met andere roc's, besloten niet te kiezen voor implementatie via Eduarte omdat het systeem daar niet geschikt voor is. Voor ROC Ter AA en onze bpv-bedrijven is de huidige aanpak van stagematching toereikend. De wens om een e-module BPV op te zetten heeft in 2018 geleid tot een voorzichtige start. Het doel is:

- praktijkbegeleiders voorzien van informatie betreffende examinering in de BPV;
- deskundigheid van praktijkbegeleiders verhogen en monitoren.

In samenwerking met SBB en de brancheorganisaties kunnen we vanaf 2019 ervaring opdoen met deze wijze van kennisdeling en kwaliteitsborging.

- **Studiewaarde**

In 2018 is, in samenspraak met het VSV-regio-overleg, verder geïnvesteerd in de vroegtijdige afstemming met de VO-scholen. Het structurele overleg met Leerplicht en Regionaal Meld Centrum (RMC) richt zich met name op de beweegredenen van schooluitval.

Loopbaan oriëntatie en -begeleiding (LOB) is een vast onderdeel van de studieloopbaanbegeleiding. Bij kwetsbare doelgroepen besteden wij meer uren dan normaal. Desondanks zien wij de VSV-cijfers weer iets oplopen. In 2018 hebben we, vanuit het VSV-regio-overleg, geïnvesteerd in een nieuw registratiesysteem om zo de cijfers nog beter opgenomen.

Met het HBO zijn we in overleg over een gewenste aanscherping van het keuzedeel doorstroom HBO.

- **Intensivering Nederlands/rekenen**

In 2018 is een training voor taalassessoren vormgegeven. Daarnaast zijn de docenten gestart met het opnemen van de mondelinge examens en het, per steekproef, intercollegiaal beoordelen daarvan. Op basis van de landelijke ontwikkelingen is het remedial teaching (RT) beleid aangepast; verdere implementatie volgt in de kwaliteitsagenda bij het project "Van Passend Onderwijs naar Passend Onderwijzen".

- **Excellentie**

Tijdens de Nederlandse Kampioenschappen Skills hebben drie studenten goud en twee studenten brons gehaald. De studenten met goud hebben deelgenomen aan de Euroskills in Budapest. De belangstelling voor deelname aan de Skills groeit binnen alle colleges. In 2018 hebben voor het eerst studenten van de opleiding Onderwijsassistent meegedaan aan de voorrondes.

Bij de internationale stages zien we een toenemende belangstelling voor deelname. Zij volgen het voorbereidende traject (vooral vanuit de tweetalige ICT opleiding). We zien meer bereidheid in de colleges om het opleidingstraject aan te passen aan de gevolgen van de internationale stage. In de nieuwe koers, die in 2018 is opgesteld, zijn de thema's Excellentie en Internationalisering expliciet benoemd.

5.2.4 Dienst Intake & Begeleiding

Begeleiding van studenten

Iedere student (mbo en entree), leerling (vavo) en deelnemer heeft een studieloopbaanbegeleider (slb-er). Deze bespreekt alle onderwerpen die van belang zijn voor de studievoortgang van de student, zoals: stage, portfolio en het verloop van de studie. De slb-er is het directe aanspreekpunt voor student en ouder. Indien nodig kan ondersteuning geboden worden door trajectcoaches die vanuit de dienst Intake & Begeleiding (I&B) gedetacheerd zijn bij de colleges. De trajectcoach onderzoekt de hulpvraag en kan besluiten zowel intern als extern hulpbronnen in te schakelen. De medewerkers binnen de dienst hebben elk een aandachtgebied dat kan variëren van keuzebegeleiding tot het ondersteunen van de student bij plannen en organiseren.

In 2018 heeft I&B gewerkt aan de voorbereiding van de nieuwe koers voor 2019: 'Van passend onderwijs naar passend onderwijzen'. Deze uitrol zal tot gevolg hebben dat de werkzaamheden efficiënter uitgevoerd worden.

Tabel 5a. Aantal studenten met aanvullende begeleiding

Type ondersteuning	2018	2017	2016	2015
Training Empowerment	68	91	74	59
Training Faalangst	0	19	37	30
Keuzebegeleiding	91	211	188	189
Schoolmaatschappelijk werk	216	150	104	124
Extra Toegang / Plusklas	43	nvt	0	3
Ondersteuning bij zoeken naar werk	85	62	74	52
Ondersteuningsplan	248	308	324	171
Match Mentor	113	85	72	61
Remedial teaching	23	34	62	0

Naast bovenstaande vormen van begeleiding vinden er lesbezoeken plaats door begeleider passend onderwijs (bpo), worden er spreekuren gehouden t.b.v. keuzeproblematiek en wordt empowerment aangeboden via groepstrainingen of slb-ondersteuning in de klas.

Plusvoorziening KR8!

Vanaf 1 april 2018 is deze plusvoorziening gestart. ROC Ter AA werkt hiervoor nou samen met Up2You. Overbelaste jongeren die op een zeker moment niet in staat zijn het onderwijs te volgen, maar waarvan de verwachting is dat ze de startkwalificatie wel kunnen behalen, kunnen in dit project tijdelijk een plek buiten het reguliere onderwijs aangeboden krijgen. Zo kan schooluitval voorkomen worden en is terugkeer naar de opleiding mogelijk. In 2018 hebben 43 studenten aan dit project deelgenomen.

Sociale veiligheid

In 2018 is vanuit de overheid besloten het budget voor SchoolMaatschappelijkWerk (SMW) te handhaven. Vanuit I&B is het beleid hierop aangepast en besloten de volgende thema's bij SMW te beleggen: casussen 1:1, projectleiding Check-it, leermiddelen sociale minima, pestcoördinatie, radicalisering en samenwerking met de dienst Facilitair en vertrouwenspersonen.

Doorstroomcoaching/Loopbaanadvies

Loopbaanadvies bestaat uit het samenvoegen van twee taken: doorstroomcoaching en keuzebegeleiding. In 2018 is ingezet op het beter faciliteren van de adviseurs door te gaan werken met digitale testen. Het vergelijken van testaanbieders is fase 1. De adviseurs werkten voorheen samen met het VO maar dit is in 2018 uitgebreid met het VSO/PRO.

MatchMentoren

Matchmentoren (MM) zijn met name gericht op preventie. Ze verzorgen gezamenlijke voorlichting aan collega's en in de klassen. Dit resulteert in gemotiveerde studenten bij de

benodigde ondersteuning (begeleiding bij planning en organiseren, Nederlandse taal en het vinden van een bijbaan)

Ook in 2018 hebben we een intensieve samenwerking met de LEV Groep gehad. Hierdoor kunnen we sneller inspelen op signalen en de student eerder helpen.

Zorg- en AdviesTeam (ZAT)

Het Zorg- en AdviesTeam legt de verbinding tussen de zorg en ondersteuning zoals wij die bieden bij ROC Ter AA en externe zorgaanbieders. Dit team bespreekt situaties waarvoor geen oplossing voorhanden is binnen de deskundigheid en verantwoordelijkheid van het regulier onderwijs. De expertise van de externe hulpverlening is daarbij onmisbaar.

In 2018 is het ZAT geëvalueerd door: LEV, Novadic, Kentron, Leerplicht, RMC, GGD (schoolarts), jeugd- en gezinscoaches en ROC Ter AA. De conclusie is dat het ZAT niet meer werkt omdat de begeleiding meer en meer georganiseerd is in het onderwijs doordat de trajectcoaches de externe partijen eerder betrekken bij het onderwijs. In 2018 heeft een werkgroep een andere overlegstructuur opgezet waarmee in 2019 wordt gestart. Dit overleg 'De Binnen/Buitenkring' is een samenvoeging van het InternZorgOverleg, ZorgAdviesTeam en CentraalAdviesPunt.

Verzuim

Dagelijks wordt verzuim in alle opleidingen geregistreerd, gecontroleerd en gemeld aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Indien het aantal verzuimuren hoger is dan 16 klokuren komt desgewenst de leerplichtambtenaar in actie. We werken nauw samen met de afdeling Leerplicht en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC).

In 2018 zijn als pilot bij twee colleges (ICT en Business) verzuimcoördinatoren aangesteld. Deze coördinator kan ingezet worden op de manier die past bij de cultuur van het college. In 2019 worden beide pilots geëvalueerd.

5.2.5 Studenttevredenheid (KPI 6)

Elke twee jaar participeert ROC Ter AA in de landelijke studenttevredenheidsmeting JOB Monitor. In de meest recente Monitor (begin 2018) steeg de tevredenheid van de studenten over de opleidingen van ROC Ter AA van 7,2 naar 7,3. De doelstelling (7,2) is daarmee gerealiseerd.

Sterke punten zijn: het gebruik van internet en de veiligheid op school. Je vindt gemakkelijk een werkplek voor je opleiding en je leert veel op de stage c.q. bpv-plek.

Studenten zijn minder te spreken over het (niet tijdig) doorgeven van roosterwijzigingen en de aanschaf van schoolboeken en lesmateriaal, die vervolgens niet gebruikt worden.

In dezelfde JOB-enquête zijn onze studenten op diverse thema's bevroegd. De scores op studiebegeleiding, veiligheid en sfeer brengen wij samen onder de KPI "aandacht" en heeft een 7,6 gescoord dus ruim boven de norm van 7,1.

Onder de KPI "faciliteiten" zijn de roosters, roosterwijzigingen en (gebruik van) lesmateriaal samengebracht. De score hiervan is 6,2 dus licht onder de norm van 6,3.

In onze nieuwe Koers zijn de resultaten van de JOB Monitor meegenomen.

5.2.6 Onderwijsresultaten (KPI 7)

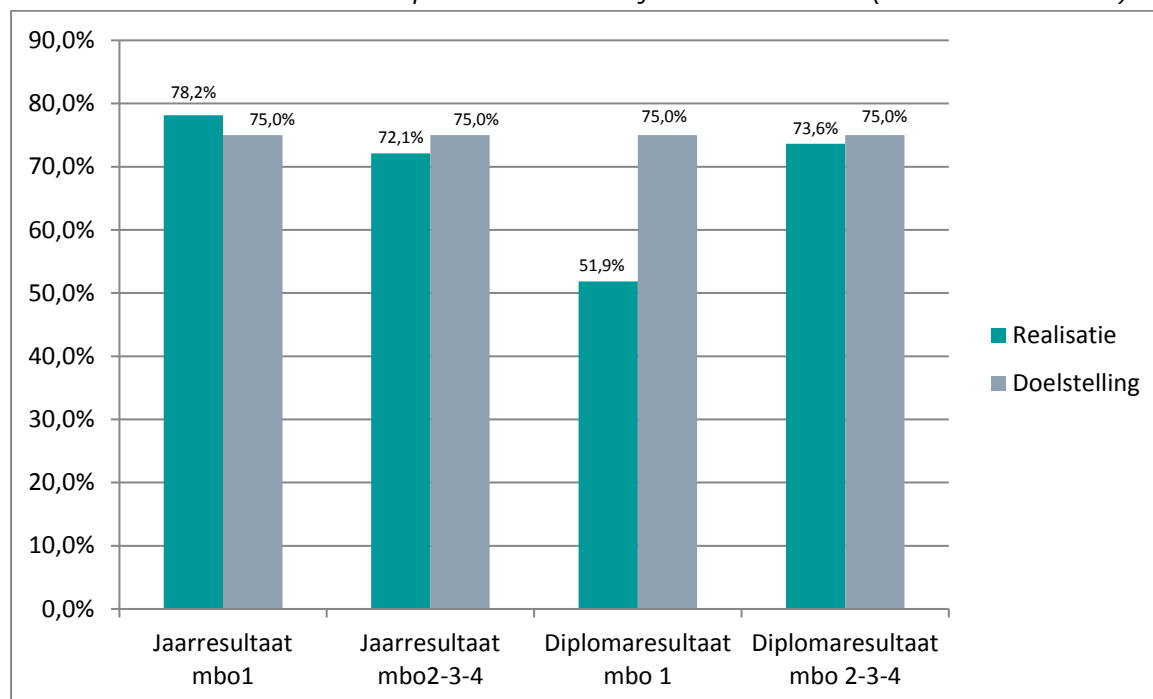
Jaarresultaat en diplomaresultaat³

Over 2018 komt het jaarresultaat uit op 72,0%⁴ en van het diplomaresultaat op 72,6%. Met deze resultaten scoren we onder de eigen norm van 75%. De scores van jaar- en diplomaresultaat zijn met respectievelijk 5,4% en 4,8% gedaald. Ten opzichte van de landelijke resultaten 2017-2018 doen we het wel goed. Met een jaarresultaat van 72,0% tegen 70,7% landelijk en een diplomaresultaat van 72,6% tegen 71,5% landelijk, zitten we ruim boven de landelijk gemiddelden.

³ Voor definities: Bijlage 7.

⁴ Volgens de gegevens van DUO.

Tabel 5b. Doelen en realisaties diplomaresultaat en jaarresultaat 2018 (mbo1 en mbo2-3-4)

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

De voortijdige uitstroom van jongeren tot 23 jaar wordt uitgedrukt in de kpi 'voortijdige schoolverlaters' (vsv). De inspanningen die we plegen om studenten 'binnenboord te houden' zorgen er uiteindelijk voor, dat jongeren meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt en groeien in hun maatschappelijke ontwikkeling. Deze kpi is voor 2018 als volgt vastgesteld:

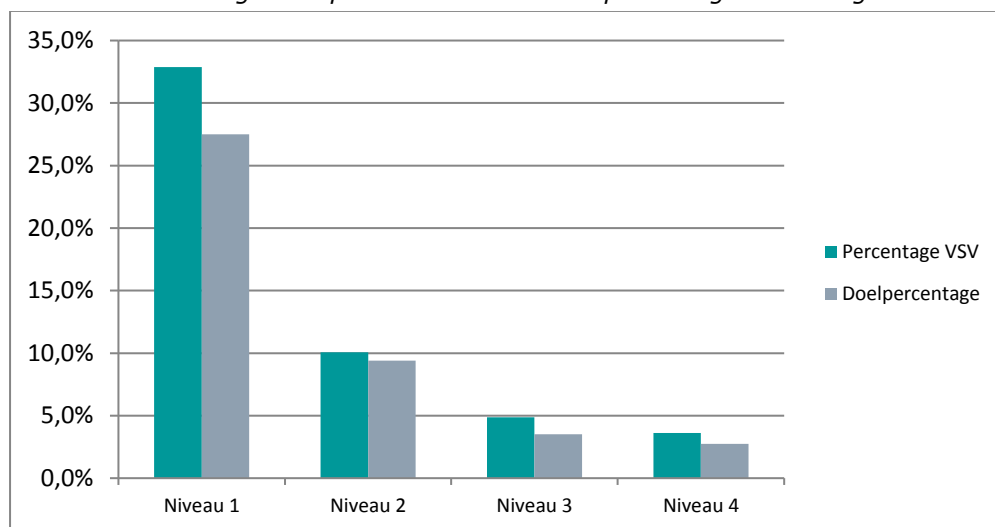
- Het percentage vsv ten opzichte van de totale doelgroep bedraagt niet meer dan 5,0%.

ROC Ter AA scoort over 2018 met een percentage van 5,9% (2017: 4,8%) ruim boven deze norm en komen we ruim uit boven het landelijke gemiddelde van 5,0% (2017: 5,2%). Na twee achtereenvolgende jaren van succes is het in 2018 niet gelukt, ondanks de vele inspanningen, om deze goede score vast te houden. Vanuit de projecten van de kwaliteitsagenda wordt veel aandacht besteed aan het terugdringen van vroegtijdige schoolverlaters.

Tabel 5c. De resultaten VSV 2018 versus doelpercentage DUO

Niveau	Resultaten vsv		Doelpercentage
	ROC Ter AA	Landelijk	
1	32,9%	23,3%	27,5%
2	10,1%	9,4%	9,4%
3	4,9%	3,8%	3,5%
4	3,6%	3,3%	2,8%
Totaal gemiddeld	5,9%	5,0%	4,9%

Tabel 5d. Percentage VSV per niveau versus doelpercentage 2018 volgens DUO

VSV-projecten in kader van Convenant 2016 – 2020

Bij aanvang van het '2^e Convenant VSV' (2016-2020) is het '1^e Convenant VSV' (2012-2015) geëvalueerd. Op bestuurlijk niveau is gekozen om de vsv-gelden minder dan voorheen versnipperd in te zetten en structureler te besteden aan een duurzame samenwerking tussen vo, mbo en (sub)regiogemeenten. Doorstroomcoaching en Plusvoorziening zijn vanuit het 1^e convenant gecontinueerd.

5.3 Een ondernemend ROC

5.3.1 Bedrijventevredenheid (KPI 8)

De praktijkopleiders van erkende leerbedrijven zorgen voor de dagelijkse begeleiding van onze studenten op de werkvloer tijdens de stage of leerbaan. Zij onderhouden het contact met de bpv-begeleider van ROC Ter AA. Aan het einde van een bpv-periode kunnen zij met de BPV Monitor een aantal aspecten beoordelen over de beroepspraktijkvorming (bpv). De resultaten van de BPV Monitor dienen om de kwaliteit van de bpv te verbeteren.

ROC Ter AA neemt deel aan deze landelijke metingen. 262 praktijkopleiders (respons: 23,0% tegenover landelijk: 20,4%) hebben de vragenlijst in 2018 ingevuld.

De eigen norm voor de tevredenheid van het werkveld (bedrijventevredenheid) is door ROC Ter AA gesteld op 7,5. De praktijkopleiders geven de bpv een rapportcijfer van 7,4. Daaruit blijkt dat de eigen norm niet is gehaald, maar het werkveld wel tevreden is over (de organisatie van) de bpv door ROC Ter AA. In 2018 scoren we op vrijwel alle thema's hoger dan het landelijk gemiddelde. Alleen de wijze van beoordeling van de bpv blijft net achter bij de landelijke score, maar is met nagenoeg driekwart ruim voldoende.

Tabel 5e. Het percentage tevreden praktijkopleiders

Thema	Score 2018		Score 2017	
	ROC Ter AA	Landelijk	ROC Ter AA	Landelijk
- Voorbereiding op de bpv door de studenten	76%	73%	78%	73%
- Het nakomen van afspraken over de bpv	93%	88%	90%	89%
- Het aantal contactmomenten met de school	78%	76%	80%	77%
- De begeleiding van de student door de school	67%	61%	66%	60%
- Samenwerking tussen school en leerbedrijf	76%	72%	77%	73%
- De wijze beoordeling van de bpv	73%	75%	82%	76%

De knelpunten die praktijkopleiders van de bedrijven hebben ervaren tijdens de bpv-periode hadden vooral betrekking op: de kwaliteit van de student, de kwaliteit van de match

studenten-leerbedrijf en de informatievoorziening vanuit de opleiding over de bpv en student. 68% van de praktijkopleiders (landelijk: 71%) vond dat de knelpunten naar tevredenheid worden opgelost. Middels de kwaliteitsagenda (start in 2019) zal meer aandacht gaan naar werkveldtevredenheid en dus ook het oplossen van de knelpunten uit de bpv.

5.3.2 Dialoog en bestuurlijke samenwerking in de regio

Het CvB, de directie en de colleges leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren actief een dialoog met de stakeholders.

Raad van Advies (RvA)

Het CvB heeft in 2007 een Raad van Advies (RvA) ingesteld om met name de strategische samenwerkingen in de regio te bespreken en te discussiëren over diverse ontwikkelingen en het strategisch beleid van ROC Ter AA. In 2018 is de RvA tweemaal bijeen gekomen.

De Raad van Advies bestond in 2018 uit de volgende leden:

- mevrouw L. Branten-van Hoof, BDO Adviseurs;
- mevrouw drs. M.W.M.J. Peels, Fontys Hogescholen;
- de heer J.G. Burgers, PentApex Improvement;
- de heer W. van Zantvoort, de Wit BV;
- de heer S. Kornuyt, C. Kornuyt BV;
- de heer R. Niks, Arbeidsintegratie Senzer;
- mevrouw E. Oegema, IVO-Deurne;
- deelname Zorgcampus De Peel geschiedt per toerbeurt.

De belangrijkste thema's die in 2018 zijn besproken:

- Koersbepaling ROC Ter AA, discussie over koers 2019 – 2024.
- Uitwisselen ervaringen over hoe je een koers goed neerzet en levendig houdt!
- Het maken van beweging, is dat veranderen of ontwikkelen?

Bedrijf-onderwijs-platforms (BOP's)

Mbo-colleges hebben bedrijf-onderwijs-platforms (BOP's). In een bop bespreken docenten van ROC Ter AA en medewerkers van bedrijven thema's als: onderwijs, examinering, verbeteracties en nieuwe aansluitmogelijkheden (opleidingen, stages, modules, et cetera).

Lunchgesprekken met studenten

De dialoog met studenten wordt gevoerd in de vorm van lunchgesprekken met de teamleider en directeur van een college. Gesprekken vinden minstens eenmaal per kwartaal plaats aan de hand van vooraf bepaalde thema's. De verslagen gaan ook naar CvB, OR en SR om te beoordelen of inbreng van de studenten moet leiden tot herziening of ontwikkelen van beleid. De resultaten worden ook besproken in de colleges en leiden desgewenst tot verbeteracties.

Samenwerking VO-MBO rondom kwetsbare jongeren

Het in 2015 gestarte project Portaal heeft in 2018 enkele wijzigingen ondergaan. Jongeren die uitvielen of dreigden uit te vallen vanuit VO, VSO en PrO worden voortaan ingeschreven in Entree. Wij bieden alle profielen zowel in de bol als de bbl variant aan. De bbl variant blijkt een geschikte onderwijsvorm te zijn voor kwetsbare jongeren die met name leren op de werkplek gecombineerd met een intensieve begeleiding vanuit school. Er zijn meerdere bedrijven bereid deze jongeren extra begeleiding te bieden zonder dat we nog spreken van PeelPortaal Colleges. Entree staat alleen open voor studenten van 16 jaar en ouder. Jongeren onder de 16 jaar (PrePortaal) worden bij het VO opgeleid. In 2019 zullen wij deze wijzigingen voorleggen aan de RIF-subsidiegever omdat de nieuwe invulling dichter bij het beoogde doel aansluit. Daarnaast wordt in het VSO en PrO Entree aangeboden waarbij de studenten als extranei hun examens afleggen bij ROC Ter AA. Wij begeleiden de scholen en studenten intensief zodat zij goed voorbereid hun examens ingaan en er ook een studieadvies gegeven kan worden dat recht doet aan het mbo1 niveau.

Onderwijs en arbeidsmarkt in de regio Zuidoost Brabant, Brainport

De voorzitter van het CvB van ROC Ter AA participeert in overleggen in Zuidoost-Brabant, als:

- Regionaal Arbeidsmarkt Platform (RAP) Zuidoost-Brabant;
- Klankbordgroep Technologiepact Brainport. Deze klankbordgroep ijvert voor de versterking van de relatie tussen technisch onderwijs en arbeidsmarkt.

Platform Sociale Cohesie

Een platform waarin de gemeente Helmond, politie, welzijns- en onderwijsinstellingen de ontwikkelingen in de stad bespreken met het accent op het samenleven en verbinden van de verschillende bevolkingsgroepen. De burgemeester van Helmond is voorzitter van het platform van waaruit projecten en evenementen worden geïnitieerd.

Servicepunt Leren en Werken Helmond/De Peel

Samen met het UWV en de gemeente Helmond voorziet ROC Ter AA op het Werkplein Helmond/De Peel in een loket voor werkzoekenden met vragen betreffende scholing. Met werkgevers worden projecten opgezet om werkzoekenden te scholen (maatwerk-vacatures).

Brabants Bestuurlijk Overleg(BBO)

Alle mbo-instellingen in de provincie Noord-Brabant werken met elkaar samen in het overleg aan het zogenoemde 'Kennispact MBO Brabant'. Thema's zijn: macrodoelmatigheid, diverse werkateliers met het bedrijfsleven 'beroepen van morgen', 'Leven-Lang-Leren' (waaronder project Educatie) en afstemming met het hoger beroepsonderwijs. Sinds het najaar 2017 levert ROC Ter AA de projectleider voor Project Educatie.

Senzer

In 2016 is in Helmond het werkbedrijf "Senzer" ontstaan: een samenwerkingsverband van bedrijfsleven, Werkgeversplein Helmond, arbeidsintegratie en sociale werkvoorziening. Helmond steekt daarmee zijn nek uit voor verregaande samenwerking op dit gebied binnen de stad en de omgeving. ROC Ter AA is nauw betrokken in deze samenwerking en neemt deel aan het bestuursoverleg.

Inburgering

In 2018 begeleidde ROC Ter AA circa 240 statushouders in hun formele inburgeringstraject. Nagenoeg al deze statushouders werden ook begeleidt (mogelijk met een (mbo) opleiding) door Senzer. Dit werkbedrijf hecht er grote waarde aan dat de statushouders in een betaalde baan terecht komen die bij hen past.

5.3.3 ROC Ter AA: ketenpartner in arbeidsmarktontwikkelingen

Eén van de strategische doelstellingen van ROC Ter AA is een bijdrage leveren aan een 'Leven-Lang-Leren'. Dit betekent dat onze organisatie zich óók richt op de scholing van werkenden, werkzoekenden en volwassenen die zich voorbereiden op een (andere) rol op de arbeidsmarkt. Naast cursussen en trainingen biedt ROC Ter AA bedrijven en instellingen de mogelijkheid om hun medewerkers mbo-opleidingen in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) te laten volgen. De focus op de eigen regio leidde tot een groot aantal ontwikkelingen. ROC Ter AA is vanaf 2017 actief in gesprek geweest met bedrijven en instellingen in Helmond-de Peel om in te spelen op actuele opleidingsvragen. Deze gesprekken leidden vaak tot concrete resultaten, zoals:

- het starten van opleidingen in de procestechiek ten behoeve van diverse Foodbedrijven, inmiddels sluiten ook andere bedrijfstakken zich bij deze opleiding aan;
- het samen met technische bedrijven in de Peel starten van een opleidingslocatie te onder de naam "Techniekcentrum I Brainport", in Deurne. Begin 2018 is de RIF-aanvraag goedgekeurd;
- de start in januari van de samenwerking in de Zorgcampus. In het overleg van de Zorgcampus wordt prioriteit gegeven aan het opleiden van voldoende niveau 4 en 5 Verpleegkundigen;
- Stuurgroep Noorderpoort: Een stuurgroep van Qliq basisonderwijs, Spring Kinderopvang en ROC Ter AA is verantwoordelijk voor het beheer en gezamenlijke onderwijsactiviteiten in het gebouw Noorderpoort te Helmond. ROC Ter AA huisvest daar het Onderwijs & Kinderopvang College. In hetzelfde gebouw is een basisschool gehuisvest;
- werken aan de start van logistieke opleidingen (niveau 2) met diverse logistieke bedrijven;
- invulling geven aan opleidingswensen van de bouwsector met Bouw Infra mensen Mierlo.

Voor de opleiding van mensen, met als doel een verbetering van de positie in de samenleving (maatschappelijke participatie), werkt ROC Ter AA intensief samen met de Peeltgemeenten en Senzer (werkbedrijf). Deze gemeenten hebben samen met het bedrijfsleven de activiteiten in het kader van de Participatiewet gebundeld in het zogenaamde 'Werkbedrijf'.

5.3.4 Volwasseneneducatie

Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB)

In 2018 is met alle gemeenten in de regio De Peel een (regionale) productovereenkomst gesloten. Er is ingestoken op cursussen die de kansen van studenten/deelnemers op de arbeidsmarkt verbeteren. Daarnaast is in opdracht van Senzer invulling gegeven aan lessen taalcoaching zowel voor individuele deelnemers als in groepsverband (23 cursisten). In samenwerking met gemeenten, bibliotheken en welzijnsinstellingen werd in de regio Helmond en de Peelgemeenten verdere invulling gegeven aan de taalhuizen en taalpunten. In het merendeel van deze taalhuizen werd een spreekuur gehouden. Tijdens dit spreekuur was een medewerker van ROC Ter AA aanwezig om intakes te houden en om inhoudelijke ondersteuning te bieden aan taalvrijwilligers. Aan 27 taalvrijwilligers uit Laarbeek is een maatwerktraining gegeven. Verder zijn er in Gemert en Helmond trainingen gegeven aan respectievelijk 11 en 8 nieuwe taalmaatjes.

Inburgering

In het eerste kwartaal van 2018 was er nog één deelnemer onder de oude Wet Inburgering (2007) actief. Alle andere deelnemers waren zelfmelders onder de Wet Inburgering 2013. Door verminderde toestroom van vluchtelingen en de daaraan gekoppelde taakstelling per gemeente, daalde het aantal groepen gedurende 2018 van 24 naar 17. De lessen inburgering worden aangeboden in Helmond, Someren en Gemert-Bakel.

In 2018 zijn we erin geslaagd het keurmerk 'Blik op Werk' voor deze inburgeringscursussen te behouden. Het aantal toegekende sterren is 2. Onderzoek binnen dit keurmerk liet een deelnemerstevredenheidsscore zien van 7,0.

Ten behoeve van inburgering zijn we in 2018, naast cursussen Alfabetisering, Inburgering en Staatsexamen I, gestart met de opleiding Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA).

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

ROC Ter AA is in 2013 een aanbesteding voor het verzorgen van taalonderwijs voor pedagogische medewerkers in de VVE gegund gekregen. In het tweede kwartaal van 2018 hebben de laatste 32 deelnemers het traject succesvol afgerond.

Taalcoaching statushouders

In opdracht van Senzer is in 2018 voor 41 cursisten taalcoaching aangeboden. Deze coaching werd zowel in groepsverband als individueel gegeven.

Taalcoaching leer-werkarrangementen

Senzer en ROC Ter AA zijn overeengekomen werkarrangementen te ontwikkelen waarin parallelle invulling wordt gegeven aan werk, inburgering, en taalcoaching. We zijn in 2018 gestart met 3 cursisten.

Werknemersvaardigheden

In 2018 hebben we, in opdracht van Senzer, voor 2 groepen een training werknemersvaardigheden verzorgd.

Taallessen ouderparticipatie

Vanuit het project 'School en ouders; samen sterk!' zijn door ROC Ter AA taallessen gestart bij de Christelijke Basisschool de Rank. Dit ter bevordering van de ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. Deze taallessen zijn eind 2018 gestart en lopen door in 2019.

Bedrijven

Bij drie bedrijven hebben we trajecten 'taal op de werkvloer' verzorgd.

5.4 Internationale oriëntatie van studenten en docenten

Internationalisering van de arbeidsmarkt heeft tot gevolg dat het mbo steeds meer aandacht besteedt aan internationale aspecten. De belangstelling voor internationalisering of i-BPV groeit. ROC Ter AA geeft hieraan gehoor door het bieden van een tweetalige opleiding tot Applicatieontwikkelaar, diverse keuzedelen Internationaal en het bieden van i-BPV.

In tegenstelling tot het verleden gaan tegenwoordig lang niet alle kandidaten met interesse voor een i-BPV ook daadwerkelijk naar het buitenland. Een aantal kandidaten besluit tijdens het uitgebreide voorbereidingsprogramma niet te kiezen voor een i-BPV. Zij hebben wel een uitgebreide internationale oriëntatie opgedaan. Op ROC Ter AA worden internationalisering en

internationale stages in de volle breedte binnen de colleges/opleidingen gepositioneerd. Met de colleges vindt afstemming plaats over de te volgen procedures.

Het afgelopen jaar hebben 33 studenten in het kader van internationalisering een stageperiode doorgebracht in: Bosnië-Herzegovina, Duitsland, Ghana, Kenia, Malta, Marokko, Spanje, Tsjechië en Verenigd Koninkrijk. Twee medewerkers hebben een docentenstage van een halve week doorlopen in Spanje. Twee medewerkers hebben deelgenomen aan een uitwisseling van een halve week over het thema VSV. 18 medewerkers hebben een docentstage van een halve week doorlopen in Zweden. Een directielid en de Coördinator Internationalisering namen op uitnodiging van het Nationaal Agentschap Erasmus+ deel aan een Transnationaal Co-operation Activities Seminar over Internationaliseringsstrategieën in Spanje. Stages van studenten en medewerkers worden gesubsidieerd met Erasmus+ gelden.

Vanaf augustus 2017 heeft de tweetalige variant van de opleiding Applicatieontwikkelaar, waarbij minimaal 50% van de lessen in het Engels plaatsvindt, studenten in leerjaar 1 en 2. Het doel is enerzijds het verhogen van de taalvaardigheid Engels van de student naar minimaal ERK B2-niveau en anderzijds het aanbieden van een uitgebreide Europese en internationale oriëntatie (EIO). Daarvoor hebben zij deelgenomen aan minstens één internationaal samenwerkings-project of hebben één stage met een internationaal karakter gelopen.

In 2018 hebben ten behoeve van tweetalig onderwijs de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- een aantal lesgevende docenten is naar conferenties geweest met als thema tweetalig onderwijs;
- docenten hebben lessen in het Engels ontwikkeld, begeleid door docenten Engels (lesbezoeken, materiaal vertalen, etc.);
- EIO materialen zijn ontwikkeld en ingezet;
- studenten en docenten zijn in het kader van EIO op (buitenlandse) excursies geweest;
- de coördinator internationalisering bereidt studenten voor op buitenlandstage of stage in een bedrijf met een internationale context.

Tabel 5f. Overzicht van de internationale stages

Doelgroep	2018	2017	2016	2015
Studenten binnen EU	29	28	26	29
Studenten buiten de EU	4	2	2	0
Onderwijsgeevenden/medewerkers	22	7	9	9
Totaal	55	37	37	38

6. Een gezonde bedrijfsvoering

6.1 Inleiding

Eén van de randvoorwaarden voor een permanent aanbod van kwalitatief goed onderwijs is het realiseren van een gezonde bedrijfsvoering. Door middel van de pdca-cyclus sturen wij op het bereiken van continue kwaliteitsverbetering en het zo doelmatig mogelijk inzetten van onze middelen voor het realiseren van goed onderwijs. In onze 'kwaliteitszorgcyclus' komen kwalitatieve en financiële parameters samen.

Ook voor 2018 zijn kpi's vastgesteld in het kader van het financieel perspectief. Het betreft kpi's die in paragraaf 6.2 nader worden toegelicht: liquiditeit, solvabiliteit en stabiliteit van de studentenpopulatie. In paragraaf 6.3 wordt ingegaan op de 'Notitie Helderheid (in de bekostiging beroepsonderwijs en volwasseneneducatie 2004)' en paragraaf 6.4 betreft de zogenoemde 'Continuïteitsparagraaf'.

6.2 Financiën

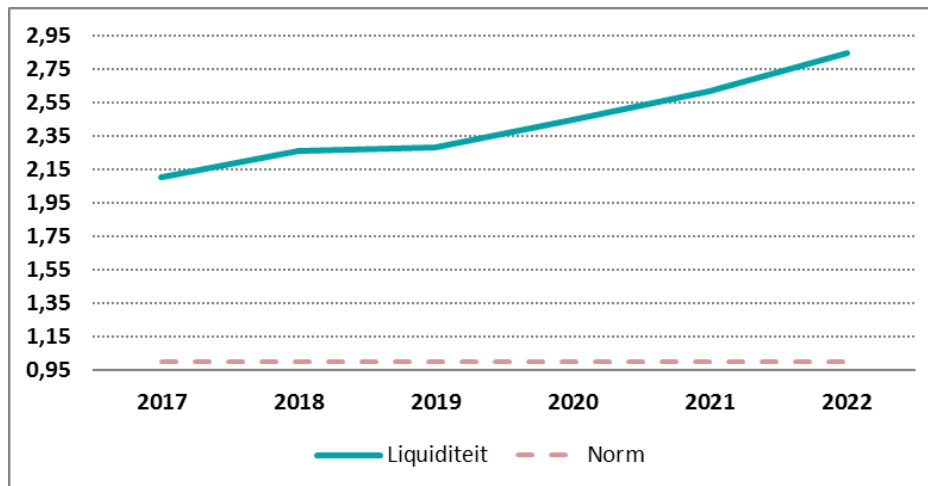
6.2.1 Liquiditeit en solvabiliteit (KPI 9)

De doelstellingen (normen) voor 2018 voor liquiditeit en solvabiliteit en de realisatie gebaseerd op de balanscijfers ultimo boekjaar zijn als volgt:

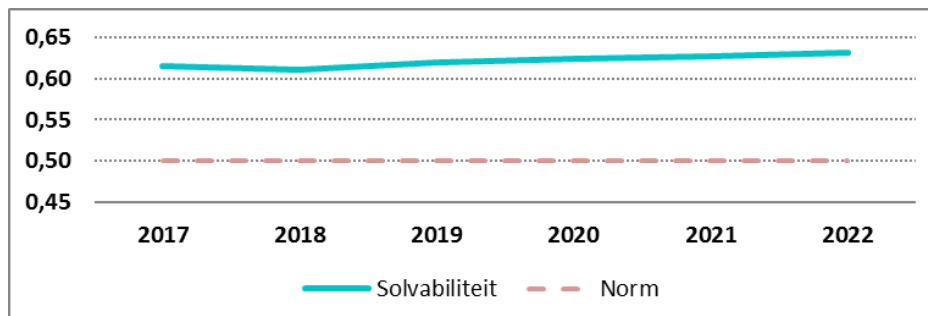
- Liquiditeit: moet groter zijn dan 1,0 score 2018: 2,26 (2017: 2,09)
- Solvabiliteit: moet groter zijn dan 50% score 2018: 61% (2017: 61%)

Evenals voorgaande jaren is de liquiditeit weer toegenomen. De verhoging is toe te schrijven aan de relatief hogere toename van de vlottende activa (van € 11,9 naar € 14,4 miljoen) ten opzichte van de toename van de kortlopende schulden (van € 5,7 naar € 6,4 miljoen). In de tabellen 6a. en 6b. wordt de ontwikkeling van deze kpi weergegeven zoals uitgewerkt in de 'Continuïteitsparagraaf' (6.4).

Tabel 6a. Meerjarig verloop liquiditeit (geconsolideerde cijfers)

Tabel 6b. Meerjarig verloop solvabiliteit (geconsolideerde cijfers)

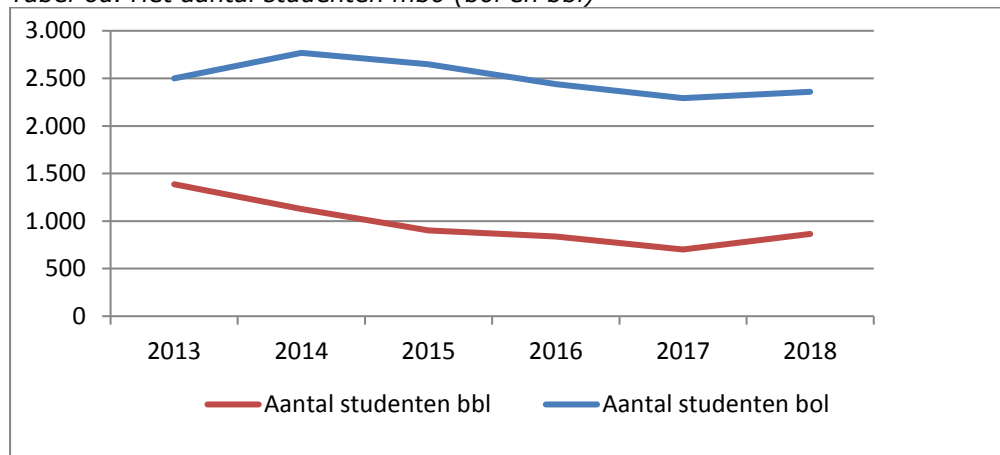
6.2.2 Studentenpopulatie (KPI 10)

Met 3.225 ongewogen studenten (bol+bbl) op peildatum 1 oktober 2018 is de doelstelling (norm) van 3.207 ongewogen studenten voor 2018 gerealiseerd.

Tabel 6c. Meerjarenoverzicht aantallen mbo-studenten naar leerweg

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal studenten bol	2.501	2.768	2.648	2.440	2.292	2.360
Aantal studenten bbl	1.387	1.128	901	839	701	865
Totaal	3.888	3.896	3.549	3.279	2.993	3.225

Tabel 6d. Het aantal studenten mbo (bol en bbl)

Het is gelukt de studentenpopulatie ten opzichte van 2017 te verbeteren. Zowel het aantal bol- als bbl-studenten vertonen een stijgende lijn. Het aantal bbl-studenten is de laatste jaren sterk gedaald maar de prognoses geven aan dat hier een relatief sterke stijging komt. Dit kan zelfs ten koste gaan van het aantal bol-studenten.

6.2.3 Betaalbaar onderwijs (KPI 11)

Onder 'betaalbaar onderwijs' verstaan wij het realiseren van kwalitatief goed onderwijs met de beschikbare middelen uit de Rijksbekostiging. Dit doen we op basis van strategische en operationele doelstellingen die we vanuit onze missie en visie geformuleerd hebben. We streven naar een evenwicht van de baten en de lasten op korte en lange termijn, zodat de continuïteit van ROC Ter AA gewaarborgd blijft.

Daarvoor hebben we twee normen c.q. streefpercentages voor 2018 gedefinieerd:

- de totale personele lasten versus de totale baten liggen tussen de 75% en 80%;
- de personele lasten O(O)P versus de totale personele lasten liggen tussen de 63% en 66%

Ad a. Het in 2018 gerealiseerde percentage van de personele lasten ten opzichte van de totale baten bedraagt 77% en daarmee is de doelstelling behaald. Het verschil tussen 2017 en 2018 is grotendeels te verklaren doordat alle personele lasten die betrekking hebben op de vrijwillige vertrekregeling 2017-2018, in 2017 zijn genomen.

Ad b. De verhouding van de personele lasten van het O(O)P ten opzichte van de totale personele lasten bedraagt: 62%. Deze doelstelling is niet behaald. In 2019 zal vanuit strategische personeelsplanning hier ook extra aandacht aan worden besteed.

6.2.4 Treasurybeleid en -managementtoetsing

Het treasurybeleid van het ROC Ter AA is gebaseerd op het treasurystatuut van de stichting. In het 'treasurystatuut' is de 'beleidsmatige infrastructuur' van de treasuryfunctie geregeld in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Dat maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. Tevens is rekening gehouden met de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCV.

ROC Ter AA voert een behoudend treasurybeleid: gestreefd wordt naar een risicomijdend en doelmatig beheer, zowel ten aanzien van financiële geldstromen, financiële posities als het aangaan van hiermee verbonden risico's.

ROC Ter AA hanteert het standpunt dat zogenoemd 'publiekgeld' door het Rijk wordt verstrekt ten behoeve van het primaire proces van onze school: het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs. Wij zijn van mening dat deze primaire taak niet in gevaar mag worden gebracht door het aangaan van risico's die daar niet direct betrekking op hebben, zoals het risicovol beleggen van tijdelijk overtollig 'publiekgeld'. We beseffen dat het voeren van een prudent treasurybeleid (op korte termijn) minder rendement oplevert en dat is een bewuste keuze.

Ten aanzien van het afsluiten van derivaten (financiële producten) is ROC Ter AA van mening dat dit slechts verantwoord kan worden, indien deze afgesloten worden om renterisico's af te dekken. ROC Ter AA heeft in januari 2000, met dit doel, een renteswap afgesloten via de Rabobank Helmond. Het was destijds de enige mogelijkheid om gedurende lange tijd (tot begin 2030) een vastrentende lening te verkrijgen voor de financiering van de bouw van het schoolgebouw aan de Keizerin Marialaan 2. De lening met een variabele rente werd gekoppeld aan een renteswap (c.q. -derivaat), die daardoor vastrentend werd. Aangezien de lening en de gekoppelde renteswap een gelijke looptijd hebben, werd een zogenoemde 'open positie' voorkomen. De 'Regeling Jaarverslag 290 financiële instrumenten' is toegepast. Eind 2017 is door de Rabobank een herbeoordeling uitgevoerd van het bovenbedoelde rentederivaat van ROC Ter AA op basis van het 'uniform herstell kader rentederivaten'. ROC Ter AA behoort tot de doelgroep van dit herstell kader. In opvolging van 2017 kon de volledige herbeoordeling niet in 2018 worden afgerond. In afwachting van de uitkomst van de definitieve herbeoordeling is in 2018 door de Rabobank aan ROC Ter AA een bedrag van € 133.300 als voorschot aangeboden. In 2018 is geen additionele externe financiering vastgelegd. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat er geen (additionele) externe financieringen nodig zullen zijn.

6.2.5 Inkoop

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van ROC Ter AA is vastgelegd in versie 1.3 gedateerd februari 2016. Met dit beleid conformeert ROC Ter AA zich aan de huidige wet- en regelgeving. ROC Ter AA hanteert sinds 1 november 2016 de 'Algemene FSR-inkoopvoorwaarden voor Leveringen en Diensten aan mbo-instellingen' en de 'Aanvullende FSR Inkoopvoorwaarden voor Cloudservices'. De inkoopvoorwaarden zijn door ROC Ter AA gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel. Eind 2018 is het beleid in behandeling genomen voor herziening. In het kader van het Europees aanbestedingsrecht zijn in 2018 onderstaande aanbestedingen verricht, verlengd of opgezegd:

- *Energie*
ROC Ter AA maakt met ingang van 2017 opnieuw gebruik van gezamenlijke MBO Europese aanbesteding Energie, exclusief verduurzaming van het gas- en elektriciteitsverbruik. De contracten zijn aangegaan voor de periode 1 januari 2017 tot 1 januari 2020, met optie jaren 2020 tot en met 2025. Aan deze aanbesteding hebben 53 roc's en aoc's deelgenomen. Begin 2015 is de aanbesteding gegund. Voor verduurzaming van het gas- en elektriciteitsverbruik maakt ROC Ter AA gebruik van de optie om in eigen beheer de middelen te reserveren voor programma's op het gebied van energiebesparing (de meest duurzame manier) of zonnepanelen. In 2018 is het contract verlengd voor de optie jaren 2020 t/m 2022.
- *Kantoorartikelen*
Vanuit Facilitaire Samenwerking ROC's-(FSR) is de aanbesteding kantoorartikelen met als ingangsdatum 1 mei 2018 uitgevoerd. Aan deze aanbesteding hebben 30 mbo-instellingen deelgenomen. De opdracht kent een looptijd van 01-05-2018 t/m 30-04-2020, met de mogelijkheid tot verlenging van twee keer een jaar.
- *Catering 2B-dienst*
Met ingang van 1 mei 2014 is de catering van ROC Ter AA opgezet volgens het systeem 'Gezonde Schoolkantine'. De dagelijkse leiding ligt bij een SW-bedrijf (in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) met de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en inzet van onze studenten. Het contract kende een proeftijd van een jaar, met de optie voor negen maal verlenging van een jaar. Het contract is verlengd tot 1 mei 2019.
- *Hardware-ICT*
ROC Ter AA heeft in 2015 deelgenomen aan de aanbesteding Hardware-ICT. De deelnemers van deze aanbesteding zijn: Gilde Opleidingen, HZ University of Applied Sciences, Scholengroep Pontes, Scalda, Summa College en ROC Ter AA. Het penvoerderschap van deze gezamenlijke aanbesteding is gevoerd door het Summa College. Het contract loopt van 1 december 2015 tot en met 30 november 2017, met de

mogelijkheid van tweemaal een jaar verlenging. ROC Ter AA heeft gebruik gemaakt van het eerste optiejaar met verlenging van 1 december 2018 tot en met 30 november 2019.

- **E-HRM-systeem**
ROC Ter AA heeft in 2016 een Europese aanbesteding uitgevoerd voor een e-HRM systeem. Er is een contract afgesloten voor de periode van 1 augustus 2016 tot en met 31 juli 2021, met de mogelijkheid tot vijfmaal één jaar verlenging.
- **Uitvoering onderwijs aan kansarmen**
Voor de periode van 1 april 2016 tot 1 april 2018, met de optie van één maal één jaar verlenging, heeft ROC Ter AA in 2016 door middel van een 2B-dienst (aanbesteding) een contract gesloten voor uitvoering van onderwijs aan kansarmen. Na het verstrijken van de contractperiode is de opdracht niet verlengd/opnieuw in de markt gezet.
- **Uitvoering onderwijs in de bouwsector**
Voor de uitvoering van onderwijs in de bouwsector heeft ROC Ter AA in 2016 een contract gesloten door middel van een 2B-dienst. De looptijd van het contract is tot 31 augustus 2018 met de mogelijkheid van vier maal een jaar verlenging. ROC Ter AA maakt gebruik van het 1^e optiejaar.
- **Uitvoering onderwijs in de bouwsector – schilderen**
ROC Ter AA heeft in 2016 voor de uitvoering van onderwijs in de bouwsector door middel van een 2B-dienst een contract gesloten voor de uitvoering onderwijs in de bouwsector met betrekking tot schilderen. De looptijd van het contract is tot 31 augustus 2018 met de mogelijkheid van vier maal een jaar verlenging. ROC Ter AA maakt gebruik van het 1^e optiejaar.
- **Inhuur flexibele arbeidskrachten en payroll**
In 2018 is de Europese aanbesteding Inhuur flexibele arbeidskrachten en payroll in samenwerking met ROC de Leijgraaf in de markt gezet. Vanaf 01-07-2018 maakt ROC Ter AA gebruik van de nieuwe raamovereenkomst met een vaste looptijd van twee jaar, met de optie voor verlenging van viermaal een jaar.
- **Papier**
In 2018 is er binnen de FSR de aanbesteding Print- en kopieerpapier uitgevoerd namens 32 instellingen, waaronder ROC Ter AA. Penvoerder voor de aanbesteding is ROC Twente. De raamovereenkomst is afgesloten voor de periode van 01-01-2019 t/m 31-12-2020, met de mogelijkheid tweemaal een jaar te verlengen.
- **Microsoft – licenties**
ROC Ter AA heeft in 2018 deelgenomen aan een Europese aanbesteding voor microsoft-licenties. Bij deze aanbesteding heeft SURF-market het penvoerderschap gevoerd namens APS en SLB. Deze partijen bedienen de Nederlandse universiteiten, hogescholen, universitaire medische centra, onderzoeksinstellingen, mbo-instellingen, primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. De raamovereenkomst is afgesloten voor de periode van drie jaren. (2019 t/m 2021)

6.3 Notitie Helderheid

In de notitie 'Helderheid in de bekostiging beroepsonderwijs en volwasseneneducatie 2004' worden de geconstateerde verschillen in interpretatie van de bekostigingsvoorwaarden door het ministerie OCW toegelicht en verder uitgewerkt. De notitie Helderheid gaat specifiek in op acht aan bekostiging gerelateerde thema's. Onderstaand staat per thema op welke wijze het ROC Ter AA hieraan invulling geeft.

Thema 1. Uitbesteding Onderwijs

Evenals in voorgaande jaren is in 2018 door ROC Ter AA uitvoering gegeven aan opleidingen bol en bbl voor volwassen werkzoekenden (re-integratie) en werknemers in bedrijven. ROC Ter AA verzorgt het onderwijs samen met externe (soms commerciële) partijen, die een deel van de uitvoering, onder verantwoordelijkheid van ROC Ter AA, verzorgen. ROC Ter AA ziet toe op de kwaliteit van de onderwijsuitvoering, verzorgt de afname van examens en diplomering. Het onderwijs kan op de werkplek in het bedrijf of bij de samenwerkingspartner verzorgd worden. De mate van uitbesteding verschilt per samenwerkingspartner. Om te komen tot een redelijke vergoeding (op basis van kostendekkendheid en risicobeheersing) worden per project contractuele afspraken gemaakt.

Thema 2. Investeren van publieke middelen in private activiteiten

ROC Ter AA heeft evenals voorgaande jaren ook in 2018 voor een beperkt aantal externe organisaties opleidingen uitgevoerd die als maatwerk kunnen worden gezien, maar die dit in formele zin niet zijn. Het betreft telkens OCW-bekostigde bbl-opleidingen, die aan alle eisen

voldoen en waarbij opdrachten worden toegevoegd die zijn toegesneden op een externe organisatie. Het betreft derhalve geen private activiteiten. Voor opleidingen die op basis van standaardopleidingen zijn ontwikkeld, maar waarvoor additionele dienstverlening van toepassing is, wordt voor het 'maatwerkdeel' aan de externe organisatie een additionele bijdrage gevraagd. ROC Ter AA verzorgde in 2018 op verzoek van diverse gemeenten inburgeringscursussen voor zogenoemde 'zelfmelders'. Dat is een private activiteit die de studenten zelf betalen. Andere volledige maatwerkopleidingen worden eveneens niet met publieke middelen gefinancierd. Hiervoor wordt aan de betreffende organisaties een kostendekkende bijdrage gevraagd. Voorbeelden hiervan zijn o.a. taalcoaching, lascursussen en Excel basistrainingen.

MBO Automotive Centrum (MAC)

Het MBO Automotive Center B.V. valt onder de regeling 'Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV)'. Het Summa College (penvoerder) en ROC Ter AA zijn deze samenwerkingsvorm aangegaan om een passende automotieve mbo-opleiding te realiseren binnen de Automotive Campus in Helmond. Beide zijn voor 50% aandeelhouder. Het programma MBO automotieve-engineering en de inhoudelijke, doorlopende leerlijn mbo-hbo zijn hiermee gerealiseerd.

Bouwcampus Mierlo

ROC Ter AA heeft mede aan de basis gestaan van het Bouw- en infracentrum in Mierlo. Dit publiek-privaat topcentrum van Nederland voert opleidingen uit op het gebied van civiele techniek, (beton)bouw en infrastructuur. Deze samenwerking tussen Bouw Infra mensen Mierlo (samenwerkingsverband van regionale bedrijven in bouw- en infratechniek in regio Mierlo), Civilion (het opleidingsinstituut voor civiele betonbouw) en ROC Ter AA heeft in 2018 een wijziging ondergaan. Civilion heeft besloten een centraal, in Nederland, gelegen opleidingslocatie te starten en is de samenwerking aangegaan met het SOMA College. Deze wijziging heeft in goed overleg plaatsgevonden en is uitgewerkt in een overdrachtsovereenkomst.

Thema 3. Het verlenen van vrijstellingen

Voor individuele studenten is het mogelijk vrijstellingen te verkrijgen voor het afleggen van toetsen en examenonderdelen op basis van eerder afgelegde examens. Er worden geen vrijstellingen verleend voor examenonderdelen op basis van Eerder Verworven Competenties (EVC's). ROC Ter AA neemt zelf geen EVC's af, met uitzondering van een specifieke ECVET-pilot in samenwerking met de MBO Raad.

EVC's kunnen wel leiden tot aanpassing van het onderwijsprogramma, bijvoorbeeld tot maatwerk waarbij het inkorten van het programma voor individuele studenten aan de orde kan zijn. Indien de betreffende deelnemer(s) voor bekostiging door de Rijksoverheid wordt (c.q. worden) aangemerkt, voldoet ook het bijgestelde programma aan de vereiste omvang in klokuren en instellingstijd. Bij een versneld opleidingstraject is zowel de inschrijvingsduur van de opleiding als de tijd die voor bekostiging in aanmerking komt, naar verhouding korter.

Thema 4. Les- en cursusgeld is niet betaald door de student

Het lesgeld wordt niet zelf door ROC Ter AA aan bol-studenten in rekening gebracht, maar door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Voor alle bbl-studenten wordt het cursusgeld wél door ROC Ter AA in rekening gebracht bij de studenten zelf of bij het bedrijf indien een machtiging (zogenoemde 'derde-verklaring') van de student aanwezig is.

ROC Ter AA betaalt geen les- en cursusgeld voor bol- en bbl-studenten. In 2018 is bij 49 studenten een incassoprocedure gestart. Eind 2018 zijn 41 procedures afgewikkeld en zijn er nog 8 in behandeling. Van deze 8 hebben 7 een betalingsregeling. Van oninbaarheid en daarmee concrete afboeking van de vordering, is pas sprake indien de incassoprocedure niet succesvol is gebleken.

Thema 5. In- en uitschrijving van student in meer dan één opleiding tegelijk

6 studenten volgen meer dan één opleiding tegelijk. Voor in- en outputbekostiging wordt de student voor één opleiding aangemerkt. Het hele jaar door wordt, met name bij bbl-groepen, flexibel in- en uitgestroomd. Er wordt op toegezien dat het aantal jaren opleiding, dat aan de eisen van omvang en instellingstijd voldoet, overeenkomt met het aantal inschrijvings- c.q. bekostigingsjaren. Gedurende het schooljaar komt uit- en doorstroom voor.

Het aantal studenten (50) dat in 2018 naast een beroepsopleiding ook nog een andere onderwijssoort volgt bij ROC Ter AA groeit ten opzichte van 2017 (15).

- 22 studenten hebben zowel een beroepsopleiding als een contractopleiding gevolgd.

- 17 studenten hebben zowel een beroepsopleiding als een educatietraject gevolgd.
- 10 studenten hebben zowel een beroepsopleiding als een vavo opleiding gevolgd.
- 1 student heeft zowel een beroepsopleiding als een contractopleiding als een educatietraject gevolgd.

Het beleid bij ROC Ter AA is erop gericht om niet direct na 1 oktober of 1 februari studenten uit te schrijven. Binnen 2 weken na 1 oktober 2018 zijn 5 studenten zonder diploma uitgestroomd. Nog niet bekend is of deze hun opleiding elders hebben vervolgd.

Thema 6. Student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij/zij is ingeschreven

Studenten willen in individuele gevallen gedurende een opleiding wel eens overstappen naar een andere opleiding. Via gerichte loopbaanbegeleiding en door het brede aanbod aan opleidingen kunnen de meesten van hen ingeschreven blijven bij het ROC Ter AA waardoor voortijdige schooluitval wordt voorkomen. Het beleid is erop gericht om elke student een passende opleiding te bieden. In de periode van 1 augustus 2018 tot 10 april 2019 is sprake van 207 zogenaemde 'omzwaaiers'. Het betreft:

- 124 studenten die gewijzigd zijn van opleiding, maar niet van leerweg;
- 69 studenten zijn van bbl naar bbl overgestapt (51 studenten naar dezelfde opleiding, 18 naar een andere opleiding);
- 14 studenten zijn van bbl naar bol overgestapt (10 studenten naar dezelfde opleiding, 4 naar een andere opleiding).

Thema 7. Bekostiging van maatwerkopleidingen ten behoeve van bedrijven

Ook in 2018 heeft het ROC Ter AA voor een aantal bedrijven maatwerktrajecten gerealiseerd. Met maatwerktrajecten werken we samen met het bedrijfsleven aan het adequaat inspelen op de regionale behoefte. Om het onderwijsaanbod goed af te stemmen op de arbeidsmarkt stemt ROC Ter AA met individuele bedrijven/instellingen/vigerende samenwerkingsverbanden af welke opleidingen kunnen worden aangeboden. Deze opleidingen worden uitgevoerd bij voldoende aanmeldingen, mits aan de toelatingseisen wordt voldaan (brede toegankelijkheid). Bijvoorbeeld: bbl-opleidingen Entree met Senzer of binnen de Zorg (met de Zorg Campus Helmond/Peel).

Voor de maatwerkopleidingen die op basis van standaardopleidingen zijn ontwikkeld en waarvoor additionele dienstverlening van toepassing is, betaalt c.q. betalen de betrokken organisatie(s) voor het 'maatwerkdeel' een additionele bijdrage.

Thema 8. Buitenlandse studenten en onderwijs in het buitenland

In 2018 studeerden bij ROC Ter AA 3 buitenlandse studenten (2 uit België en 1 uit Duitsland). Hun officiële woonadres is buiten Nederland, maar ze verbleven rechtmatig in Nederland.

6.4 Continuïteitsparagraaf

(Financiële) Stuurinformatie

In deze paragraaf kijken we naar de (financiële) toekomst van ROC Ter AA. De toekomstgerichte (financiële) stuurinformatie omvat onder andere de begroting en de meerjarenprognose. Beide worden in samenspraak tussen CvB en directie opgemaakt en door het CvB vastgesteld. De begroting 2019 is door de RvT in zijn vergadering van 28 januari 2019 goedgekeurd. In diezelfde vergadering is ook de meerjarenprognose 2020-2023 besproken en geaccordeerd.

De instelling stuurt op de financiële toekomstgerichte gegevens die in de begroting en meerjarenprognose zijn opgenomen. Inzicht in het meerjarenperspectief is van groot belang voor het nemen van weloverwogen strategische beslissingen, die in het algemeen langjarige consequenties hebben. Tevens bepalen we onze koers en sturen juist op basis van de meerjarenprognose bij. De begroting is van groot belang voor het nemen van beslissingen met een meer operationeel en tactisch karakter op de kortere termijn (van een jaar).

De RvT heeft geconstateerd dat zij en het CvB werken in lijn met de branchecode 'Goed Bestuur in het mbo'. Het verslag van de RvT is te lezen in paragraaf 1.4.4 van het jaarverslag.

(Te verwachten) Ontwikkelingen

In 2019 verwachten we een negatiever resultaat dan vorig jaar is geprognostiseerd. De nieuwe Meerjarenprognose 2020-2023 geeft bijna hetzelfde beeld als de Meerjarenprognose 2019-2022. Op basis van die nieuwe prognoses c.q. ramingen verwachten we dat, na het negatieve resultaat van 2019, in 2020 gaan stijgen naar een meerjarig stabiel positief resultaat.

In 2018 is er voor het eerst in jaren een stijging van het aantal studenten geweest. De verwachting is dat er in 2019 en 2020 nog een stijging zal zijn maar dat de aantallen daarna redelijk gelijk blijven. Als gevolg van de t-2 systematiek zien we vanaf 2020 een stabiele bekostiging. We zijn ons er inmiddels zeer van bewust dat er de komende 2 jaren maatregelen genomen moeten worden. In grote lijnen doen we dat door: (a) het blijven zorgen voor aantrekkelijk, uitdagend en kwalitatief goed onderwijs, (b) het aanpassen van de formatie met behulp van een gedegen strategische personeelsplanning en (c) het aantrekken van nieuwe studenten in het initiële onderwijs, maatwerkonderwijs aan volwassenen (Leven Lang Leren) en het aanbieden van passende cursussen aan werkenden.

Vanaf 2020 zullen de resultaten zich, naar het zich nu laat prognosticeren, herstellen. ROC Ter AA heeft een gezonde financiële positie (qua liquiditeit en solvabiliteit) waarmee de verwachte daling in het resultaat van 2019 kan worden opgevangen. Op basis hiervan is de continuïteit van ROC Ter AA niet in het geding.

Overige ontwikkelingen

We zetten ons in om onze mbo-studenten en –deelnemers zo goed mogelijk voor te bereiden op een vervolgstudie, op hun toekomstige functie op de arbeidsmarkt en op hun toekomstige loopbaan. We vinden het daarbij belangrijk om de tevredenheid van onze studenten, medewerkers en stakeholders periodiek te onderzoeken en op basis daarvan onze dienstverlening te verbeteren. Uit onze laatste onderzoeken naar de tevredenheid van ons werkveld (door middel van onder andere de 'BPV Monitor' en de enquête 'Blik op Werk') blijkt, dat vertegenwoordigers van het bedrijfsleven tevreden zijn over de bpv en over de samenwerking met ROC Ter AA. Periodiek voeren we een medewerkerstevredenheids-onderzoek (MTO) en een studenttevredenheids-onderzoek (JOB Monitor) uit. We behaalden in beide onderzoeken de afgelopen jaren een bovengemiddelde score. Daar zijn we natuurlijk trots op, maar er zijn uiteraard nog verbeteringen te behalen. In de komende jaren zullen we de tevredenheid van studenten, medewerkers en stakeholders blijven toetsen. De uitkomsten zijn een belangrijke leidraad voor ons beleid en de beslissingen die we nemen.

6.4.1 Balans, kengetallen en staat van baten en lasten

Toelichting op balans, eigen vermogen en kengetallen

Tabel 6e. Balans (geconsolideerd)

Balans	Realisatie 31-12-2018	Realisatie 31-12-2017	Begroting 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Materiële vaste activa	14.085.377	14.553.716	13.394.537	12.485.891	11.474.993	10.288.094
Vaste activa	14.085.377	14.553.716	13.394.537	12.485.891	11.474.993	10.288.094
Vorderingen	1.425.241	1.448.627	2.093.161	3.173.654	3.281.402	3.315.150
Liquide middelen	13.007.619	10.466.229	10.540.914	10.391.432	11.221.217	12.429.319
Vlottende activa	14.432.860	11.914.856	12.634.075	13.565.086	14.502.619	15.744.469
TOTAAL ACTIVA	28.518.237	26.468.572	26.028.612	26.050.977	25.977.612	26.032.563
Eigen vermogen	16.177.635	16.057.913	17.405.300	16.111.260	16.238.559	16.269.362
Resultaat	1.227.665	119.722	-1.294.040	127.299	30.803	158.346
Eigen vermogen	17.405.300	16.177.635	16.111.260	16.238.559	16.269.362	16.427.708
Voorzieningen	2.734.550	2.419.195	2.563.016	2.639.594	2.716.938	2.795.055
Langlopende schulden	1.996.633	2.178.145	1.815.121	1.633.609	1.452.097	1.270.585
Kortlopende schulden	6.381.754	5.693.597	5.539.215	5.539.215	5.539.215	5.539.215
TOTAAL PASSIVA	28.518.237	26.468.572	26.028.612	26.050.977	25.977.612	26.032.563

Tabel 6f. Eigen vermogen

Eigen vermogen	Realisatie 31-12-2018	Realisatie 31-12-2017	Begroting 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Algemene reserve (publiek)	16.833.623	15.605.958	15.539.583	15.666.882	15.697.685	15.856.031
Algemene reserve (privaat)	571.677	571.677	571.677	571.677	571.677	571.677
Eigen vermogen	17.405.300	16.177.635	16.111.260	16.238.559	16.269.362	16.427.708

Tabel 6g. Kengetallen: realisatie en prognose liquiditeit en solvabiliteit

Kengetallen	Realisatie 2018	Realisatie 2017	Begroting 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Liquiditeit	2,26	2,10	2,28	2,45	2,62	2,84
Solvabiliteit	61%	61%	62%	62%	63%	63%

Activa

De gebouwen en terreinen zijn gewaardeerd tegen de (oorspronkelijke) aanschafwaarden waarop in mindering zijn gebracht de cumulatieve, lineair berekende afschrijvingen, die berekend worden op basis van jaarlijks vaste afschrijvingspercentages. De afgelopen jaren hebben er relatief weinig investeringen plaatsgevonden. In 2019 is het investeringsbudget aanzienlijk hoger zodat er een inhaalslag gemaakt kan worden. ROC Ter AA heeft een goede liquiditeits- en solvabiliteitspositie. De liquide middelen, die ter vrije beschikking staan, zijn op basis van een gedegen financieel beleid en beheer de afgelopen jaren fors toegenomen.

Passiva

Het eigen vermogen is in 2018 toegenomen, omdat het gerealiseerde positieve Nettoresultaat over 2018 daaraan is toegevoegd. Als gevolg van het te verwachten (negatieve) resultaat in 2019 zal het eigen vermogen in 2019 licht dalen. Vanaf 2020 zal het eigen vermogen weer stijgen. De totstandkoming van die resultaten is toegelicht onder '(Te verwachten) Ontwikkelingen' (vorige pagina) en in de 'Toelichting op de staat van baten en lasten' (volgende pagina).

De afgelopen jaren is de financiële positie van ROC Ter AA sterk verbeterd op basis van een zorgvuldig financieel beleid. Daardoor is er een gezond 'weerstandvermogen' ontstaan. De komende jaren wordt eveneens een zorgvuldig (financieel) beleid gevoerd. Tegenvallende resultaten gedurende een beperkte periode kunnen derhalve worden opgevangen. Het blijft van groot belang de ontwikkelingen van het nettoresultaat nauwlettend in de gaten te houden en waar nodig goed en tijdig bij te sturen. Voor wat betreft de voorzieningen worden de komende jaren geen noemenswaardige ontwikkelingen verwacht, behoudens eventuele aanpassingen in wet- en regelgeving. Voorzieningen zijn gevormd en aanwezig voor personeel (jubilea, wachtgeld, duurzame inzetbaarheid en langdurig zieken) en onderhoud gebouwen (voor de locaties Nieuwveld 59 te Helmond en Keizerin Mariaalaan 2 en 4 te Helmond).

De post langlopende schulden omvat nog één lening van de Rabobank. Oorspronkelijk waren dat drie leningen (tot een totaal bedrag van ruim € 13,6 miljoen), waarmee in de jaren 2000 en 2002 de bouw van de panden op Keizerin Marialaan is gefinancierd. De nog resterende lening (die begin 2030 geheel afgelost zal zijn) was oorspronkelijk aangegaan op 'roll-over'-basis, maar kent een vaste rente door toepassing van een renteswap-constructie. De renteswap, met als ingangsdatum januari 2000 en met als einddatum januari 2030, had oorspronkelijk een nominale waarde van ruim € 5,4 miljoen en een vast rentepercentage van 5,46%. De omvang van de renteswap daalt in gelijke mate met de (lineaire) aflossingen op de desbetreffende lening en heeft ultimo 2018 nog een resterende hoofdsom van ruim € 2,0 miljoen. De negatieve marktwaarde van de renteswap bedroeg ultimo 2018 € 0,6 miljoen.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Tabel 6h. De staat van baten en lasten (geconsolideerd)

Staat van baten en lasten	Realisatie 2018	Realisatie 2017	Begroting 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Rijksbijdragen OCW	28.527.304	29.570.216	27.977.183	27.364.373	27.713.010	28.266.467
Overige overheidsbijdragen	615.429	606.344	420.000	420.000	370.000	320.000
Cursus- en examengelden	350.147	331.758	332.784	354.768	367.887	367.887
Baten werk voor derden	175.886	288.082	300.000	375.000	475.000	500.000
Inburgering	1.065.127	1.131.723	850.000	800.000	700.000	700.000
Overige baten	812.508	1.027.592	706.750	1.726.750	726.750	726.750
Totaal Baten	31.546.401	32.955.715	30.586.717	31.040.891	30.352.647	30.881.104
Personele lasten	24.209.254	26.750.144	25.048.712	24.141.041	23.488.333	23.837.829
Afschrijvingen	1.314.433	1.348.955	1.485.000	1.535.000	1.585.000	1.585.000
Huisvestingslasten	1.868.323	1.966.299	1.894.114	1.913.055	1.932.185	1.951.507
Overige instellingslasten	2.937.709	2.738.349	3.343.915	3.225.390	3.227.131	3.269.138
Totaal Lasten	30.329.719	32.803.747	31.771.741	30.814.486	30.232.649	30.643.474
Saldo baten en lasten	1.216.682	151.968	-1.185.024	226.405	119.998	237.630
Financiële baten	133.792	101.109	0	0	0	0
Financiële lasten	-122.809	-133.355	-109.016	-99.106	-89.195	-79.284
Saldo financiële baten en lasten	10.983	-32.246	-109.016	-99.106	-89.195	-79.284
NETTORESULTAAT	1.227.665	119.722	-1.294.040	127.299	30.803	158.346

Studentenpopulatie

Tabel 6i. Studentenpopulatie

Aantal studenten per teldatum 1 oktober	Realisatie 2018	Realisatie 2017	Begroting 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Aantal studenten ('ongewogen')	3.225	2.993	3.368	3.470	3.527	3.490

De sterke daling van de studentenpopulatie in de afgelopen jaren is omgebogen naar een stijging in 2018. Door de uitrol van onze nieuwe koers en de uitgewerkte plannen in de kwaliteitsagenda hebben we het vertrouwen dat we bovenstaande prognoses voor de komende jaren waar kunnen maken.

Baten en Lasten

De baten blijven de komende jaren redelijk stabiel. Doordat we de afgelopen jaren te maken hebben gehad met dalende studentaantallen, we bekostiging krijgen via de t-2 systematiek en niet tijdig geanticipeerd hebben op afbouw van formatie ontstaat er in 2019 een negatief resultaat. Door de stijging van studentaantallen en de afbouw in formatie worden de baten en lasten weer in balans gebracht. De betaalbaarheid van met name roc's van beperkte omvang (tot circa 5.000 studenten) blijft echter wel steeds onder druk staan. Het noopt tot een continue alertheid en een groot adaptief vermogen. Het betekent tevens dat regelmatig scenario-analyses worden gemaakt, waarmee de ontwikkeling van bekostiging, alsmede van financiële kengetallen (zoals liquiditeit en solvabiliteit), nauwlettend in de gaten worden gehouden. Sturing op personele formatie, waaronder het beperkt houden van personele overhead, hoort hier vanzelfsprekend bij.

Formatie

Tabel 6j. Personeel (op basis van fte)

Personeel per 31-12 op basis fulltime equivalent (FTE)	Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose
	2018	2017	2019	2020	2021	2022
Bestuur / Management	5,0	4,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Personeel primair proces / docerend personeel	197,0	191,9	190,3	184,3	182,0	182,0
Ondersteunend personeel / overige medewerkers	115,0	106,7	100,1	99,1	96,0	96,0
Totaal personeel in dienst	317,0	302,6	295,4	288,4	283,0	283,0
Personeel niet in loondienst	13,0	17,1	17,0	17,0	17,0	17,0
Totaal personeel	330,0	319,8	312,4	305,4	300,0	300,0

In de formatie maken we onderscheid tussen management (College van Bestuur en directie), onderwijzend (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OOP), alsmede ondersteunend beheerspersoneel (OBP). Het OP en OOP worden in vergelijkingen en kengetallen veelal bij elkaar opgeteld en met de omvang van het OBP vergeleken. Bij ROC Ter AA is geen wetenschappelijk personeel werkzaam.

Bij alle medewerkers die uitstromen (door bijvoorbeeld (vervroegde) pensionering, het aanvaarden van een baan buiten ROC Ter AA) is onderzocht of zij al dan niet vervangen dienden te worden. De totale formatie is, mede door de stijging van het studentenaantal, hoger dan in 2017. Vanwege de economische groei en dus dreigende schaarste op de arbeidsmarkt wordt personeel eerder rechtstreeks in dienst genomen bij ROC Ter AA. Het blijft een feit dat de formatie (en dus de personele lasten) weer in een gezonde verhouding met de studentaantallen gebracht moeten worden. De noodzakelijke afbouw van formatie wordt, onder begeleiding van HR, op een verantwoorde manier uitgevoerd. Nieuw opgezette sturingsinformatie en de kwartaalrapportages naar CvB, directie, teamleiders en RvT zijn hierbij nuttige hulpmiddelen. Bij de totstandkoming van begrotingen en meerjarenprognoses is de (ontwikkeling van de) formatie uiteraard ook een belangrijk onderwerp dat veel aandacht krijgt. Stringent wordt gekeken naar: voortzetting van de gezonde verhouding tussen op/oop en obp, het garanderen van een goede onderwijskwaliteit, de tevredenheid van studenten en medewerkers en de financiële noodzaak c.q. (on)mogelijkheden tot verdere formatie-afbouw.

6.4.2 Huisvestingsbeleid

Strategische keuzes van ROC Ter AA en ontwikkelingen c.q. prognoses ten aanzien van studentenaantallen kunnen bepalend zijn voor de gebouwen en locaties die wij gebruiken voor onze onderwijshuisvesting. ROC Ter AA heeft de afgelopen jaren te maken gehad met krimp van de studentenpopulatie. Dit jaar is er een stijging en we gaan er vanuit dat we de komende jaren blijven stijgen en er vanaf 2022 een redelijk stabiel beeld zal ontstaan. Binnen de opleidingen worden wel verschuivingen verwacht tussen de aantallen bol- en bbl-studenten die we nu en in de toekomst huisvesten. De combinatie van panden in eigendom en huren zorgt voor voldoende flexibiliteit.

We hebben in Helmond twee locaties voor opleidingsdoeleinden in eigendom (Nieuwveld 59 en Keizerin Marialaan 2). Vier gebouwen worden gehuurd: in Deurne (Indumastraat 13), in Mierlo (Goorsedijk 6) en in Helmond (Gasthuisstraat 79 en Nieuwveld 61).

Op basis van vigerende ratio's wordt jaarlijks berekend in welke mate de fluctuerende studentenaantallen en samenstelling van de opleidingen binnen de beschikbare kwantitatieve en kwalitatieve ruimte gehuisvest kunnen worden. Ook voor de komende jaren zijn er (nog) geen inzichten te verwachten die de gehanteerde ratio's ter discussie stellen.

De verwachting is dat:

- door ontwikkelingen op het gebied van ICT meer mogelijkheden zullen ontstaan voor studeren op afstand;
- meer behoefte ontstaat aan (kleinere) ruimtes voor gesprekken tussen docenten en met individuele of kleine groepjes van studenten;
- voor de komende (vijf) jaren geen majeure ontwikkelingen zullen plaatsvinden in het onderwijs die van invloed zijn op de onderwijshuisvesting.

In 2018 zijn we tot de conclusie gekomen dat de hoofdlocatie (Keizerin Marialaan 2) een meer eigentijdse uitstraling en sfeer kan krijgen. Samen met het adviesbureau dat ook de oorspronkelijke bouw begeleid heeft is een meerjarig plan gemaakt om de komende jaren te renoveren.

6.4.3 Risicobeheersings- en controlesysteem

Voor de sturing op continuïteit maken we binnen ROC Ter AA onder meer gebruik van de meerjarenprognoses. Die worden samengesteld op basis van de interne en externe ontwikkelingen die we verwachten. Daarin zijn de beleidskeuzes meerjarig doorgerekend naar effecten op de exploitatie, het eigen vermogen en de liquiditeit en solvabiliteit. Binnen ROC Ter AA wordt gewerkt volgens een planning- en control-cyclus. Deze cyclus start met een kaderbrief en een notitie met uitgangspunten voor de begroting en meerjarenprognose. Hierin wordt het kader en de aandachtspunten voor het opstellen van de (team)jaarplannen en bijbehorende begrotingen beschreven. Maandelijks ontvangt het management een rapportage van realisatiecijfers (ten opzichte van begroting en vorig jaar). Per kwartaal wordt, op basis van het balanced scorecard model, een rapportage opgesteld, die sturingsinformatie geeft op het gebied van onderwijs, personeel en financiën. Zo wordt bijvoorbeeld gerapporteerd over het diploma- en jaarresultaat, de formatie ten opzichte van de begroting, het ziekteverzuim en de financiële realisatie versus de begroting. In deze rapportage wordt ook een eindejaarprognose opgenomen zodat indien nodig tussentijds bijgestuurd kan worden. Tevens is onderdeel van deze rapportage een risicoparagraaf, waarin kansen en risico's worden beschreven, gerelateerd aan de gestelde organisatiedoelstellingen. Het CvB legt hierover ook verantwoording af aan de RvT in zijn periodieke rapportages.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in en gewerkt aan de kwaliteit van de periodieke interne rapportages. Zo is een managementinformatiesysteem geïmplementeerd waarmee actuele management-informatie vanuit bronsystemen automatisch wordt gegenereerd. De komende jaren blijven we investeren in de verdere professionalisering van dit dynamisch systeem. In 2019 wordt een project opgestart ter verbetering van de managementinformatie, mede als gevolg van het nieuw geïmplementeerde besturings- en overlegmodel. Jaarlijks worden diverse (interne en externe) onderzoeken, audits en risico-inventarisaties uitgevoerd. Daarbij is vooral het aspect kwaliteit van groot belang, mede in het kader van de wettelijke normen en het nieuwe 'Onderzoekskader' van de Inspectie van het Onderwijs, dat het voormalige 'Waarderingskader' vervangt (zie paragraaf 3.4.1). Inmiddels functioneert een meerjarige auditkalender en is een gestructureerde risico-inventarisatie per cluster geïmplementeerd. Het risicomangement heeft een prominente plek gekregen in de reguliere planning- en controlcyclus (p&c-cyclus).

6.4.4 Risico's en onzekerheden

Vanuit een meerjarenperspectief zijn de meest relevante risico's en onzekerheden voor ROC Ter AA momenteel:

- **Demografische ontwikkelingen**
Op middellange termijn wordt een krimp van initiële mbo-studenten verwacht door de afname van het aantal jonge mensen in de regio en de effecten daarvan op de instroom vanuit het regulier onderwijs. Groei van de studentpopulatie binnen onze colleges is een flinke opdracht. Onze koers en de kwaliteitsagenda zijn gericht op de stabiliteit van deze instroom.
- **Bekostigingssystematiek**
M.i.v. 2019 is de cascade en de studiewaarde afgeschaft. Voor ROC Ter AA is dit nadelig aangezien we voor studiewaarde hoge bedragen kregen toegekend.
- **Hogere eisen aan onderwijskwaliteit**
Ondanks de druk op de beschikbare Rijksbekostiging stelt de overheid steeds meer eisen aan de onderwijskwaliteit en koppelt de kwaliteit steeds meer aan prestatie gerelateerde bekostiging. De mogelijkheid bestaat dat de Rijksbekostiging daalt bij een stabiele leerling populatie.
- **Kwalificatiedossiers**
In 2016 zijn de nieuwe kwalificatiedossiers ingevoerd waarvan keuzedelen voor studenten een verplicht onderdeel is. Vanwege de relatief kleine omvang van onze school kan dit leiden tot kleinere groepen waarvan de organisatie waarschijnlijk extra kosten met zich mee zal brengen. Binnen ROC Ter AA zijn we op zoek naar het aanbieden van roc-brede keuzedelen. Ook worden mogelijkheden om samen te werken met andere scholen binnen de regio verkend.

- **Beroepsonderwijs voor volwassenen**

ROC Ter AA zal zich meer moeten gaan richten op verbreding van de activiteiten en toename van het aantal partners op de markt van het concept 'leven lang leren' in de eigen regio. In de komende jaren moet daar nog meer op worden ingezet. Kansen zijn er: we moeten ze nog wel realiseren.

- **Beschikbare middelen**

Kwaliteit, bedrijfsvoering, et cetera vragen schaalvergroting in het onderwijs. ROC Ter AA is een relatief klein roc. Creatief organiseren van onderwijs en overhead is noodzakelijk.

- **Lasten van de ondersteunende diensten**

We willen graag een volledig geoutilleerd roc blijven, dus willen we alle huidige opleidingsgebieden, VAVO en volwasseneneducatie blijvend kunnen aanbieden. Naar verwachting zal de formatie van de ondersteunend- en beheerspersoneel (obp) in sterkere mate worden afgebouwd als de afbouw van het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel (op/oop).

- **Formatie**

De daling van de studentenaantallen van de afgelopen jaren was niet terug te zien in (een verhoudingsgewijze) daling van de formatie. De conclusie is dat de formatie in de komende jaren op een verantwoorde manier moet worden teruggebracht. De formatie (en dus de personeelslasten) moet(en) weer in een gezonde verhouding worden gebracht. We weten nog niet welk effect deze reductie van fte heeft op de tijdelijke jonge medewerkers. Mogelijk dat zij eerder buiten ROC Ter AA een baan zoeken, omdat zij weten dat wij moeten afbouwen. Mogelijk betekent het ook een verlies aan kwaliteit van het docentencorps. Door het opstellen en onderhouden van een strategische personeelsplanning kunnen we bouwen aan een evenwichtig personeelsbestand waarin verjonging en kwaliteit centraal staan. We zullen hierbij strategische keuzes moeten gaan maken die ons in de toekomst helpen dit doel verder te realiseren.

Ondanks de bovenstaande relevante risico's en onzekerheden is er op basis van onze huidige inschattingen geen zorg omtrent de continuïteit van ROC Ter AA. Het feit dat we ons zeer bewust zijn van deze risico's en onzekerheden maakt, dat we er aan kunnen werken. Met onder andere de genoemde passende maatregelen kunnen we deze risico's en onzekerheden beheersen of mitigeren.

B. Jaarrekening met controleverklaring

7. Jaarrekening 2018

7.1 Geconsolideerde jaarrekening over 2018 van ROC Ter AA

7.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

Balans	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	14.085.377	14.553.716
Financiële vaste activa	0	0
Vaste activa	14.085.377	14.553.716
Vorderingen	1.425.241	1.448.627
Liquide middelen	13.007.619	10.466.229
Vlottende activa	14.432.860	11.914.856
Totaal Activa	28.518.237	26.468.572
Eigen vermogen	16.177.635	16.057.913
Nettoresultaat	1.227.665	119.722
Eigen vermogen	17.405.300	16.177.635
Voorzieningen	2.734.550	2.419.195
Langlopende schulden	1.996.633	2.178.145
Kortlopende schulden	6.381.754	5.693.597
Totaal Passiva	28.518.237	26.468.572

7.1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2018

Staat van Baten en lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijksbijdragen OCW	28.527.304	28.108.215	29.570.216
Overige overheidsbijdragen	615.429	420.000	606.344
Cursus-, les- en examengelden	350.147	350.000	331.759
Baten werk voor derden	175.886	180.000	288.081
Inburgering	1.065.127	1.250.000	1.131.723
Overige baten	812.508	625.000	1.027.592
Totaal Baten	31.546.401	30.933.215	32.955.715
Personele lasten	24.209.254	24.183.408	26.750.144
Afschrijvingen	1.314.433	1.372.000	1.348.955
Huisvestingslasten	1.868.323	1.882.334	1.966.299
Overige instellingslasten	2.937.709	3.009.340	2.738.349
Totaal Lasten	30.329.719	30.447.082	32.803.747
Saldo Baten en Lasten	1.216.682	486.133	151.968
Financiële baten	133.792	0	101.109
Financiële lasten	-122.809	-120.427	-133.355
Saldo Financiële baten en lasten	10.983	-120.427	-32.246
Nettoresultaat	1.227.665	365.706	119.722

7.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018

Kasstroomoverzicht	2018	2017
Saldo Baten en Lasten	1.216.682	151.968
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	1.314.433	1.348.956
- Mutaties Voorzieningen	315.355	938.390
Veranderingen in Vlottende middelen:		
- Vorderingen	23.386	-121.787
- Schulden	688.156	-508.032
Subtotaal Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	3.558.012	1.809.495
Ontvangen Financiële baten	133.792	101.109
Betaalde Financiële baten	-122.809	-133.355
Subtotaal Kasstroom uit operationele activiteiten	3.568.995	1.777.249
(Des)Investerings Materiële vaste activa	-846.093	-508.749
(Des)Investerings Financiële vaste activa	0	0
Subtotaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-846.093	-508.749
Aflossing Langlopende schulden	-181.512	-331.512
Subtotaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-181.512	-331.512
Mutatie Liquide middelen	2.541.390	936.988
Beginstand Liquide middelen	10.466.229	9.529.241
Mutatie Liquide middelen	2.541.390	936.988
Eindstand Liquide middelen	13.007.619	10.466.229

7.1.4 Geconsolideerde financiële kengetallen

Kengetal	Boekjaar	Roc Ter AA (Geconsolideerd)	Landelijk gemiddeld (bron: DUO-CFI)
Liquiditeit	2018	2,26	Niet beschikbaar
	2017	2,09	Niet beschikbaar
	2016	1,75	1,31
Solvabiliteit	2018	61,0%	Niet beschikbaar
	2017	61,2%	Niet beschikbaar
	2016	61,5%	59,0%
Solvabiliteit 2	2018	70,6%	Niet beschikbaar
	2017	70,3%	Niet beschikbaar
	2016	66,8%	58,0%
Rentabiliteit	2018	3,9%	Niet beschikbaar
	2017	1,0%	Niet beschikbaar
	2016	8,7%	1,6%
Huisvestingsratio	2018	0,09	Niet beschikbaar
	2017	0,09	Niet beschikbaar
	2016	0,11	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	2018	0,55	Niet beschikbaar
	2017	0,49	Niet beschikbaar
	2016	0,49	0,51

Kengetal	Omschrijving
Liquiditeit	Flottende activa gedeeld door Kortlopende schulden. De liquiditeit geeft aan in welke mate ROC Ter AA aan zijn verplichtingen op korte termijn kan voldoen.
Solvabiliteit	Eigen vermogen gedeeld door Totaal passiva. De solvabiliteit geeft aan op welke wijze de bezittingen (Activa) gefinancierd zijn.
Solvabiliteit 2	Eigen vermogen en Voorzieningen gedeeld door de Totale passiva. De solvabiliteit 2 geeft aan of er voldoende kapitaal is om een faillissement te voorkomen.
Rentabiliteit	Nettoresultaat gedeeld door Totale baten (inclusief Financiële baten). De rentabiliteit geeft aan welk deel van de baten c.q. opbrengsten overblijven na aftrek van de lasten c.q. kosten.
Huisvestingsratio	Huisvestingslasten, afschrijvingen gebouwen en afschrijving terreinen gedeeld door de totale lasten. De huisvestingsratio geeft de verhouding weer tussen alle huisvestingslasten en de totale lasten.
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen gedeeld door de totale baten. Het weerstandsvermogen geeft weer in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten op kan vangen.

7.2 Algemene gegevens

Naam en vestigingsplaats

Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA
Keizerin Marialaan 2
5702 NR Helmond

Inschrijfnummer Kamer van Koophandel: 41091622

Doelstelling

ROC Ter AA realiseert beroepsonderwijs. In onze colleges begeleidt ROC Ter AA mensen naar de toekomst. Dat gebeurt door samen met hen de passie en het succes te zoeken in vakmanschap en werk, deelname aan de maatschappij en verdere studie.

In nauwe samenwerking met bedrijven en instellingen biedt ROC Ter AA een samenhangend en overzichtelijk opleidingsaanbod dat past bij de arbeidsmarkt in de omgeving.

ROC Ter AA richt zijn aandacht op een succesvolle studie en loopbaan van de studenten, gebaseerd op vakmanschap en persoonlijke groei.

Opmaakdatum

De opmaakdatum van de jaarrekening is 27-05-2019.

7.3 Grondslagen voor de waardering, resultaatbepaling en consolidatie

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Hiermee zijn de richtlijnen voor de jaarverslaggeving zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ) van toepassing en voor onderwijsinstellingen tevens de sectorspecifieke aanvullingen en afwijkende bepalingen zoals opgenomen in RJ660. Alle bedragen worden vermeld in euro's, tenzij anders vermeld. De vergelijkende cijfers zijn ontleend aan de Jaarrekening 2017 en de Begroting 2018 en aangepast, indien het inzicht dit vereist.

Consolidatie

In de geconsolideerde cijfers zijn tevens de cijfers van de 100% deelneming c.q. rechtspersoon Industrieel Praktijkcentrum B.V. opgenomen.

Joint ventures

Industrieel Praktijkcentrum B.V. heeft een 50% belang in MBO Automotive Center B.V. De cijfers hiervan zijn proportioneel (voor 50%) in de cijfers van het Industrieel Praktijkcentrum B.V. opgenomen.

Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan

Vanwege het vereiste inzicht en het beperkt risico zijn de cijfers van Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan niet geconsolideerd. In de geconsolideerde cijfers is de financiële bijdrage aan de Stichting Beheer opgenomen op basis van de voorlopige cijfers over 2018. In 2019 zal een eindafrekening volgen op basis van de definitieve cijfers van deze stichting.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen aanschafwaarde dan wel historische kosten c.q. kostprijs en gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde dan wel historische kostprijs, onder aftrek van de lineair berekende cumulatieve afschrijvingen op basis van de verwachte economische levensduur en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De kosten voor herstel en groot onderhoud van de panden worden verwerkt middels de voorziening groot onderhoud. De overige (kleine) onderhoudskosten komen direct ten laste van de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend zijn gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde, onder aftrek van eventueel noodzakelijke geachte voorzieningen. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend zijn gewaardeerd tegen kostprijs, eventueel verminderd met bijzondere, duurzame waardeverminderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vennootschap.

Derivaten en hedge accounting

ROC Ter AA maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten, in casu een renteswap ter afdekking van renterisico's. Dergelijke financiële instrumenten zijn bij de eerste waardering gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgwaarderingen vinden plaats in overeenstemming met kostprijs hedge accounting.

Derivaten met toepassing van kostprijs hedge accounting

De afdekkingen zijn volgens kostprijs hedge accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- De algemene hedgestrategie, oftewel hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties zijn gedocumenteerd;
- De in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities zijn gedocumenteerd;
- De ineffectiviteit is in de Staat van baten en lasten verwerkt.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor kostprijs hedge accounting voldoen, zijn tegen kostprijs verantwoord, conform RJ 290. Voor een nadere toelichting zie 7.4.1: Toelichting op geconsolideerde balans (Langlopende schulden).

Vorderingen

Vorderingen zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief de transactiekosten. Na de verwerking zijn ze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd in het verband met verplichtingen indien er op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk); en
- b) Het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- c) er kan een betrouwbare schatting gemaakt worden van de omvang van de verplichting.

De omvang van de voorzieningen zijn berekend op basis van contante waarde met een inschatting van de verdiscontering, tenzij die gewaardeerd zijn tegen de nominale waarde.

Groot onderhoud

De Voorziening groot onderhoud van de is tegen nominale waarde gevormd ter egalisatie van uitgaven voor groot onderhoud, gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan.

Schulden

De schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Het gehanteerde kasmiddelenbegrip betreft de liquide middelen.

Grondslagen voor bepaling van de baten en lasten en het nettoresultaat

Algemeen

De baten en lasten zijn toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend op basis van vaste percentages van de historische aanschafwaarde gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventueel rekening houdend met bijzondere waardeverminderingen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde bijdrageregeling voor de pensioenen van medewerkers. Voor de pensioenregeling zijn op verplichte basis premies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen andere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bedragen anders dan toekomstige premies. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien deze leiden tot een terugstorting of tot een verrekening door het pensioenfonds. De pensioenregelingen zijn ondergebracht bij het ABP. Dat gebruikt het middelloonstelsel als salarisgrondslag. Per 31-12-2018 bedroeg de dekkinggraad 97,0%.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen gebruik gemaakt van schattingen en veronderstellingen. De voornaamste schattingen in de jaarrekening betreffen:

- economische levensduur materiële vaste activa;
- inbaarheid van vorderingen;
- verwachte benodigde omvang uitstroom van middelen voor voorzieningen

7.4 Toelichting op de geconsolideerde balans ROC Ter AA

7.4.1 Toelichting op de geconsolideerde balans

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Gebouwen	Terreinen	Inventaris	Totaal
Aanschafwaarde 01-01-2018	23.852.584	2.493.932	16.962.096	43.308.612
Investerings 2018	119.638	0	726.455	846.093
Desinvesteringen 2018	0	0	0	0
Aanschafwaarde 31-12-2018	23.972.222	2.493.932	17.688.551	44.154.705
Afschrijvingen t/m 2017	13.257.243	0	15.497.653	28.754.896
Afschrijvingen 2018	901.175	0	413.257	1.314.432
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0
Afschrijvingen t/m 2018	14.158.418	0	15.910.910	30.069.328
Boekwaarde 31-12-2018	9.813.804	2.493.932	1.777.641	14.085.377

Jaarlijkse afschrijvingspercentages

- Gebouwen	3,3 %
- Aanpassing gebouwen	10 %
- Terreinen	0 %
- Machines en installaties	10 %
- Schoolmeubilair	10 %
- Kantoormeubilair	10 %
- Gereedschappen	20 %
- Audio-visuele apparatuur	20 %
- Hard- en software	25 %

Als grens voor het opnemen van investeringen in de materiële vaste activa wordt € 2.500 gehanteerd. Onder deze grens worden posten verwerkt in de lasten.

De verzekerde waarde van de gebouwen per 31-12-2018 bedraagt € 34.430.000.

De WOZ-waarde van de gebouwen per 31-12-2018 bedraagt € 22.209.800.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (Deelnemingen)	Boekwaarde 01-01-2018	Investerings 2018	Des-investeringen 2018	Resultaat 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan	0	0	0	0	0
Totaal Financiële vaste	0	0	0	0	0

Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan heeft de doelstelling het beheren van de gebouwen en terreinen op de locatie Keizerin Marialaan 2-4 te Helmond.

Vlottende activa

Vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren	76.591	133.221
Deelnemers/cursisten	86.659	109.208
Overige overheden	239.979	216.254
Subtotaal Vorderingen	403.229	458.683
Vooruitbetaalde kosten	1.022.012	989.944
Af: Voorziening oninbaarheid	0	0
Totaal Vorderingen	1.425.241	1.448.627

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Kas	1.734	3.145
Bank	5.656.566	3.124.494
Deposito-/spaarrekening	7.349.319	7.338.590
Totaal Liquide middelen	13.007.619	10.466.229

Eigen vermogen

Eigen vermogen	Stand 01-01-2018	Resultaat- bestemming 2018	Overige mutaties 2018	Stand 31-12-2018
Algemene reserve (Publiek)	15.605.958	1.227.665	0	16.833.623
Algemene reserve (Privaat)	571.677	0	0	571.677
Totaal Eigen vermogen	16.177.635	1.227.665	0	17.405.300

Het Nettoresultaat 2018 is toegevoegd aan de Algemene reserve (Publiek).

Publiek/Privaat

In de Algemene reserve wordt onderscheid gemaakt tussen de Algemene reserve (Publiek) en de Algemene reserve (Privaat).

In 2018 hebben op de Algemene reserve (Privaat) geen mutaties plaatsgevonden.

Resultaatbestemming

Het CvB stelt aan de RvT voor het positieve Nettoresultaat van de Stichting over het boekjaar 2018 ad € 1.227.665 toe te voegen aan de Algemene reserve (Publiek). Dit voorstel is reeds in de Jaarrekening 2018, die is opgenomen in het onderhavige Jaarverslag 2018, verwerkt.

Voorzieningen

Voorziening	Stand 01-01-2018	Onttrekkingen 2018	Dotaties 2018	Vrijval 2018	Stand 31-12-2018
Jubileumgratificaties	228.837	-32.441	0	-20.589	175.807
Wachtgeldrecht	866.996	-147.742	205.786	-51.535	873.505
Langdurig zieken	102.609	-69.257	115.667	-28.518	120.501
Seniorenregeling	909.607	0	361.875	0	1.271.482
Voorzieningen personeel	2.108.049	-249.440	683.328	-100.642	2.441.295
Voorziening groot onderhoud	311.146	-17.132	58.905	-59.664	293.255
Totaal Voorzieningen	2.419.195	-266.572	742.233	-160.306	2.734.550

De looptijd van de voorzieningen is als volgt weer te geven:

Voorziening	Stand 31-12-2018	Kortlopend (< 1jaar)	Langlopend (> 1 jaar)
Voorzieningen personeel	2.441.295	509.251	1.932.044
Voorziening groot onderhoud	293.255	203.125	90.130
Totaal Voorzieningen	2.734.550	712.376	2.022.174

De post Voorzieningen personeel is gevormd ter dekking van lasten voortvloeiend uit jubileumgratificaties (1), wachtgeldrecht (2), langdurig zieken (3) en seniorenregeling (4). De Voorziening jubileumgratificaties is gewaardeerd tegen contante waarde op basis van een disconteringsvoet van 2%. De Voorzieningen voor wachtgeldrecht en langdurig zieken zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

(1) Bij de berekening van de Voorziening jubileumgratificaties is uitgegaan van het personeel dat op de peilmoment 31-12-2018 een dienstverband heeft. Voor de berekening van de opgebouwde rechten voor jubileumgratificaties is rekening gehouden met het reeds verstreken dienstverband, de gratificatiemomenten, het salarispeil, de werktijdfactor en inschattingen voor indexatie en discontering. De gehanteerde uitgangspunten worden jaarlijks geëvalueerd en indien noodzakelijk bijgesteld op basis van trendmatige ontwikkelingen.

(2) Bij de bepaling van de Voorziening wachtgeldrecht is uitgegaan van maximaal wachtgeldrecht, met afslag op basis van ervaringscijfers over de jaren, dan wel per medewerker een inschatting van het daadwerkelijke gebruik van het wachtgeld. De Voorziening wachtgeldrecht is gebaseerd op alle medewerkers waarvan de ontslagdatum vaststaat per 31-12-2018.

(3) De Voorziening langdurig zieken is gebaseerd op de per 31-12-2018 bestaande verplichtingen voor het in de toekomst (mogelijk) doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die geheel of gedeeltelijk vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten.

(4) Op basis van de vigerende cao (CAO 2018-2020, ingegaan per 01-10-2018 en doorlopend tot 01-07-2020) bestaat de mogelijkheid voor personeelsleden van 57 respectievelijk 60 jaren of ouder 170 respectievelijk 340 werkuren verlof op te nemen in het kader van de zogenoemde 'Seniorenregeling'. De Seniorenregeling is in de plaats gekomen van de voorheen geldende BAPO-regeling, die nog wel een overgangsrecht kent.

Naast de Seniorenregeling geldt een regeling voor duurzame inzetbaarheid (50 werkuren per jaar) voor alle personeelsleden in dienst zijn van ROC Ter AA.

De verplichtingen uit hoofde van de Seniorenregeling zijn op de balans per 31-12-2018 gewaardeerd tegen de nominale (ingeschatte) waarde. Voor de regeling voor duurzame inzetbaarheid is geen voorziening getroffen.

De Voorziening groot onderhoud van de ROC Ter AA is tegen nominale waarde gevormd ter egalisatie van uitgaven voor groot onderhoud voor de locatie Nieuwveld 59, gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. Voor de locatie Keizerin Mariaaan 2 en 4 is bij de Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Mariaaan een Voorziening groot onderhoud gevormd ad € 1.154.585.

Langlopende schulden

Langlopende schulden	Resterende looptijd (in jaren)	Aflossingsverplichting 2019	31-12-2018	31-12-2017
Lening III Rabobank 5,46% (30 jr)	12	181.512	1.996.633	2.178.145
Langlopende schulden Rabobank		181.512	1.996.633	2.178.145
Totaal Langlopende schulden		181.512	1.996.633	2.178.145

Aflossingsverplichting na 5 jaar € 1.270.606

Vanwege de bouw van de panden op de locatie Keizerin Marialaan is de Stichting ROC Ter AA in de jaren 2000 en 2002 drie leningen aangegaan voor in totaal € 13.613.726. Ultimo 2018 geldt hieromtrent dat:

- Lening I is reeds in verslagjaar 2012 afgelost;
- Lening II is reeds in verslagjaar 2014 afgelost;
- Lening III is op roll-over basis, maar kent een vaste rente door toepassing van een renteswap-constructie.

Als zekerheid is er een 100 % borgstelling verstrekt door het Waarborgfonds BVE. De aflossing van Lening III geschiedt lineair.

Voor Lening III is een renteswap afgesloten met een resterende hoofdsom van € 2.042.011 per balansdatum. De ingangsdatum van de renteswap is 03-01-2000, de einddatum is 02-01-2030 en heeft een vast rentepercentage van 5,46 %. De omvang van de renteswap loopt gelijk met de aflossingen van Lening III. De marktwaarde van de renteswap bedraagt per 31-12-2018 € 589.998 negatief. Inzake de renteswap wordt kostprijs hedge accounting conform RJ290 toegepast. De renteswap is volledig effectief en derhalve is deze niet in de balans verwerkt. De in de Staat van baten en lasten verwerkte ineffectiviteit betreft nihil.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2018	31-12-2017
Kredietinstellingen	181.512	331.512
Crediteuren	795.628	543.831
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.134.999	933.404
Pensioenen	273.160	249.812
Overige kortlopende schulden	1.270.804	1.619.692
Subtotaal Kortlopende schulden	3.656.103	3.678.251
Vakantiegeld, vakantiedagen en bindingstoelage	910.631	895.815
Overlopende subsidies OCW met verrekeningsclausule	798.080	488.030
Overlopende subsidies OCW zonder verrekeningsclausule	1.011.492	629.179
Vooruitontvangen inzake projecten	5.448	2.322
Subtotaal Overlopende passiva	2.725.651	2.015.346
Totaal Kortlopende schulden	6.381.754	5.693.597

Kredietinstellingen

Deze post *omvat* aflossingsverplichtingen van de langlopende leningen van de Rabobank te Helmond (€ 181.512). De lening van stichting beheer is in het geheel afgelost.

Overige kortlopende schulden

In 2017 bevatte de post overige kortlopende schulden een grote post met de opgenomen bedragen voor de uitkeringen vroegtijdige vertrekregeling. Deze zijn in 2018 grotendeels uitbetaald.

Bij de Rabobank te Helmond zijn leningen (zie Langlopende schulden) en een kredietfaciliteit afgesloten. In het kader hiervan zijn de volgende zekerheden gesteld:

- Borgstelling door Stichting Waarborgfonds BVE ten behoeve van de leningen zoals benoemd onder de langlopende schulden;
- 'Negative pledge'-clausule;
- 'Pari passu'-clausule;
- 'No change of ownership/management'-clausule
- 'Material adverse change'-clausule;
- 'Cross default'-clausule;
- 'No further indebtedness'-clausule;
- 'Positieve/negatieve hypotheek'-verklaring;
- Positief genormaliseerd Nettoresultaat: Nettoresultaat, gecorrigeerd voor t-2;
- Bekostigingssystematiek bedraagt minimaal nihil.

Subsidies OCW

De specificatie van de post Overlopende subsidies OCW met verrekeningsclausule, die doorloopt naar 2019, is als volgt (conform model G2 B):

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangsten t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar
RIF Bouwcampus	704932-1	20-07-2015	830.000	622.500	429.993	192.507
RIF Portaal	940729	23-05-2016	655.578	360.568	65.045	295.523
RIF Techniek Centrum Brainport	1356757	20-04-2018	481.156	0	0	0
Totaal Subsidies OCW met verrekeningsclausule doorlopend			1.966.734	983.068	495.038	488.030

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
RIF Bouwcampus	704932-1	166.000	199.995	158.512	200.012
RIF Portaal	940729	131.115	0	426.638	590.533
RIF Techniek Centrum Brainport	1356757	212.930	0	212.930	481.156
Totaal Subsidies OCW met verrekeningsclausule doorlopend		510.045	199.995	798.080	1.271.701

De totale lasten voor deze subsidies zijn: RIF Bouwcampus: € 3.524.418 en RIF Portaal: € 65.045

Voorts zijn er nog andere soorten subsidies door OCW verstrekt die als baten zijn verantwoord in de Staat van baten en lasten. De specificaties zijn als volgt:

Subsidies OCW zonder verrekeningsclausule (conform model G1):

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangsten t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar
Subsidie studieverlof BVE	928239-1	20-09-2018	20.096	0	0	0
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2017	849814-1	22-08-2017	73.954	73.954	44.775	29.179
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2018	926408-2	21-08-2018	67.672	0	0	0
Totaal Subsidies OCW zonder verrekeningsclausule			161.721	73.954	44.775	29.179

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
Subsidie studieverlof BVE	928239-1	20.096	20.096	0	0	ja
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2017	849814-1	0	29.179	0	0	ja
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2018	926408-2	67.672	10.753	0	56.919	nee
Totaal Subsidies OCW zonder verrekeningsclausule		87.768	60.028	0	56.919	

Subsidies OCW met verrekeningsclausule aflopend (conform model G2 A):

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangsten t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar
Schoolmaatschappelijk werk	874324-2	22-01-2018	127.586	0	0	0
Totaal Subsidies OCW met verrekeningsclausule aflopend			127.586	0	0	0

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Schoolmaatschappelijk werk	874324-2	127.586	127.586	0
Totaal Subsidies OCW met verrekeningsclausule aflopend		127.586	127.586	0

De totale lasten voor Schoolmaatschappelijk werk waren: € 170.313

7.4.2 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Uit huurovereenkomsten

Huurovereenkomsten	Huurprijs op jaarbasis	Start huurperiode	Einde huurperiode
Goorsedijk 6 te Mierlo	192.500	01-04-2004	31-03-2022
Nieuwveld 61 inclusief sporthal (Brede school) te Helmond	192.000	01-11-2011	31-10-2021
Gasthuisstraat 79 te Helmond	62.500	01-08-2016	31-07-2021
Indumastraat 13 te Deurne	56.400	01-08-2018	31-07-2020

Uit overige overeenkomsten

Waarborgfonds BVE

In het kader van de verstrekking van Lening III door de Rabobank te Helmond (zie toelichting onder Langlopende schulden: 7.3.1) heeft het Waarborgfonds BVE een 100 % borgstelling verstrekt. Het Waarborgfonds BVE heeft als zekerheidsstelling in geval van calamiteiten een latente claim op ROC Ter AA ter hoogte van maximaal 2% van de Rijksbijdrage. Deze latente claim is niet in de balans per 31-12-2018 verwerkt.

BAPO-rechten en regeling duurzame inzetbaarheid

Op basis van de vigerende cao (CAO 2018-2020, ingegaan per 01-10-2018 en doorlopend tot 01-07-2020) zijn de verplichtingen uit hoofde van de daarin opgenomen 'Seniorenregeling' (die in de plaats is gekomen van de voormalige 'BAPO-regeling') gewaardeerd en op de balans per 31-12-2018 opgenomen (zie toelichting op de post Voorzieningen: 7.3.1).

De verplichtingen uit hoofde van de voormalige BAPO-regeling zijn, conform het RJO 2018, niet gewaardeerd op de balans per 31-12-2018. Dat geldt mutatis mutandis eveneens voor de regeling duurzame inzetbaarheid.

Leaseverplichtingen

De door Stichting ROC ter AA aan de heer I. van Hooff (voorzitter CvB) ter beschikking gestelde auto is geleased. De verplichtingen uit hoofde van de nog niet vervallen leasetermijnen van het betreffende leasecontract hebben per 31-12-2018 in totaal een omvang van € 2.995. Deze heeft geheel betrekking op 2019.

Investerings

In 2018 zijn verplichtingen aangegaan voor 4 investeringen die in 2019 nog geleverd worden. De uit hoofde hiervan aangegane verplichtingen zijn niet opgenomen in de balans per 31-12-2018. Het betreft de navolgende investeringen:

- € 5.128,- Incarto Room Acoustics: ARTdeskscreen en ARTpanel
- € 4.901,- Eromes: 22 docententafels
- € 4.656,- Brink Techniek: Niko home control
- € 11.983,- Bechtle direct B.V.: APC UPS battery (noodstroom)

7.4.3 Overzicht verbonden partijen

Meerderheidsdeelname	
Naam	Industrieel Praktijkcentrum (IPC) B.V.
Juridische vorm	B.V.
Statutaire zetel	Helmond
Code activiteiten	4
Eigen vermogen 31-12-2018	20.000
Nettoresultaat 2018	0
Art. 2:403	nee
Deelname (%)	100
Consolidatie (%)	100

Omschrijving doelstelling

Het beheer en exploiteren van een industrieel praktijkcentrum, dat optimaal voorziet in de behoeften op dit gebied van het regionale bedrijfsleven en het vergroten van de aantrekkingskracht van de industrie voor (potentiële) werknemers.

Samenstelling directie

De heer I. van Hooff

Minderheidsdeelname	
Naam	Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan (OKM)
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Helmond
Code activiteiten	4
Eigen vermogen 31-12-2018	0
Nettoresultaat 2018	0
Art. 2:403	nee
Deelname (%)	50
Consolidatie (%)	0

Naam en adres van de participant (50% deelname)

Vakcollege Helmond (Onderdeel OMO Scholengroep Helmond), Keizerin Marialaan 4, 5702 NR Helmond.

Omschrijving doelstelling

Het beheren van de gebouwen en terreinen op de locatie Keizerin Marialaan 2-4 te Helmond.

Samenstelling bestuur

Waarnemend voorzitter : mevrouw W.M.J.C.M. De Roij, Vakcollege Helmond
Secretaris/penningmeester : de heer I. van Hooff, ROC Ter AA
Lid : mevrouw W.M.J.C.M. De Roij, Vakcollege Helmond
Lid : mevrouw M.J. Smeulders, ROC Ter AA

Toezichthouders

Er is geen separaat toezichthoudend orgaan per 31-12-2018.

Voor de Balans en de Staat van baten en lasten van Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan, zie: 7.5

Minderheidsdeelname	
Naam	MBO Automotive Center (MAC) B.V.
Juridische vorm	B.V.
Statutaire zetel	Eindhoven
Code activiteiten	1
Eigen vermogen 31-12-2018	500.002
Nettoresultaat 2018	0
Art. 2:403	Nee
Deelname (%)	50
Consolidatie (%)	50

Naam en adres van de participant (50% deelname)
Summa College, Sterrenlaan 10, 5631 KA Eindhoven

Omschrijving doelstelling

MBO Automotive Center (MAC) B.V. is een Centrum voor Innovatief Vakmanschap. De B.V. heeft onder andere ten doel het exploiteren van praktijkcentra voor deelnemers van (post-) initieel onderwijs en het verzorgen van onderwijs op automotive-gebied. Dit gebeurt in samenwerking met het Summa College en bedrijven in de automotive sector.

Samenstelling directie

De heer R. Akkerman

Toezichthouders

Er is geen separaat toezichthoudend orgaan per 31-12-2018.

Voor de gegevens van Balans, Staat van baten en lasten en Kasstroomoverzicht van MBO Automotive Center (MAC) B.V. zie: 7.6

7.4.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die, in het kader van de totstandkoming van de Jaarrekening 2018, relevant zijn voor vermelding.

7.4.5 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Het Nettoresultaat over 2018 is hoger dan de begroting van 2018.

In totaal waren de Baten over 2018 circa € 600.000 miljoen hoger dan in de Begroting 2018 voorzien. Dit wordt grotendeels verklaard doordat de definitieve beschikkingen van het Rijk over 2018 op basis van de 't-2'-financieringsmethodiek hoger bleek te zijn dan begroot was, en de overige overheidsbijdrage ook hoger dan begroot uitkwam.

Hierbij komt ook een teruggave van de herbeoordeling rentederivaten van € 130.000 die niet begroot waren.

Baten

Baten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijksbijdragen OCW Normatief	24.042.645	24.061.489	25.289.284
Rijksbijdragen OCW Niet-geoormerkt	4.303.741	3.906.726	4.086.864
Rijksbijdragen OCW Geoormerkt	180.918	140.000	194.068
Totaal Rijksbijdragen OCW	28.527.304	28.108.215	29.570.216
Gemeentelijke subsidie (WEB)	486.240	400.000	405.274
Overige gemeentelijke bijdragen (1)	129.189	20.000	201.070
Totaal Overige overheidsbijdragen	615.429	420.000	606.344
Totaal Cursus-, les- en examengelden	350.147	350.000	331.759
Totaal Baten werk voor derden (2)	175.886	180.000	288.081
Totaal Inburgering	1.065.127	1.250.000	1.131.723
Convenanten (VAVO)	68.788	0	77.707
Verkoop Helmondselaan 44	0	0	138.046
Bouwcampus	7.500	0	7.500
Ondernemende stad	0	0	7.232
Ouderbijdragen	255.102	120.000	301.202
VWS (Hepatitis)	25.395	0	36.165
Kantine	195.696	180.000	203.182
Verhuur	78.259	10.000	56.634
Diverse	181.768	315.000	199.924
Totaal Overige baten	812.508	625.000	1.027.592
Specificatie Overige gemeentelijke bijdragen (1)	2018	2017	
Gemeente Gemert/Bakel WI	25.714	22.669	
Gemeente Asten WI	16.327	13.164	
Gemeente Someren WI	17.934	14.844	
Gemeente Helmond Instaptoetsen	3.060	29.580	
Gemeente Helmond VVE	25.818	67.789	
Gemeente Bakel/Geldrop/Laarbeek WEB	18.900	0	
Stagefonds	2.500	0	
Gemeentelijke bijdragen M.A.C.	18.936	53.024	
Totaal Overige gemeentelijke bijdragen	129.189	201.070	

Specificatie Baten werk voor derden (2)	2018	2017
Taalcoaching	53.428	136.705
OL Lassen	60.200	60.950
Nederlands op de werkvloer	22.800	21.258
Savant werknemersvaardigheden	9.690	36.050
Koning Willem I: Project geen kenniseconomie	0	12.730
Overige projecten	29.768	20.388
Totaal Baten werk voor derden	175.886	288.081

Lasten

Personele lasten

Personele lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Bruto lonen en salarissen	16.677.702	21.171.867	17.897.022
Sociale lasten	2.064.740	0	1.942.846
Pensioenlasten	2.364.013	0	2.243.768
Subtotaal Personele lasten	21.106.455	21.171.867	22.083.636
Personeel niet in loondienst (3)	1.595.119	1.674.134	2.969.258
Mutatie Voorzieningen personeel (4)	582.686	0	1.163.813
Overige personele lasten (5)	969.662	1.337.407	740.519
Af: Uitkeringen (6)	-44.668	0	-207.082
Totaal Personele lasten	24.209.254	24.183.408	26.750.144

De daling in Personele lasten is voor een groot deel toe te kennen aan de vroegtijdige vertrekregeling die er is geweest. De lasten hiervoor zitten in het geheel in 2017. Verder zijn er dit jaar minder dotaties in de voorzieningen personeel. Dit betreft voornamelijk lagere dotaties in de voorziening wachtgeld en de voorziening seniorenregeling.

Specificatie Personeel niet in loondienst (3)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Kosten personeel door middel van payrolling	381.663	358.489	1.082.433
Inhuur advisering	240.732	740.000	196.526
Inhuur personeel samenwerkingsverbanden	187.299	190.000	421.082
Inhuur externen overig	785.425	385.645	1.269.217
Totaal Personeel niet in loondienst	1.595.119	1.674.134	2.969.258

Specificatie Mutatie Voorzieningen personeel (4)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Vrijval Voorziening jubileumgratificaties	-20.589	-30.175
Vrijval Voorziening wachtgeldrechten	-51.535	522.877
Dotatie Voorziening wachtgeldrechten	205.786	0
Vrijval Voorziening langdurig zieken	-28.518	0
Dotatie Voorziening langdurig zieken	115.667	102.609
Dotatie Voorziening seniorenregeling	361.875	568.502
Totaal Personeel niet in loondienst	582.686	1.163.813

Specificatie Overige personele lasten (5)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Reis- en verblijfkosten	73.401	71.172
Lief en leed personeel	86.892	69.518
Arbo en interventies	43.120	50.602
Scholing en professionalisering	413.031	312.736
WGA-verzekering	134.065	155.243
Werving- en aanstellingskosten	11.631	23.635
Overige	207.522	57.613
Totaal Overige personele lasten	969.662	740.519

Specificatie Uitkeringen (6)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Uitkeringen ZW (UWV)	-44.668	-207.082
Totaal Uitkeringen	-44.668	-207.082

Aantal FTE ROC Ter AA (gemiddeld) op basis van fulltime equivalent (FTE)	2018 FTE	2017 FTE
Onderwijs- en Onderwijsondersteunendpersoneel	195,1	187,2
Ondersteunend en beheerspersoneel	116,2	114,6
Subtotaal Personeel in dienst	311,3	301,8
Payrolling	8,5	11,5
Overig extern personeel	5,1	11,5
Subtotaal Personeel niet in loondienst	13,6	23,0
Totaal Personeel	324,9	324,8

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen (met dienstbetrekking):

	De heer I. van Hooff	
	2018	2017
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Voorzitter CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	134.851	125.458
Beloning op termijn	18.222	16.980
<i>Subtotaal</i>	<i>153.073</i>	<i>142.438</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	158.000	153.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	153.073	142.438
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

De Wet Normering Topinkomens (WNT) maakt gebruik van bezoldigingsklassen die worden bepaald op basis van zogenoemde 'complexpunten'. Deze complexpunten zijn een indicator voor de bestuurlijke complexiteit van de instelling en kennen 3 criteria:

1. gemiddelde totale baten per kalenderjaar (6 complexpunten);
2. gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten (3 complexpunten);
3. gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren (5 complexpunten).

Voor ROC Ter AA is daarmee het totale aantal complexpunten door de Raad van Toezicht vastgesteld op 14 en daarmee valt de beloning van CvB, RvT en (eventuele) topfunctionarissen in klasse E.

Vermelding toezichthouders

2018	De heer ir. M.H. Hendrikse	De heer drs. A.J.M. Broeren	Mevrouw drs. H.J. Suurd	De heer mr. D. Zoomer
Functiegegevens	Voorzitter*	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/03	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	3.025	8.800	8.800	8.800
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	5.844	15.800	18.500	15.800
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
2017	De heer ir. M.H. Hendrikse	De heer drs. A.J.M. Broeren	Mevrouw drs. H.J. Suurd	De heer mr. D. Zoomer
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	11.000	8.000	8.000	8.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.950	15.300	15.300	15.300
2018	Mevrouw A.M.H. Buskes	De heer P.A.M. van Esch	Mevrouw M.C.T. Fiers	Mevrouw M.H.W. van Doorn
Functiegegevens	Lid	Voorzitter*	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31-01	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	734	11.825	8.800	8.800
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	1.342	21.752	15.800	15.800
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
2017	Mevrouw A.M.H. Buskes	De heer P.A.M. van Esch	Mevrouw M.C.T. Fiers	Mevrouw M.H.W. van Doorn
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/09 - 31/12	01/09 - 31/12	01/11 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	8.000	2.667	2.667	1.333
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	15.300	5.114	5.114	2.557

* In 2018 is de heer ir. M.H. Hendrikse voorzitter t/m 31-03-2018, de heer P.A.M. van Esch is t/m 31-03-2018 lid en vanaf 31-03-2018 voorzitter.

Afschrijvingen

Afschrijvingen	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Gebouwen en terreinen	901.175	870.000	918.507
Inventaris en apparatuur	413.258	502.000	430.448
Totaal Afschrijvingen	1.314.433	1.372.000	1.348.955

Huisvestingslasten

Huisvestingslasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Huren	1.110.886	1.084.954	1.216.925
Schoonmaakkosten	399.589	423.850	393.874
Energie	152.571	146.900	122.933
Klein onderhoud	86.693	50.500	56.551
Heffingen	22.894	29.130	23.017
Dotatie Voorziening groot onderhoud	-759	68.000	65.226
Overige huisvestingslasten	96.449	79.000	87.773
Totaal Huisvestingslasten	1.868.323	1.882.334	1.966.299

De daling in de huisvestingslasten zit in het feit dat de samenwerking met SINL in 2017 is gestopt.

Overige instellingslasten

Overige instellingslasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Beheer en administratie	1.623.239	1.563.840	1.628.249
Programma Onderwijsgebonden	666.972	467.000	538.376
Programma Leerlinggebonden	180.072	100.000	88.097
Programma Contractonderwijs	39.199	20.000	26.572
Marketing & PR	250.652	300.000	282.733
Kantines	164.008	150.000	165.333
Overige materiële lasten	13.567	408.500	8.989
Totaal Overige instellingslasten	2.937.709	3.009.340	2.738.349

De stijging in de overige instellingslasten zit hem in de programmakosten. In 2017 is er een grote correctie gekomen die de lasten drukt voor 2017. Verder is het door het jaar heen meer uitgegeven aan benodigdheden voor de lessen dan in 2017.

In de post Overige instellingslasten is begrepen de post beheer en administratie, waarin de accountantskosten zijn opgenomen. De specificatie daarvan is als volgt:

Accountantskosten (Bedragen zijn inclusief niet terugvorderbare BTW)	Ernst & Young Accountants LLP 2018	Overig Ernst & Young 2018	Totaal Ernst & Young 2018	Totaal Ernst & Young 2017
Onderzoek van de jaarrekening	74.801	0	74.801	60.939
Andere controle opdrachten	6.000	0	6.000	15.781
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0	0
Totaal Accountantskosten	80.801	0	80.801	76.720

Deze kosten zijn verantwoord op basis van baten- en lastenstelsel, de begroting 2018 was € 60.000.

Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Financiële baten (Rabobank)	133.792	0	101.109
Financiële lasten Deelneming Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan	0	0	0
Overige financiële lasten (Rabobank)	-122.809	-120.427	-133.355
Totaal Financiële baten en lasten	10.983	-120.427	-32.246

In 2018 is er een bedrag van € 133.300 ontvangen voor de rentederivaten van de Rabobank. Deze was niet in de begroting meegenomen.

7.5 Enkelvoudige jaarrekening over 2018 van ROC Ter AA

7.5.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

Balans (Enkelvoudig)	Stand 31-12-2018	Stand 31-12-2017
Materiële vaste activa	12.787.451	13.201.762
Financiële vaste activa	20.000	20.000
Vaste activa	12.807.451	13.221.762
Vorderingen	2.727.713	2.823.117
Liquide middelen	12.979.584	10.419.311
Vlottende activa	15.707.297	13.242.428
Totaal Activa	28.514.748	26.464.190
Eigen vermogen	17.405.300	16.177.635
Voorzieningen	2.734.550	2.419.195
Langlopende schulden	1.996.633	2.178.145
Kortlopende schulden	6.378.265	5.689.215
Totaal Passiva	28.514.748	26.464.190

7.5.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2018

Staat van Baten en lasten (Enkelvoudig)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijksbijdragen OCW	28.527.304	28.108.215	29.570.216
Overige overheidsbijdragen	596.493	420.000	553.320
Cursus-, les- en examengelden	350.147	350.000	331.758
Baten werk voor derden	175.886	180.000	288.081
Inburgering	1.065.127	1.250.000	1.131.723
Overige baten	737.116	625.000	977.616
Totaal Baten	31.452.073	30.933.215	32.852.714
Personele lasten	24.208.684	24.183.408	26.742.038
Afschrijvingen	1.259.699	1.372.000	1.294.245
Huisvestingslasten	1.835.130	1.882.334	1.948.033
Overige instellingslasten	2.931.974	3.009.340	2.716.499
Totaal Lasten	30.235.487	30.447.082	32.700.815
Saldo Baten en Lasten	1.216.586	486.133	151.899
Financiële baten	133.792	0	101.109
Financiële lasten	-122.713	-120.427	-133.286
Saldo Financiële baten en lasten	11.079	-120.427	-32.177
Nettoresultaat	1.227.665	365.706	119.722

7.5.3 Toelichting op de enkelvoudige balans

(Voor zover afwijkend van de Toelichting op de Geconsolideerde Balans)

Vaste activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Gebouwen	Terreinen	Inventaris	Totaal
Aanschafwaarde 01-01-2018	22.445.330	1.893.068	16.900.709	41.239.107
Investerings 2018	118.932	0	726.455	845.387
Desinvesteringen 2018	0	0	0	0
Aanschafwaarde 31-12-2018	22.564.262	1.893.068	17.627.164	42.084.494
Afschrijvingen t/m 2017	12.552.840	0	15.484.505	28.037.345
Afschrijvingen 2018	853.474	0	406.224	1.259.698
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0
Afschrijvingen t/m 2018	13.406.314	0	15.890.729	29.297.043
Boekwaarde 31-12-2018	9.157.948	1.893.068	1.736.435	12.787.451

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (Deelnemingen)	Boekwaarde 01-01-2018	Investerings 2018	Des-investeringen 2018	Resultaat 2018	Boekwaarde 31-12-2018
IPC BV	20.000	0	0	0	20.000
Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa	20.000	0	0	0	20.000

Vlottende activa

Vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
Rekening-courant IPC BV	1.435.856	1.482.818
Overige	1.291.857	1.340.299
Totaal Vorderingen	2.727.713	2.823.117

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Kas	1.734	3.145
Bank	5.628.531	3.077.576
Deposito-/Spaarrekening	7.349.319	7.338.590
Totaal Liquide middelen	12.979.584	10.419.311

Eigen vermogen

Zie toelichting op Geconsolideerde Balans.

Voorzieningen

Zie toelichting op Geconsolideerde Balans.

Langlopende schulden

Zie toelichting op Geconsolideerde Balans.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2018	31-12-2017
Kredietinstellingen	181.512	331.512
Crediteuren	792.152	543.831
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.134.999	932.780
Pensioenen	273.159	249.812
Overige kortlopende schulden	1.069.990	1.615.934
Subtotaal Kortlopende schulden	3.451.812	3.673.869
Overlopende passiva	2.926.453	2.015.346
Totaal Kortlopende schulden	6.378.265	5.689.215

7.5.4 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

(Voor zover afwijkend van de Toelichting op de Geconsolideerde Staat van baten en lasten)

Baten

Baten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijksbijdragen OCW Normatief	24.042.645	24.061.489	25.289.284
Rijksbijdragen OCW Niet-geoormerkt	4.165.223	3.606.726	4.086.864
Rijksbijdragen OCW Geoormerkt	319.436	440.000	194.068
Totaal Rijksbijdragen OCW	28.527.304	28.108.215	29.570.216
Gemeentelijke subsidie (WEB)	486.240	400.000	405.274
Overige gemeentelijke bijdragen (1)	110.253	20.000	148.046
Totaal Overige overheidsbijdragen	596.493	420.000	553.320
Totaal Cursus-, les- en examengelden	350.147	350.000	331.758
Totaal Baten werk voor derden (2)	175.886	180.000	288.081
Totaal Inburgering	1.065.127	1.250.000	1.131.723
Convenanten (VAVO)	68.788	0	77.707
Verkoop Helmondselaan 44	0	0	138.046
Bouwcampus	7.500	0	7.500
Ondernemende stad	0	0	7.232
Ouderbijdragen	255.102	120.000	301.202
VWS (Hepatitis)	25.395	0	36.165
Kantine	195.696	180.000	203.182
Verhuur	2.867	10.000	6.658
Diverse	181.768	315.000	199.924
Totaal Overige baten	737.116	625.000	977.616
Specificatie Overige gemeentelijke bijdragen (1)	Realisatie 2018	Realisatie 2017	
Gemeente Gemert/Bakel WI	25.714	22.669	
Gemeente Asten WI	16.327	13.164	
Gemeente Someren WI	17.934	14.844	
Gemeente Helmond Instaptoetsen	3.060	29.580	
Gemeente Helmond VVE	25.818	67.789	
Gemert/Bakel/Geldrop/Laarbeek WEB	18.900	0	
Stagefonds	2.500	0	
Totaal Overige gemeentelijke bijdragen	110.253	148.046	

Specificatie Baten werk voor derden (2)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Taalcoaching	53.428	136.705
OL Lassen	60.200	60.950
Nederlands op de werkvloer	22.800	21.258
Savant werknemersvaardigheden	9.690	36.050
Koning Willem I: Project geen kenniseconomie	0	12.730
Overige projecten	29.768	20.388
Totaal Baten werk voor derden	175.886	288.081

Lasten

Personele lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Bruto lonen en salarissen	16.677.702	21.171.867	17.897.022
Sociale lasten	2.064.740	0	1.942.846
Pensioenlasten	2.364.013	0	2.243.768
Subtotaal Personele lasten	21.106.455	21.171.867	22.083.636
Personeel niet in loondienst (3)	1.594.549	1.674.134	2.961.333
Mutatie Voorzieningen personeel (4)	582.686	0	1.163.813
Overige personele lasten (5)	969.662	1.337.407	740.338
Af: Uitkeringen (6)	-44.668	0	-207.082
Totaal Personele lasten	24.208.684	24.183.408	26.742.038

Specificatie Personeel niet in loondienst (3)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Kosten personeel door middel van payrolling	381.663	358.489	1.082.433
Inhuur advisering	240.732	740.000	196.526
Inhuur personeel samenwerkingsverbanden	187.299	190.000	421.082
Inhuur externen overig	784.855	385.645	1.261.292
Totaal Personeel niet in loondienst	1.594.549	1.674.134	2.961.333

Specificatie Mutatie Voorzieningen personeel (4)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Vrijval Voorziening jubileumgratificaties	-20.589	-30.175
Vrijval Voorziening wachtgeldrechten	-51.535	0
Dotatie Voorziening wachtgeldrechten	205.786	522.877
Vrijval Voorziening langdurig zieken	-28.518	0
Dotatie Voorziening langdurig zieken	115.667	102.609
Dotatie Voorziening seniorenregeling	361.875	568.502
Totaal Personeel niet in loondienst	582.686	1.163.813

Specificatie Overige personele lasten (5)	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Reis- en verblijfkosten	73.401	71.172
Lief en leed personeel	86.892	69.518
Arbo en interventies	43.120	50.602
Scholing en professionalisering	413.031	312.555
WGA-verzekering	134.065	155.243
Werving- en aanstellingskosten	11.631	23.635
Overige	207.522	57.613
Totaal Overige personele lasten	969.662	740.338

Specificatie Uitkeringen (6)	Realisatie 2018	Realisatie 2017	
Uitkeringen ZW (UWV)	-44.668	-207.082	
Totaal Uitkeringen	-44.668	-207.082	

Afschrijvingen	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Gebouwen en terreinen	853.474	870.000	870.806
Inventaris en apparatuur	406.225	502.000	423.439
Totaal Afschrijvingen	1.259.699	1.372.000	1.294.245

Huisvestingslasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Huren	1.094.973	1.084.954	1.214.217
Schoonmaakkosten	399.589	423.850	393.874
Energie	152.571	146.900	122.933
Klein onderhoud	86.693	50.500	56.471
Heffingen	22.894	29.130	23.017
Dotatie Voorziening groot onderhoud	-759	68.000	65.226
Overige huisvestingslasten	79.169	79.000	72.295
Totaal Huisvestingslasten	1.835.130	1.882.334	1.948.033

Overige instellingslasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Beheer en administratie	1.619.223	1.563.840	1.608.560
Programma Onderwijsgebonden	666.972	467.000	538.376
Programma Leerling-gebonden	180.072	100.000	88.097
Programma Contract onderwijs	39.199	20.000	26.572
Marketing & PR	250.422	300.000	282.723
Kantines	164.008	150.000	165.333
Overige materiële lasten	12.078	408.500	6.838
Totaal Overige instellingslasten	2.931.974	3.009.340	2.716.499

Financiële baten en lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Financiële baten (Rabobank)	133.792	0	101.109
Overige financiële lasten (Rabobank)	-122.713	-120.427	-133.286
Totaal Financiële baten en lasten	11.079	-120.427	-32.177

7.6 Overige gegevens

7.6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA te Helmond gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven; het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 27 mei 2019

Ernst & Young Accountants LLP

drs. N.A.J. Silverentand RA

7.6.2 Goedkeuring Jaarverslag door Raad van Toezicht ROC Ter AA

De Raad van Toezicht van de Stichting Regionaal Opleidingencentrum Ter AA te Helmond heeft het Jaarverslag 2018, met de daarin opgenomen Jaarrekening 2018, in zijn vergadering van 27 mei 2019 goedgekeurd.

7.6.3 Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming

Jaarlijks maakt het CvB zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar de Balans, de Staat van baten en lasten en de ingevolge de wet toe te voegen informatie op (gezamenlijk vormend de 'Jaarstukken'). Het CvB is gehouden van de jaarstukken een accountantsrapport te doen opmaken. In de jaarstukken doet het CvB een voorstel ten aanzien van de bestemming van het Nettoresultaat. De jaarstukken worden door het CvB aan de RvT voorgelegd ter goedkeuring. De goedkeuring van de jaarstukken strekt het CvB tot decharge.

Helmond, 27 mei 2019

P.A.M. van Esch

Voorzitter Raad van Toezicht ROC Ter AA

C. Bijlagen

Bijlage 1: Stichting Beheer Onderwijscentrum Keizerin Marialaan (OKM)

Balans Stichting Beheer OKM per 31 december 2018 (na Resultaatbestemming)

Balans	31-12-2018	31-12-2017
Financiële vaste activa	0	0
Vaste activa	0	0
Vorderingen	10.520	192.719
Liquide middelen	1.304.690	1.285.892
Vlottende activa	1.315.210	1.478.611
Totaal Activa	1.315.210	1.478.611
Eigen vermogen	0	0
Voorzieningen	1.154.585	1.289.865
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	160.625	188.746
Totaal Passiva	1.315.210	1.478.611

Staat van baten en lasten Stichting Beheer OKM over 2018

Staat van Baten en lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Overige baten	666.266	744.064	628.955
Totaal Baten	666.266	744.064	628.955
Huisvestingslasten	589.389	676.464	556.430
Overige instellingslasten	76.916	68.600	72.554
Totaal Lasten	666.305	745.064	628.984
Saldo Baten en Lasten	-39	-1.000	-29
Saldo financiële baten en lasten	39	1.000	29
Nettoresultaat	0	0	0

Bijlage 2: Industrieel Praktijk Centrum (IPC) B.V.

Balans Industrieel Praktijk Centrum (IPC) per 31 december 2018 (geconsolideerd, na resultaatbestemming)

Balans	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	1.297.926	1.351.954
Financiële vaste activa	0	0
Vaste activa	1.297.926	1.351.954
Vorderingen	133.384	108.328
Liquide middelen	28.035	46.918
Vlottende activa	161.419	155.246
Totaal Activa	1.459.345	1.507.200
Eigen vermogen	20.000	20.000
Eigen vermogen	20.000	20.000
Kortlopende schulden	1.439.345	1.487.200
Totaal Passiva	1.459.345	1.507.200

Staat van baten en lasten Industrieel Praktijk Centrum over 2018 (geconsolideerd)

Baten en Lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijks- en overige overheidsbijdragen	18.936	0	103.001
Bijdrage Stichting ROC Ter AA	238.951	177.011	156.936
Totaal Baten	257.887	177.011	259.937
Personele lasten	570	0	8.106
Afschrijvingen materiële vaste activa	54.735	46.800	54.710
Huisvestingslasten	196.750	130.211	175.202
Overige lasten	5.735	0	21.850
Totaal Lasten	257.790	177.011	259.868
Saldo Baten en Lasten	97	0	69
Saldo Financiële baten en lasten	-97	0	-69
Nettoresultaat	0	0	0

**Balans Industrieel Praktijk Centrum (IPC) per 31 december 2018
(enkelvoudig, na resultaatbestemming)**

Balans	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	1.254.812	1.301.612
Financiële vaste activa	200.001	200.001
Vaste activa	1.454.813	1.501.613
Vorderingen	0	0
Liquide middelen	1.043	1.205
Vlottende activa	1.043	1.205
Totaal Activa	1.455.856	1.502.818
Eigen vermogen	20.000	20.000
Eigen vermogen	20.000	20.000
Kortlopende schulden	1.435.856	1.482.818
Totaal Passiva	1.455.856	1.502.818

**Staat van baten en lasten Industrieel Praktijk Centrum over 2018
(enkelvoudig)**

Baten en Lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijks- en overige bijdragen	0	0	0
Bijdrage Stichting ROC Ter AA	163.559	177.011	156.936
Totaal Baten	163.559	177.011	156.936
Personele lasten	0	0	0
Afschrijvingen materiële vaste activa	46.800	46.800	46.800
Huisvestingslasten	116.597	130.211	110.067
Overige lasten	162	0	69
Totaal Lasten	163.559	177.011	156.936
Saldo Baten en Lasten	0	0	0
Saldo Financiële baten en lasten		0	0
Nettoresultaat	0	0	0

Bijlage 3: MBO Automotive Center (MAC) B.V.

Balans MBO Automotive Center (MAC) B.V. per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

Balans	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	86.228	100.685
Vaste activa	86.228	100.685
Vorderingen	266.769	216.655
Liquide middelen	153.983	191.426
Vlottende activa	420.752	408.081
Totaal Activa	506.980	508.766
Eigen vermogen	500.002	500.002
Voorzieningen	0	0
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	6.978	8.764
Totaal Passiva	506.980	508.766

Staat van baten en lasten MBO Automotive Center (MAC) B.V. over 2018

Staat van Baten en lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Rijks- en overige overheidsbijdragen	37.872	26.000	106.048
Overige baten	150.783	106.000	99.954
Totaal Baten	188.655	132.000	206.002
Personele lasten	1.139		16.211
Afschrijvingen	15.869	16.000	15.821
Huisvestingslasten	160.309	106.000	130.270
Overige instellingslasten	11.145	10.000	43.563
Totaal Lasten	188.462	132.000	205.865
Saldo Baten en Lasten	193	0	137
Saldo financiële baten en lasten	-193	0	-137
Nettoresultaat	0	0	0

Kasstroomoverzicht MBO Automotive Center (MAC) B.V. over 2018

Kasstroomoverzicht	31-12-2018	31-12-2017
Saldo Baten en Lasten	193	137
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	15.869	15.821
- Mutaties Voorzieningen	0	0
Veranderingen in Vlottende middelen:		
- Vorderingen	-50.114	-111.321
- Schulden	-1.786	-2.847
Subtotaal Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	-35.838	-98.210
Financiële baten	0	0
Financiële lasten	-193	-137
Subtotaal Kasstroom uit operationele	-36.031	-98.347
Subtotaal Kasstroom uit	-1.412	0
Mutatie Liquide middelen	-37.443	-98.347
Beginstand Liquide middelen	191.426	289.773
Mutatie Liquide middelen	-37.443	-98.347
Eindstand Liquide middelen	153.983	191.426

Bijlage 4: Onze studenten

Tabel 8a. Aantal studenten beroepsonderwijs per 1 oktober 2018 en 1 oktober 2017

Beroepsonderwijs	Leerweg		Totaal 2018	Leerweg		Totaal 2017
	BOL	BBL		BOL	BBL	
Bouw & Design College	212	93	305	238	58	296
Business College	472	43	515	478	52	530
Dienstverlening College	269	75	343	279	59	338
Entree	102	72	174	82	--	82
ICT College	322	18	340	311	15	326
Onderwijs en Kinderopvang College	313		313	262	--	262
Techniek & Technologie College	290	350	641	291	261	552
Zorg & Welzijn College	380	214	594	345	182	527
Presta	--	--	--	6	74	80
Totaal aantal studenten beroepsonderwijs	2.360	865	3.225	2.292	701	2.993

Tabel 8b. Aantal studenten VAVO College en Educatie per 1 oktober 2018, 2017 en 2016

VAVO College + Educatie	Totaal 2018	Totaal 2017	Totaal 2016
- Aantal educatie-deelnemers	520	650	399
- Aantal vavo-deelnemers	139	158	171
- Aantal deelnemers VVE	0	96	116
- Aantal deelnemers contractonderwijs	39	47	36

Alle cijfers op basis van peilmoment 07-03-2019

Bijlage 5: Overzicht gemeentelijke baten

De gemeentelijke baten zijn onder te verdelen in:

- WEB-budget
- Inburgering
- VVE

a. WEB-budget

Met ingang van 2015 heeft volwasseneneducatie in het kader van de WEB voortaan één opdrachtgever: de gemeente Helmond (centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Helmond/De Peel). Daarnaast hebben de gemeenten Laarbeek en Geldrop-Mierlo een additioneel budget ter beschikking gesteld. In 2018 is die situatie niet veranderd.

Tabel 8c. Overzicht WEB-budgetten 2018

Opdrachtgevers	Rijksbijdrage in €	GCU's	Realisatie 2018 in €	Realisatie GCU's 2018
Gemeente Helmond voorjaar 2018	287.040	1.794	285.600	1.785
Gemeente Helmond najaar 2018	199.680	1.248	200.640	1.254
Totalen	486.720	3.042	486.240	3.039

Activiteit	Aantal weken	Uren per week	Gerealiseerde GCU's 2018	Bedrag in €
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Helmond	21	3	63	10.080
Nederlands en rekenen Gemert	22	3	66	10.560
Nederlands en rekenen Someren	23	3	69	11.040
Nederlands en rekenen Geldrop	23	3	69	11.040
Staatsexamen daggroep	24	6	141	22.560
Staatsexamen avond	23	6	135	21.600
Staatsexamen avond	23	6	135	21.600
Staatsexamen avond	23	6	138	22.080
NT2 tot A2 (ochtendgroep)	23	9	210	33.600
NT2 tot A2 (middaggroep)	23	6	138	22.080
NT2 tot A2 (avondgroep)	23	6	138	22.080
Gerealiseerde groepscontacturen web voorjaar 2018			1.785	285.600

Activiteit	Aantal weken	Uren per week	Gerealiseerde GCU's 2018	Bedrag in €
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Helmond	17	3	51	8.160
Nederlands en rekenen Gemert	16	3	48	7.680
Nederlands en rekenen Someren	17	3	51	8.160
Nederlands en rekenen Geldrop	16	3	48	7.680
Staatsexamen daggroep	16	6	96	15.360
Staatsexamen avond	16	6	96	15.360
Staatsexamen avond	17	6	99	15.840
Staatsexamen avond	16	6	96	15.360
NT2 tot A2 (ochtendgroep)	16	9	141	22.560
NT2 tot A2 (middaggroep)	16	6	96	15.360
NT2 tot A2 (avondgroep)	16	6	96	15.360
Gerealiseerde groepscontacturen web najaar 2018			1.254	200.640

GCU's: Groepscontacturen

b. Inburgering decentraal

Naast de centrale uitvoering van de Wet Inburgering (zie paragraaf 5.3.4) werken wij ook decentraal op basis van een overeenkomst in de gemeenten Gemert/Bakel en Asten/Someren. Deze overeenkomst heet: 'Overeenkomst Asten/Someren, Gemert-Bakel en ROC Ter AA inzake inburgeraars met een gemeentelijke voorziening per 01-01-2015'.

Tabel 8d. Overzicht Inburgering decentraal

Inburgering decentraal	Kwartaal 1		Kwartaal 2		Kwartaal 3		Kwartaal 4	
	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €
Gemeente Gemert-Bakel	16	5.463	15	6.282	15	7.698	16	6.272
Gemeente Asten/Someren	16	7.066	15	6.066	12	10.181	12	9.523

c. Voor- en Vroegtijdse Educatie (VVE)

Tabel 8e. Financieel overzicht VVE 2018

Activiteit	Aantal	Kosten per eenheid in €	Budget in €
Instaptoetsen voorjaar 2018	12	255	3.060
VVE 6e Tranche	1	26.046	26.046
Totaal			29.106

Bijlage 6: Programma School ex

Aan het einde van elk schooljaar wordt met behulp van kaartjes geïnventariseerd wat de bestemming is van onze schoolverlaters na het volgen van hun opleiding bij ROC Ter AA. De percentages zijn indicatief omdat de kaartjes geen 100% respons opleveren.

Tabel 8f. Overzicht resultaten Programma School ex

Bestemmingen	2018	2017	2016	2015
- Doorstuderende hbo	21%	27%	21%	25%
- Doorstuderende bol	16%	16%	15%	15%
- Doorstuderende bbl	8%	12%	12%	16%
- Heeft een baan	41%	34%	36%	30%
- Werkzoekend	9%	7%	9%	10%
- Iets anders doen	2%	2%	1%	1%
- Weet nog niet	2%	2%	6%	2%

Van de schoolverlaters gaat 45% verder studeren. Daarvan gaat de helft (21%) naar het hoger beroepsonderwijs, de overige studenten kiezen voor een opleiding in de beroepsopleidende leerweg (16%) of voor een opleiding in de beroepsbegeleidende leerweg (8%). Ten opzichte van 2017 blijkt een groeiend aantal studenten (van 34% naar 41%) bij afstuderen al een baan te hebben gevonden.

Bijlage 7: De indicatoren van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Tabel 8g. Overzicht rendementen

Kengetal	Jaar	ROC Ter AA	Landelijk gemiddelde
Diplomaresultaat	2017-2018	72,6%	71,5%
	2016-2017	77,3%	73,4%
	2015-2016	72,7%	73,1%
Jaarresultaat	2017-2018	72,0%	70,7%
	2016-2017	77,4%	72,7%
	2015-2016	72,9%	72,9%
VSV	2017-2018	5,9%	5,5%
	2016-2017	4,8%	5,4%
	2015-2016	4,4%	5,0%

Kengetal	Omschrijving
Diplomaresultaat	Het aantal uitgeschreven studenten dat een diploma heeft behaald in de periode dat ze op ROC Ter AA stond ingeschreven, uitgedrukt in een percentage. Dit diploma kan in een andere opleiding zijn behaald dan de opleiding van uitstroom.
Jaarresultaat	Het aantal studenten dat een diploma heeft behaald in het meetjaar uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal studenten. Het jaarresultaat geeft het succes van één jaar (bijv. okt tot okt) weer.
VSV	Onder voortijdig schoolverlaters worden die jongeren verstaan (jonger dan 23 jaar) die zonder startkwalificatie (diploma havo, vwo of mbo op minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten.

Bijlage 8: Afkortingenlijst

BOP	Branche/Bedrijven Onderwijs Platform
BPV	Beroepspraktijkvorming
BSC	Balanced Score Card
BVE	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie
CvTE	College voor Toetsen en Examens
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EVC	ervaringscertificaat met Eerder Verworven Competenties
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
FTE	Fulltime Equivalent
GGZ	Gemeentelijke Gezondheidszorg
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IEC	Instellingsexamencommissie
IPC	Industrieel Praktijkcentrum
IWBZ	Installatiewerk Brabant/Zeeland
IWZO	Installatiewerk Zuid-Oost
JOB	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs
KPI	Kritieke Prestatie Indicator
LGF	Leerling Gebonden Financiering ('rugzakje')
L&B	Loopbaan en Burgerschap
MAC	MBO Automotive Center
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MT	Managementteam
MTO	Medewerkertevredenheidsonderzoek
MVT	Moderne Vreemde Talen
OBP	Onderwijs- en Beheerspersoneel
OR	Ondernemingsraad
PDCA	Plan-Do-Check-Act
PMO	Preventief medisch onderzoek
RAP	Regionaal Arbeidsmarkt Platform
RIF	Regionaal Investeringsfonds
RJO	Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RvT	Raad van Toezicht
SBB	Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven
SBRH	Samenwerkingsverband Bouwopleidingen Regio Helmond
SLB	Studie Loopbaan Begeleider
SMW	School Maatschappelijk Werk
SORP	Samenwerkingsverband Schilderopleidingen Regio Peelland
STOER	Studiegids Onderwijs- en Examenregeling
SWV	Samenwerkingsverband
TJP	Teamjaarplan
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VSV	Voortijdige School Verlaters (deelnemers die niet terugkeren in het onderwijs)
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
WOR	Wet Ondernemingsraad
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZAT	Zorg- en Advies Team

